

SAHAFLAR ÇARŞISI'NDA GÖRÜP İŞİTTİKLERİM

TURAN M. TÜRKMENÖĞLU

YAYIN NU: 1946
KÜLTÜR SERİSİ: 1064

T.C. KÜLTÜR ve TURİZM BAKANLIĞI
SERTİFİKA NUMARASI: 49269

ISBN: 978-625-408-486-7

www.otuken.com.tr | otuken@otuken.com.tr

ÖTÜKEN NEŞRİYAT A.Ş.®

İstiklâl Cad. Ankara Han 65/3 • 34433 Beyoğlu-İstanbul
Tel: (0212) 251 03 50 • (0212) 293 88 71 - Faks: (0212) 251 00 12

Editör: Oğuzhan Murat Öztürk

Kitap Editörü: Güler Doğan Averbek

Proje Danışmanı: Şaban Özdemir

Son Okuma: Hüseyin Özdemir

Kapak Fotoğrafı: Turan M. Türkmenoğlu, babası Adnan T. Türkmenoğlu ile,
Türkmen Kitabevi, 1957

Fotoğraf Renklendirme: Barış Olgun

Dizgi-Tertip: Mahmut Doğan

Baskı: ÇINAR MATBAACILIK VE YAY. SAN. TİC. LTD. ŞTİ.
Yüzyıl Mah. Matbaacılar Cad. Ata Han No:34 K:5
Bağcılar / İSTANBUL Tel: (0212) 628 96 00
Sertifika No: 45103

İstanbul - 2023

Kitabın bütün yayın hakları Ötüken Neşriyat A.Ş.'ye aittir.
Yayınevinden yazılı izin alınmadan, kaynağın açıkça belirtildiği
akademik çalışmalar ve tanıtım faaliyetleri haricinde, kısmen veya
tamamen alıntı yapılamaz; hiçbir matbu ve dijital ortamda kopya
edilemez, çoğaltılamaz ve yayımlanamaz.

Turan M. Türkmenoğlu: 1951 yılında İstanbul’da dünyaya gelen Turan M. Türkmenoğlu, 1900’lü yılların başından itibaren sahaf olan ve yayıncılıkla iştigal eden ailenin üçüncü kuşak temsilcisidir. Henüz 4-5 yaşlarında iken babasının elinden tutup çarşıya getirmesiyle sahaflığın ve çarşının cazibesine, kitapların sihrine kapıldı, ortaokul tahsilinden sonra babasının yanında çırak olarak mesleğe intisap etti. Kısa bir dönem “Ayaklı Kütüphane” diye anılan Hafız Mustafa Lütfi Efendi’nin (Gümölcine, 1891-İstanbul 14 Haziran 1968) Fatih Camii’ndeki ders halkasına devam etti, ayrıca Arnavut Hülki Hoca’dan Osmanlıca ve Arapça dersleri aldı. 1974 yılında Turan Kitabevi adını verdiği dükkânçesini açtı ve burada sahaflık ve yayıncılık mesleğiyle meşgul oldu. Bir yandan ebru öğrendi, hat sanatını talim etti. 2001 yılında Arslan Kaynaradağ’ın yaşlılık nedeniyle mesleği terk etmesi üzerine Elif Kitabevi’ni devraldı. Aile mesleği hâlihazırda Türkmenzadelerin dördüncü kuşak temsilcisi olan oğlu Burak Türkmenoğlu tarafından sürdürülmektedir. Hobi olarak başladığı ebru sanatı, semeresini *Sudaki Nakış Ebru* adlı kitapla verdi. Meslek hayatı boyunca *On Üçüncü Asr-ı Hicrîde Osmanlı Devlet Ricâli ya da Sonun Başlangıcı*, *Korkut Ata’nın Kitabı*, *Hakiki Kolay Elifba*: Ali Haydar Elifbası, *Şermin*, *Osmanlı Atları*, *Yarış Atları ve İdmanı* adlı eserleri yayına hazırladı. Osmanlı Türkçesi öğrenenler için *Osmanlıca’ya İlk Adım: Eski Harfleri Okuma Kılavuzu*, *Türkçe Okunuşlu Osmanlıca Metinler: Osmanlıca Dersleri*, *Ta’lîm-i Kirâat: Rik’a Yazı Okuma Kitabı II* adlı eserleri yayınladı.

İÇİNDEKİLER

KİTAP HAKKINDA/15

ÖN SÖZ/17

BİRİNCİ BÖLÜM

SAHAFLIK VE SAHAFLAR ÇARŞISI/19

Sahaflar Çarşısı'nın Konumu/19 Evliya Çelebi Seyahatnamesi'nde Sahaflar/19 • Sahafların Pîri ve Bazı Lonca Âdetleri/20 • Seyyar Sahaflar/20 • Sahaf Dükkânı/21 • Yangın/21 • Yeni Çarşı Yapılıyor/22 • Göbek Bağı Sahaflar Çarşısı'na Gömülmüş/24 • Hayatım Sahaflar Çarşısı/24 • Sahaflar Çarşısı Rüyalarıma Giriyor/24 • İftara Hazırlık/25 • Bayram Alışverişi/26 • Babamla Anlaşma Yaptık/28 • 10 Lira Sermaye/28 • İtimat Kitabevi/28 • Çizgi Romanlar/29 • Dikkatli Olmak Gerek/30 • Suat Yalaz/30 • Merhametten Maraz Hâsıl Olurmuş/30 • Türkmen Kitabevi, No 19'un Mazisi/31 • Eski Sadakat ve Doğruluk Kitabevi, Tesis Tarihi 1901/31 • İlk Dükkân... Sadakat Kitaphanesi/32 • Yayıncılık da Yapıyor/32 • Kiralık Kitaplar Defteri/33 • Hakkı Tarık Us Kütüphanesi'nin Tabelası/33 • Hakkâklar/34 • Yeni Sahaflar Çarşısı/40 • Büyükbabamla Hatıralarım/40 • Harita Geriyorduk/41 • Çarşıya Son Geliş/41 • Sahafın Kanaatkârlığı/42 • Babamın Cilt İşleri ve Yako Amca/42 • Minik Enam/43 • Kese Kâğıdı Olan Kitaplar/44 • Kapalıçarşı Mercan'da Cilt için Deri Seciyoruz/44 • Hak Dini Kur'an Dili Tefsiri/45 • Toprak Matbaası/45 • Mangaldan Gaz Sobasına/45 • Muhallebinin Şekeri Az Olmuş/46 • Şiraze Örmek Maharet İster/46 • İttihatçıydı/47 • Hakiki Osmanlı Mürekkebi/48 • İyi Mürekkep/49 • Mürekkebin Tadına Bakardı/50 • Hat Malzemeleri/50 • Patlayan Şişeler/51 • Bitmeyen Tartışmalar/51 • Hulki Hoca'nın Dut Yapağı/52 • Allah Yolu Mecmuası/52 • Levhalar/53 • Toprak Matbaası'na Gidiyorum/53

İKİNCİ BÖLÜM

İmparator Aziz Bozkurt/55 • Kur'an-ı Kerim Meali ve Tecessüs Şampiyonu Tosun Bey/55 • Muhittin Eren'in Şansı/59 • Türhan Ağabey'in Barakası ve Babamla Yol Ayrımı/59 • Türhan Ağabey'e Bir Parantez/62 • Gecekonducular ve Türkmen Kitabevi Faslı'nın Sonu/63 • Babamla Yaptığım Pazarlık, Çarşının Seyyar Berberi/65 • Bedava Helâ mı Var?/67 • Kapatma Vakti/68 • Kaçın Geliyorlar/68 • Nurettin Eren, Eski Kalem Kitabevi-Gönül Kitabevi, No 16/69 • Asaf Hâlet Çelebi'nin Defteri/70 • Asaf Hâlet Çelebi'nin Kitapları/71 • Gelin Hanım Satmış/71 • Eren Kitabevi/72 • İsmail Dilmen, Dilmen Kitabevi, No 20/72 • Servet Değerindeki Sigaralar/73 • Orta Oyuncuları ve Meddahlar/74 • Düğüne Gitmişlerdir/74 • İsmail Hakkı Dümbüllü, Fazıl Hayati Çorbacıoğlu, Gazanfer Özcan/75 • Fiyatı İsmail Amcana Sor!/75 • Canım Sıkılar Men Okurem!/76 • Oskar Rescher'i İlk Görüşüm.../77 • Tereke Yoluyla Satılan Kitaplar ve Kuru Kafalar/79 • Urfalı Mehmet Hoca/81 • Beyazıt Camii'nde Müezzinlik Yapıyorum/82

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

Hacı Muzaffer Ozak, Ergin Kitabevi, No 7/85 • Amerikalı-Avrupalı Müslümanlar/87 • Atatürkçü Alevi Dedesi Nimri Dede/87 • Nazik Müşteri Barış Bey/88 • Barış Bey Tezgâh Arkasına Çömeliyor/89 • Üç Fidan/90 • Kitap Mezatları/91 • Kayserili Herkese Pastırma Satmaz/92 • Kendi Cenaze Namazını KılmıŖ/92 • Ramazan Geldi, Evde Bir Dirhem Rakı Yok/93 • Dem ve Turgut Baba'nın Alyansı/93 • Ŗemseddin YeŖil ve Kütüphanesi/95 • Bedelli Askerlik/98 • Yurttaş Olmak/98 • Az Söz, Çok İş/98 • Umumi Telefon Gibi/99 • Yeni Kitap Satılmayacak/99 • Zeki Çocuklar/99 • Torbalar Dolusu Bozuk Para/100 • Uzun Kuyruklar/100 • Pabucunun Bağı/101 • Beyaz Kir Akana Kadar/102 • Herkes Uyrken/102 • Beni Oraya Gömsünler/103 • Güngörmüş Düşkünler/103 • Anadolu Müşterisi/103 • İnsanlık Dersi/104 • Mehmet Ağabey'in Hatıra Defteri/104 • Yıllar Sonra/106 • Cemil Zorlu, No 22/107 • Paramızı Verin/107 • YanlıŖ Adres/108 • Bir Dansöz Varmış/109 • Tanju Dedik Ya!/110 • Ilgaz Zorlu/110 • Kim Bu Ilgaz Zorlu?/113 • Mehmet Ŗevket Eygi/114 • Elim Trafik Kazası/116 • Tutuklanıyor/117 • Eski Kitap ve Kartpostallar/118 • Abdülhamid'in Portresi/118 • Nadir Onan/119 • Nadir Ağabey'in Yeni Ortağı Feridun (Berkol) Bey/123 • Çöpçatan/124 • Dükkanı Devretmek İstiyor/124 • Recep'in Sağlığı Bozuluyor/125 • AçılıŖ Günü/125 • Çarşıda Dükkan Yanıyor/126 • Türkoloji Merkezlerine Kitap Temini/126 • Aziz Bozkurt ve Marifetleri/127 • Çiğir Mustafa, Çiğir Kitabevi-Petek Yayınları, No 17/132 • Bir Ticaret Dersi (!)/135 • Tosun Ardakoç'un GeliŖi/135 • Turistik Kitap ve Minyatürler/137 • Tosun'un Sahaflar Çarşısı'na Vedası/137 • Naki Bora'nın Minik Dükkanı ve Darendeli Seyyar Kitapçılar/138 • Halil Eser/139 • Mahmut Ekrem Karadeniz, No 12/140

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

Necati Alpas, RaŖit Kitabevi, No 21/145 • Eskiler Alırım/147 • Her Dükkanında Bir Kantar Bulunurdu/148 • Örnek Davranış/149 • 60 Wattlık Ampul/149 • Sahaf mı? Sahhaf mı?/151 • Parçalanmış Mermer Tabela/151 • DıŖarıdan Gelenler/152 • Orhan Kitabevi/153 • Ŗakir Hoca (Mehmet Ŗakir Çörüş), No 10/154 • Kâzım Mutlu, No 13/157 • Dr. Mehmet Öz/157 • Hilmi Mutlu/158 • İhsan Manavoğlu ve Ak Kitabevi, No 1/158 • İbrahim Derbeder/160 • Alman Usulü/160 • Göbek Taşında Verilen Karar /161 • İlk Kitaplar/162 • AR-GE/Pİ-AR ve Orhan Akçar/163 • Bay Pipo Orhan Ağabey/163 • Sabri Ülgener'in Kitapları/163 • Abdülbaki Hoca ve Melâmî Ŗeyhleri/164 • Selahattin Bekir, Bekir Kitabevi, No 23/165 • Binbir Direk/166 • Bulgar Ali/166 • Dinamit Fevzi Amca/167 • Parası Olsa Verirdi/169 • Cingilli Hoca/170 • Oğluma Sorayım/171 • Kemal Elker/171 • Bir Mezattan Sonra/172 • Kitabımı Apardı/173 • Ağabey Adam Kitabı Yürütmüş!/174 • Cavit Baysun'un Notları/175 • Kemal Elker'in Kitapları Ne Oldu?/175 • Kitap Aparıcılar/176 • Haberin Var mı, Hayri Ölmüş/179 • Raif Yelkenci /181 • Dükkanından Çıkmazdı/182 • Eski Eser Uzmanı Rehber Aslan Bey!/182 • Keçecizade Fuad PaŖa'nın Kitapları/183 • Çarşı Esnafını Pek Sevmez/183 • Raif Bey Hastalanıyor/183 • Yelkenci'nin Dükkanı Satılıyormuş/184 • Pilav ve Plan/185 • Anahtarları Alıyor/185 • Ŗeyh Hamdullah Hattı Otabilir/186 • Enderuni İsmail Bey/187 • Nizamettin Aktuç, No 2/188 • Cemil Meriç/192 • Yaka Sigarası/192 • Bak Geçenlerde Ne Oldu?/193 • Altan (Hayrettin Uras) Ağabey/193 • Koklasam Saçlarını/194 • Antika

Kâseler/195 • Şevki Ağabey'in İnadı/196 • Ali Manav'a Devrediyor/197 • Dert Etme İbrahim/197 • Aram Amca/198 • Pertev Altınköprü, No 9/199

BEŞİNCİ BÖLÜM

Almanya Rüzgârı/201 • Radyo Liberti ve Babama Almanya Daveti/201 • Dokuz Nüfusa Bakıyorum/202 • Senin Kundağını Taşırım/202 • Tezgâhtarlığa Son/203 • Yaz Tatili/203 • Murat Sertoğlu Geldi/203 • Babamın Ani Dönüşü/204 • Bitmeyen Badana/206 • Yabancı Araştırmacılar Geliyor/206 • Yeni Bir Dini Bize İslâm Diye Satacaklar/207 • Akademisyenlerin Uğrak Yeri/207 • Celâl Şengör/207 • Salih Necmettin Hilav'la Tanışıyorum/208 • Sabah Atışmaları/208 • Babam Uyarıyor/209 • Kanım Kaynıyor/210 • Sandık Cinayeti/213 • Kandilli'deki Konak/214 • Harabeye Geldik/214 • Lodosun Gözü Yaşlı Olur/214 • Almanya'ya Gittim/215 • Fidy-e Necat/215 • Ahlaksız Teklif/216 • Vermut İckiden Sayılmaz/217 • Dekoratif Kitaplar/218 • Paşa Dedem/219 • Bertan Metin Yenici/219 • Az Bilinen Tarafı/220 • İyi Hâl Kâğıdı/220 • Anneme Söyle Merak Etmesin/221 • Şair Özdemir Asaf/222 • Metin'in Sağlığı Bozuluyor/223 • SEKA/224 • Kamyonlarla Hurda Kâğıtlar/224 • Kültür Bakanı Tınaz Titiz/225 • 141, 142 ve 163. Maddeler Kaldırıldı/226 • SEKA Fecaatinden Örnekler/227 • Sosyoloji Profesörünün Kitapları/227 • Bedros Nişanyan/228 • Bu Kitap Koleksiyonu Kimin Elinde?/229 • Babamın Vefatı/231 • Babamın Vefatına İskender Pala'nın Düştüğü Tarih/232 • Ali Ertem, İstanbul Kitabevi, No 5/233 • Kötü İsmail, No 3/235 • M. İsmail Akçay, No 3/236 • Cuma Yemekleri ve Müdavimleri/239 • Tabaklar Hazırlanır/239 • Babaların Eli Öpülür/240 • Harf İnkılabı'na Karşıydı/241 • Sabah Sohbetleri/241 • Hattat Halim Efendi'nin (Özyazıcı) Sandığı/242 • Osmanlıcadan Çeviriler/244 • Muallim Cevdet Bey/244 • Beyazıt'ta Bir Sahaf/245 • Hazırlıklı Ol/247 • Bastır Paraları/247 •

ALTINCI BÖLÜM

Arslan Turgut Kaynarcağ, Elif Kitabevi, No 4/249 • Tevfik ve Pertev Paşaların Sefarethane Defterleri/251 • Fetihnâme/254 • Yabancı Dil Bilen Yok/255 • Biraz da Magazin/255 • Gani Yener ve Vatan Cephesi Olayı/256 • Gani Bey'in Kırgınlığı/261 • Arslan Kaynarcağ'ın Sağlığı Bozuluyor/262 • Arslan Bey'in Deposu/262 • Komşunu Seç/263 • Sucuklu Yumurta/264 • İsmail Akçay, Beyin Kanaması Geçiriyor/266 • Bir Dönemin Kapanışı/266 • Paralar Nerede?/267 • İbrahim Derbeder Devraldı/267 • İsmail Akçay'ın Vefatı/268 • Burak Beyimiz Kitapçı Olacağıym Diyor/268 • Sahafliktan Yazarlığa/270 • Kitaplarım/271 • Atname/281

YEDİNCİ BÖLÜM

HATIRIMA GELDİKÇE/283

Mezat ve Sergi Salonu/283 • Sandal Bedestan/285 • Kiralık Gelinlik/286 • Kiralık Elbise/286 • Süheyl Ünver/287 • Sen Benden Şanslısın/287 • Benim İsim Kitap Yazmak Değil/287 • Hurdacıya Satılır/288 • Avanta Orhan/289 • Diseksiyon Yok, Direksiyon Olmaz mı?/290 • Ağabey Tuvalet Nerede?/290 • Mazilerini Silen İki Adam/291 • Ömer Oyunu Aldı/291 • Kim Bu Adam?/292 • Kedili Deli/293 • Deli Zeki'nin Gelişi/293 • Geceleri Piyano Çalarmış/295 • Perili Köşk/296 • Kaplumbağa Terbiyecisi/297 • Paçavracı Kemal/298 • 27 Mayıs İhtilali'nden Sonra /299 • Cumhurbaşkanı Celal

Bayar/300 • İbrahim Kafesoğlu'nun Cenazesi/301 • Celal Bayar ve Kitaplar/301 • Disiplinli Yaşamak/302 • Bok Yoluna Gidecektin!/303 • İzzet Günadağ Kayaoğlu ve Hatırlattıkları /304 • Kitaba Doymuyordu/304 • 1980 Yılı Nüfus Sayımı/306 • Sami Önal ve Sâmân Helvacıoğlu/306 • Sâmân Bey'in Beylerbeyi'ndeki Evine Davet/307 • Türk Folklor Araştırmaları Dergisi/307 • Talât Aydemir/307 • Eski Kitaplarınızı Evinizden Alınız/309 • Yılın İlk Günü/310 • Hâdi Yener'in Kitapları/310 • Yolunu Gözlediğimiz Müşteri/310 • Eşi Kızıyormuş/311 • 2 Metrelik Hilye/311 • Hırsızlar Kitap Çalmaz/311 • Darwin'in İmzalı Kitabı/312 • 500 Lira Az 10.000 Lira Vereceğiz/312 • En Güvenli Yer Kitaplar, Çil Çil Sarı Liralar/313 • Üst Kattaki Kitaplar/319 • Kitapları Cumhuriyet Alıyor/320 • Maliye Nazırı Câvid Bey'in Kitapları/320 • Alâeddin Eser/323 • İbrahim Manav'ın Acı Dolu Günleri/323 • Şebnem'in Ölümü/324 • İlk Müzayedede/324 • Pera'da Bir Yer/326 • Hat Sanatı, Resim Sanatından Geri Değildir/327 • Meşhur Bir Gazetecinin Hat Merakı/328 • Alâeddin Eser'den Kitap Listesi/329 • İsmail Hakkı Uzunçarşılı'nın Arşivi/329 • Dahiliye Vekili Şükrü Kaya'nın Kitapları/331 • Hülleciler/338 • İbrahim ve Cevriye Artuk/340 • Adnan Kınay/343 • Cibali Karakolu'nda Polis Olsaydım/344 • Su Saati Kutusuna Saklanan Kitaplar/344 • Nizamnameler ve Erol Şadi'nin Amele Kitabı/345 • Sayın Muhbir Vatandaş!/346 • İade-i İtibar Meselesi ve Samsun'a Tayin/346 • Hilton Otelinde Nişan ve Afif Yesari ile Çin Pavilyonunda/348 • Afif Yesari/349 • Banker Kastelli ve Adnan Kınay'ın Kastelli'de Batan Emekli İkramiyesi/349 • Mina Urgan'ın Evinde/350 • Ah Almaktan Korkarım/351 • Devamlı Müşteri/352 • Nerede O Devrimci?/352 • Pars Tuğlacı (Parseğ Tuğlacıyan)/352 • Çöpçü Dalga Geçiyor/353 • Ben Devletim/354 • Adnan Kınay'ın Kitapları/355 • Komünist Yalçın/356 • İETT'de Şoförmüş/357 • İslâm'dan Emekli Oldum/357 • İki Ateist/357 • Kerim Sadi/358 • Cemil Meriç'in Evinde/358 • Kanlı 1 Mayıs/358 • Gazeteci Necati Doğru/358 • Abdullah Tanrınokulu/359 • Meslek Sırrı/360 • Cenaze İlanları ve Menkul-Gayrimenkul İşleri/360 • Ahmed Vesim Paşa'nın Kur'an-ı Kerim'i/362 • Pahalı Geldi/363 • Çıkar Kitabı/364 • Hayati Tezel/366 • Çarşıya Banka Şubesi, Hayati Tezel'e Dükkân/366 • Atatürk Arşivi/367 • 2000'e Doğru Dergisi/367 • Sağmalcılar Cezaevi/367 • Ava Giden Avlanır-Altın Paralar/367 • Taşralı Sahaf Nail Esmer/369 • Kosova Vilayeti Mektupçusu Mazhar Bey'e Ait Belgeler/370 • Etem Coşkun, Aşyan Kitabevi /373 • Çıkar Sakladığın Kitapları/375 • Nazım Hikmet'in Kitapları/376 • Ben Sana Sorarım/376 • Özel Raflar/376 • Pera Palas'ta Yemeğe Davet/377 • Marmaratörler/377 • Cevat Rifat Atilhan/379 • Atatürk'ün Eniştesi Mecdi Bey'in Kütüphanesi/380 • M. Seyfettin Özege/381 • Eski Harflerle Basılmış Türkçe Eserler Kataloğu/382 • Şehzade Osman (Selahattin Osmanoğlu)/383 •

SEKİZİNCİ BÖLÜM

Turgut [Çağlar] Reşadî Baba/385 • Reşadî Baba/385 • Lokma Etmeye Buyurun/387 • Anabacı Ne Demek?/389 • Fakirinizin Hatt-ı Destidir/389 • Pırıl Pırıl Bembeyaz Bir Masa Örtüsü/389 • Masa Âdâbı/390 • Meyhanede Kafa Çekilir, Burada Dem Görülür!/390 • Nim Sun Saki!/391 • Masaya Bıçak Gibi Kesici Delici Aletler Konmaz/391 • Başınızdan Bir Kaza mı Geçti?/392 • Kutlama/392 • İç Pilav Pişiriyor/393 • Şehzade Gelmiştir/393 • Akidenizi Bozamadık/395 • Kamış Kalemler/395 • Biz Bacaklarımıza Keçe Sardık/396 • Rakıyı İçtik, Pilavı Yedik/397 • Hattat Halim Efendi/399 • İzmir Fuarı'nda/399 •

Tire'de Hasan Baba/401 • Askerlik Gibidir /402 • Kefen Giyme Zamanınız Geldi/403 • Tanrı Misafiri/404 • Mimar Ö. Bey'e Çok Kırılmıştı/405 • Tire'de Dergâh İnşaati/405 • Onları Daha Önce Sattım/406 • Anlarsın ya!/407 • Süleyman Şenel/408 • Askerî Okul Öğrencileri/409 • Sınıf-ı Esnafta Yoktur İnsaf/410 • Hocam A. Sabri Mandıracı/411 • Gidip Konuşsaydın/412 • Halil İnalçık'ın Mezar Taşı/412 • IRCICA (İslâm Tarih, Sanat ve Kültür Araştırma Merkezi)/413 • Ali Nezih Uzel/414 • Sülün Osman/418 • Hattat Kemal Batanay/419 • Neyzen Emin Dede'nin Hamparsum Notaları/420 • Mihail Guboğlu/420 • Slavoljub Djindjiç/421 • Taşlık Sahaf/421 • Refik Koraltan ile İsmail Hami Danışmend'in Kitapları/424 • Frenc Amerikan Kitabevi/424 • Foto Moda/425 • Körfezdeki Ses, Mustafa Nafiz İrmak/426 • Kırimlı Sahaf Hasan Efendi'nin Mezar Taşı/426 • Türkçe Öğretmenim Şükrü İz/428 • Tarihi Sevdiren Adam/428 • Selçuklu Dönemi Ciltli Kur'an-ı Kerim ve Nihat Akgün/430 • Kadının Fendi/432 • Güzin Hanım/436 • Pascal Yusuf Mirdoğan/437 • Hüseyin Avni Dede/439 • Mareşal Deli Şaziye/439 • Ali Baba/440 • Jet Hamal/441 • Kitabın Üç Düşmanı/441 • Bolluk Yılları/441 • Kitabı Angarya Görenler/442 • Önce Beni Arasın/442 • Sadaka Taşı/443 • Sahaflar Çarşısı'nın Tarihi/443 • Arslan Kaynardağ'ın Arşivi/444 • Konya Âşıklar Bayramı/445 • Âşık İhsanî ve Güllüşah Bacı/445 • İşportacılar Kitapçı Oluyor/446 • Aşı Tutmadı/446 • Muş mu Huş mu?/447 • Usta Mücellitler/448 • İslam Seçen/448 • Fethi Usta/448 • İbrahim (Terzi) Usta/449 • Rafet Güngör ve Babamın Presi ile Hurufat Takımı/450 • Dernek Kuruyoruz/452 • İstanbul Sahaflığı Koruma Derneği Tüzüğü/453 • Tutanak/455 • Kral Faysal'ın Bağdat'a Götürmek İsteddiği Çeşme Sahaflarda/456

DOKUZUNCU BÖLÜM

12 Eylül 1980 Sonrası/459 • Bıyıklarını Kes/459 • Randevu Aldık/460 • Basının Gücü/460 • Proje Çiziliyor/462 • İzmit Kandıra'dan Kiremit Geliyor/466 • Sami Albay İstanbul'dan Kaçıyor/466 • Ateşten Gömlek/466 • İnşaat Başlıyor/467 • Gözlerine İnanamıyorlardı/468 • Necati Alpas Oğluna Dükkân Açılıyor/468 • 24 Saat Süre/468 • Açılış Günü/469 • İbrahim Manav'ın, Çarşının Açılışında Yaptığı Konuşma/471 • "Sahaflar Çarşısı'nın Müdavimleri Kimlerdi?"/471 • Her Yıl Kutlanacaktı/474 • Zemindeki Taşları Değiştirin/475 • Âmâ İki Öğrenci ve Beyazıt Meydanı/476 • Dükkân Tabelaları ve Bir İsmi'nin Öyküsü/477 • Çınaraltı Kahvesi-Çınaraltı Çay Bahçesi Kapatılıyor/478 • Sami Erdem Kimdir?/479 • Ermeni Terör Örgütü ASALA/481 • Bir Kapak Öyküsü/481 • Yardımcı Kitap Olarak Kabul Ediliyor/482 • Tehdit Mektupları/482 • Yakın Koruma Veriyorlar/483 • Kafkas Kültür Derneği Kütüphanesi/484 • Aklıma Sen Geldin/485 • Cahit Ercan/485 • Eminönü Müftülük Binasındaki Gizli Bölme/488 • Murat Bardakçı Haber Yapıyor/488 • Belgeler için Gelen Yunanlılar(!)/489 • Cemal Kutay/490 • Ferit Ragıp Hoca/490 • Bebek Adımlarıyla Yürüyordu/491 • Ferit Ragıp Hoca ile Bir Sabah Kahvaltısı/493 • Gedikpaşa Hamamı'nda Avusturyalı Huriler/496 • Alman Gelin/497 • Rahatsız Eden Kitaplar/498

ONUNCU BÖLÜM

Sahaflar ve Hafiyeler/503 • Kömürlükteki Klişeler/506 • Kerküklü Sahaf/511 • Sahaf Argosu/511 • İmşam İçinde mi?/511 • Ahilik Duası/512 • Kendime Kızdığım Birkaç Hadise/519 • Redhouse Kitabevi/519 • Şark Maarif Kütüphanesi'nin Kitapları/520 •

Kitaplar ve İnsanlar/521 • Bibliyomanlar ve Bibliyomani/524 • Anket Denemesi/525 • Enver Behnan Şapolyo/530 • Paralı Askerler/531 • Henry Glassie/531 • Hasan Arzık/535 • Gümrük Binasıymış/536 • İçlerindeki Çocuğu Yaşatanlar/537 • Umutsuz Aşk/539 • Naki Turan Tekinsav'ın Sinema Sevdası/539 • Mürekkep ve Selüloz Kokusuna Müptela İzzet Bey/541 • Niyazi Er/541 • Ömer Sami Coşar/542 • Ünal İnanç/545 • Yüksel Gölpınarlı/548 • Ali Birinci Hoca/552 • Üniversite Odacılarından Gelen Yayınlar/557 • Ankaralı Hasan Basri (Ülker) Amca/557 • Lügat Merakı/557 • Cem Behar/560 • Kara Gözlüklü Boyalı Kuş/562 • Hayali Sipariş/564 • Ve... YÖK'e Kurduğu Bir Tuzak.../567 • Taşradan Gelen Kitapçılar/567 • Vakıf Mührü/569 • Prestij Yayınlar/572 • Ankara'da Bir Kitapçı/572 • Teneke Mahallesi/574 • Kitaplarla Duygusal Bağlar/574 • Kitaplar Arasından Çıkan Garip Belgeler/575 • Tokatçılar/575 • Hak Yiyen Hukukçu/576 • Altın Simle Dokunmuş Halı Vardı/577 • Baba ile Oğul/578 • Behçet Tezdiken/582 • Korsan Kitap/585 • Beştepe'den Gelen Telefon/587 • Rifat N. Bali'nin Türkiye'de Kitap Koleksiyonerleri ve Sahaflar-II Kitabı Hakkında/591

KİTAPLARIN SONU/593
DİZİN/595

KİTAP HAKKINDA

Babamdan tevarüs ettiğim bir alışkanlıktı. Sahaflar Çarşısı ve kitabiyata dair elime geçen fotoğrafları ve belge niteliğindeki dokümanları kabaca biriktirdim. “Söz uçar, yazı kalır” düşüncesiyle ‘görüp işittiklerim’den kendimce önemli bulduklarım hakkında notlar aldım. Zaman zaman fotoğraflar çektim. Bir süre sonra ortaya çıkan arşivden haberdar olan kitap muhibbi dostlar, bunları derleyip yayımlamam için teşvikten öte baskı yapmaya başladılar. Bir gün Arslan Kaynaradağ’ın “Sende Sahaflar Çarşısı ile ilgili dokümanlar varmış, onlara bir göz atayım. Bende olmayanların fotokopisini alayım.” demesi üzerine “Ben de sizdekileri görürsem olur.” cevabını verdim. Kabul etmedi. Ancak talebi bana cesaret vermiş oldu. Bunun sonucu olarak bir şeyleri kâğıda dökmeye başladım. Nerede ise 15 yıl süren bu ‘demlenme’ süreci üç yıl önce tamamlandı. Yazdıklarımı ham hâliyle ilk defa Süleyman Şenel gördü, ayrıca salgın döneminde kitabın hazırlanması için yardımlarını esirgemedi. Kendisine müteşekkirim. Çarşımızın Dernek Başkanı Adil Sarmusak, Arslan Kaynaradağ’dan müdevver fotoğraf arşivini açarak ilk defa yayımlanmak üzere bazı görsel kaynaklar sundu, kendisine ne kadar teşekkür etsem azdır. Ayrıca kitabın yolculuğu boyunca desteklerini gördüğüm Muhterem Hocam Şaban Özdemir’e, Ötüken Neşriyat editörleri Göktürk Ömer Çakır’a ve Oğuzhan Murat Öztürk’e, Ötüken Neşriyat Genel Müdürü Ertuğrul Alpay’a, metin hakkında ciddi katkı sunan Ahmet Emin Saraç’a, bunca işi, dersleri ve araştırmaları arasında bu kitabın eksiksiz ve hatasız yayımlanması için uğraşan Güler Doğan Averbek Hanımefendi’ye teşekkür ederim. İsimlerini saymadığım dostların ise affına sığıyorum.

ÖN SÖZ

Varak-ı mihr ü vefâyı kim okur, kim dinler!

Büyükbabam, 1901’de bir bayrak almış eline! O bayrak, dört kuşaktır elden ele geçiyor.

Oğluma vasiyet ettim; “Kitaplar içinde doğdu, kitaplara doymadan öldü!” yazılsın mezar taşıma diye. Zira benim burnumda iki güzel koku vardır: biri kitapların küf kokusu, diğeri bebeklerin ten kokusu. İkinci kokuyu çocuklarımdan ziyade torunlarımda hissettim.

Anı yazmanın ne kadar zor olduğunu da kalemi elime alınca anladım. Tarihe tanıklık edip gerçekleri paylaşırken birilerini zemetmek, kötülemek ya da savunmak değil de olduğu gibi anlatmak gerek değil mi? Eldeki kalem, kuyumcu terazisi gibi hassas olacak; anılar aktarılırken kantarın topuzu fazla kaçmayacak, azami özen gösterilecek... Meğer bu işi samimiyetten uzaklaşmadan, sevimsizleştirmeden yapmak ve paylaşmak ne zormuş!

Hâlbuki benim gayretim bir tercüme-i hâl yazmaktan yani yaşam öyküsünden ziyade, bir vakayiname yazmak üstüne. Yaşadığım olayları, hatırımda kalan hatlarıyla birlikte, tuttuğum notlar ve gerektiğinde görsel belgelerle destekleyerek anılaştırmak sadece. Anı, kişinin kendi yaşamından kesitler yansıması değil mi?..

Bu kitabı yazarken neler hissettiğimi bir bilerseniz! En kötüsü de unutulmak korkusu galiba! Kim bilir? Belki de unutulmak korkusundan kurtulmak için yazdım bu kitabı. Ali Birinci ne güzel demiş: “En kötü anı, yazılmamış anıdır.”

Daha iyi, iyinin düşmanıymış, derler. Yıllardır tamamlayamadığım anı kitabımı hazırlarken eksiksiz, yanlış ve yanıltıcı bir şey yazmamaya özen gösterdim ve bilhassa geçmişin fotoğrafını çekmeye çalıştım. Kitapta bir vesile ile ismi geçen yüzlerce zevatın bazılarının müstear isimlerini paylaştım. Okuyucuların, bu kitabı

okurken kütüphanelerindeki eserlere ve yazar adlarına bir kez daha göz atacaklarını hayal ediyorum şimdiden. Hayalhanemde berrak olmayan resimlerdeki şahısları tasvir ederken de namusuma tevdi edilen sırların ve anıların üzerindeki siyah şalı oynatmamaya çok özen gösterdim, çok dikkat ettim.

Bu kitabı okuyanlar, dükkânın kapısının önünde oturup komşuları takip ettiğim zannına da kapılmasınlar hani! Sokağın dar, dükkânların iç içe olması; yandaki ya da karşıdaki dükkânlara kimlerin girip çıktığını anlamaya, hele biraz da yüksek sesle konuşulursa mahremiyeti kavramaya yetiyordu. Bu mahremiyet, komşularımızla aramızdaki en kıymetli sırdır elbette ama ortak anılarımız da o kadar çok ki...

İşte, 60 yıllık anılardan bir demet sunan bu kitap, kronolojik bir tarih kitabı veya anı defteri değil. Birazcık Yusuf Ziya Ortaç'ın *Portreler-Bizim Yokuş'u*, biraz da Mina Urgan'ın *Bir Dinozorun Anıları* kıvamında.

Yeri gelmişken anlatayım... Bektaşî'nin biri, Mısır Çarşısı'na alışverişe gitmiş. Subaşı da gelip gidenin üzerini aramakta. Bektaşî'ye seslenmiş:

- Erenler, dur hele!
- Üzerini yoklarken Bektaşî'nin belindeki palayı bulmuş.
- Bununla ne yapıyorsun?
- Ben hattatım, o palayla tashih yapıyorum.
- Bu kocaman şeyle mi tashih yaparsın?
- Sultanım! O kadar fahiş hatalar oluyor ki bu bile ufak kalıyor, demiş.

Artık söz bizden çıktı ama pala sizde kalsın.

Ne demiş atalarımız? Sürç-i lisan etmiş isek affola!

Turan Mustafa Türkmenoğlu
Sahaflar Çarşısı, Beyazıt, 1 Mayıs 2021

BİRİNCİ BÖLÜM

SAHAFLIK VE SAHAFLAR ÇARŞISI

Sahaflar Çarşısı'nın Konumu

Bir ucu Divanyolu'na, diğer ucu Fatih'e uzanan bir güzergâhta konuşlanan Osmanlı döneminin seyfiye, kalemiye ve ilmiye¹ sınıfına mensup kamu personelinin tarihî binalarıyla Kapalıçarşı, Çadircılar Caddesi, Beyazıt Devlet Kütüphanesi, İstanbul Üniversitesi Merkez Binası, onun karşısında Hat Sanatları Müzesi ve Beyazıt Külliyesi içindeki Sıbyan Mektebi;² içinde bulunduğumuz mekânı, eşsiz ve vazgeçilmez kılıyor. Burası Beyazıt Sahaflar Çarşısı...

Evliya Çelebi Seyahatnamesi'nde Sahaflar

İstanbul'un fethinden sonra onarılıp 1460 yılında meslek ve sanat erbabına tahsis edilen Kapalıçarşı'da sahaf esnafı da yerini almış. Evliya Çelebi, *Seyahatname*'sinde şöyle söz ediyor:

Esnaf-ı Sahnâfân: Dükkân 50, neferât 300. Bunlar ulema ziyinde³ ulema hüddamları⁴ olmakla kazasker alayında tahtirevanlar üzere mürûr ederler. Dükkânlarında nice bin kitapları bulunur.

¹ Seyfiye, askeriye ve mülkiye; kalemiye, idarede görevli memurlar; ilmiye ise eğitim-öğretim-idari ve adli hizmetlerdeki görevliler için kullanılırdı.

² Bu bina yakın zamana kadar Hakkı Tarık Us Kütüphanesi olarak hizmet veriyordu. İlgisizlik ve bakımsızlık yüzünden uzun süre kapalı kaldı. Kütüphanedeki süreli yayın koleksiyonları ve kitaplar ise Beyazıt Devlet Kütüphanesi'ne nakledildi. Bina, günümüzde kurrâ hafızlarına tahsis edilmiş durumdadır. Sahaf esnafının depremden sonra burayı mesken tutması ise tesadüf değil.

³ kıyafet

⁴ yardımcı

Kapalıçarşı içindeki meşhur Şark Kahvesi'nin karşı sokağında şimdiki halıcıların bulunduğu sokak, eskiden Sahaflar Sokağı imiş.

Sahafların Pîri ve Bazı Lonca Âdetleri

Ahîlik geleneğinde her esnaf grubu bir pîre bağlıdır. Sahafların Pîri, Basralı Abdullah Yetimî'dir.

Esnaf, aralarındaki sorunları halletmek ve devlet dairelerindeki işlerine bakmak üzere aralarındaki en yaşlı ve en saygıdeğer kimseyi “şeyh” olarak seçer ve ona itaat eder. Hükümete karşı esnafı temsil eden kişiye de “kâhya” denir. Sahafların son kâhyası, “Sağır Kâhya” olarak bilinir.

Çıraklıktan kalfalığa geçen genç sahaf, ustasının onayı ve rızası alındıktan sonra şeyhin riyâsetinde ve ileri gelen esnafın huzurunda yapılan bir imtihanla mesleğe alınır. Mesleğe girebilmek için öncelikle bilgi ve ahlâk sahibi olmaya çok önem verilmiştir.

Mesleğe kabul edilen genç sahaflar da ustalarına karşı son derece saygı duyar ve saygılarını her daim gösterirlermiş. İhtiyaç sahibi olan yaşlı sahaflara da maddi manevi desteklerini esirgemezlermiş. Meslek büyüklerinin belirlediği kurallara uymayan meslek erbabına da usulüne göre ceza verilmiştir.

Bu ve benzeri düsturlar, kısmen bizim gençlik yıllarımıza kadar geldi; meslek büyüklerimizden gördüğümüz bu düsturlara, âdet ve meslek öğretilerine ustalarımız ve akran meslektaşlarımız, kısmen de olsa bağlı kalmaya çalıştık.

Seyyar Sahaflar

Geçmişte tereke veya mezatlardan satın aldıkları kitapların kimlere yarayabileceğini iyi bilen sahaf, seçtiği kitapları zengin konaklarına, beylerin, paşaların köşklerine götürür; bu hizmetlerine karşılık olarak hane sahibinden, değerinden fazla mükafat görürmüş. Başka bir deyişle hane sahibi, kendisine kitap getiren sahafı ziyadesiyle memnun ederek uğurlar; böylelikle yine kendisi için başka kitapları toplamaya teşvik edermiş. Bu esnaf tipine “koltukçu” ya da “bohçacı” denirmiş.

Bir makalede “Bohçacılar” şöyle anlatılmış:⁵

⁵ Esin Akbulut, “İstanbul'da Bir Kültür Merkezi: Sahaflar Çarşısı”, *İlgi* 68 (1992): 9.

Sahafların enteresan tiplerindedir. Bunlar, burada [Sahaflar Çarşısı] ele geçirdikleri nadir yazmaları, minyatürlü eserleri ya bir bohçaya sararak ya da koyunlarına saklayarak konak konak gezerlerdi. Özellikle zenginler bu eserleri değerine bohçacıyı memnun bırakacak bir rakam ilavesiyle alır ancak onun devamlı kendisine getirmesini sağlayabilmek için paranın hepsini birden ödemez, takside bağlardı.

“Ayak sahafı” olarak tanımlanan esnaf tipi de tereke veya konaklardan satın aldığı kitapları, sahaflar şeyhinin dükkânında yapılan mezatta satar; mezat “tellal” olarak adlandırılan, seçilmiş sahaflardan biri tarafından yönetilmiştir.

Sahaf Dükkânı

Eskiden sahaf dükkânında kitaplar rafta değil peyke üzerinde, üst üste istiflenmiş kümeler hâlinde durmuş. Kitabın kenarında da ismi yazılı olurmuş. Ancak öyle kitap isimleri okunur ki bir hattata özel olarak yazdırılmış gibidir. Bu dükkânlarda yerlere kilim ya da koyun postu serilirmiş. Müşteri ayaklarını çıkarmadan içeri girmezmiş. Küçük ebattaki dükkânlar “dükkânçe” olarak adlandırılır.

Kitapseverlerin ayrılmak istemediği, kitaba ilgi duymayanların da sıkıldığı Sahaflar Çarşısı; bir kütüphane gibi, bir mabet gibi sessiz ve sakin bir mekândır.

Tarihî Sahaflar Çarşısında dün geceki büyük yangın

15'i tamamen 5'i kısmen olmak üzere 20 dükkân yandı; zarar ve yangın sebebi henüz bilinmiyor

Dün geceki yangına söndürülme faaliyeti

Dün gece Beyazıt camii arkasındaki tarihî Sahaflar Çarşısı büyük bir yangın felaketi geçirmiş, eski kıymetli kitapların hemen hemen veyhâz hatırası ve alın satım yeri olan bu sokak tamamen dencek şekliyle yanmıştır.

Yangın saat 00.20 de İstanbul 4 numaralı saatçi dükkânından çıkış ve bir anda yayıldı.

(Devamı Sa. 7 Su. 5 09)

**İngiltere dün
komünist
Cin'i tanıdı**

Tarihî Sahaflar Çarşısı yandı

Yangın

Sahaflar Çarşısı; 10 Temmuz 1894'teki Büyük İstanbul Depremi'nden sonra ikinci büyük felaketini, 6 Ocak 1950'deki bir yangın ile yaşamıştır.

Hakkâklar Çarşısı'nın, Kapalıçarşı yönündeki derme çatma dükkânları arasında bir saatçi dükkânı vardı. Dükkân sahibi Saatçi İsmail Efendi; o akşam

*Sahaflar Çarşısı'nın açılışı, 3 Ekim 1953.
Fahrettin Kerim Gökay, Hakkı Tarık Us ve
Hikmet Feridun Es.*

evine gitmeden önce mangaldaki kor ateşini iyice örtmemiş. Gece yarısı sıçrayan kıvılcımlardan dükkânı alev almış, yangın bir anda diğer dükkânlara da sirayet ederek nice basma ve yazma kültür mirasını kül etmiş.

Dönemin Vali ve Belediye Başkanı Fahrettin Kerim Gökay yangının çıktığı gece yarısı, yangın yerini inceledikten sonra mağdur esnafa buraya modern bir çarşı yapılacağı sözünü vermiş. Yangından zarar gören, görmeyen bütün dükkânlar istimlak edilerek bölge kamulaştırılmış ve kitapçılık yapan esnaf, geçici olarak Beyazıt Camii'nin büyük avlusuna

yerleştirilmiş,⁶ 11 Eylül 1951'de de Yeni Sahaflar Çarşısı'nın temeli atılmış.

Yeni Çarşı Yapılıyor

Çarşının kurulmasında ve esnafın haklarının korunmasında Üniversite muhitinden başta Süheyl Ünver olmak üzere birçok bilim adamı ve basın camiasından *Vakit* gazetesi sahibi Hakkı Tarık Us, Recep Bilginer, Belediye Mektupçusu ve *Maarif Tarihi* yazarı Osman Nuri Ergin'in destek ve rolü büyük olmuştur.

Yeniden düzenlenen Sahaflar Çarşısı; 3 Ekim 1952 tarihinde tö-

⁶ "Yeni bir şekil verilecek olan yanan Sahaflar Çarşısı'nın istimlak işi tamamlanmıştır. Bu iş için 200 bin lira sarf edilmiştir. Çarşıda bulunan dükkânların tahliyesine başlanmıştır. Tahliye işi bir hafta içinde sona erecek ve dükkânların yıktırılmasına başlanacaktır." ("*Sahaflar Çarşısının İstimlakı*", *Milliyet* (8 Nisan 1951)).

*Fahrettin Kerim Gökay, Sahaflar Çarşısı'nın açılış konuşması,
3 Ekim 1953*

renle hizmete girdi. Çarşı, 12'si iki katlı olmak üzere 22 dükkân, müzayede salonu, çay ocağı ve tuvalet olarak inşa edilmiştir. "Hakkâklar Çarşısı" ismi de İl Genel Meclisi kararıyla Sahaflar Çarşısı olarak değiştirilmiştir (15 Kasım 1952).⁷ Bu suretle İstanbul Belediyesi, sahaf esnafını korumuş; ihaleye çıkarılan dükkânların kiralari da çok düşük tutulmuştur.

Çarşının açılışının ardından müzayede salonunda hatırlayabildiğim iki elin parmakları kadar az mezat düzenlendi ve Türkiye'nin ilk kadın illüstratörlerinden Sabiha Bozcalı⁸ da burada sergi açtı. Çay ocağı olarak ayrılan set üstündeki küçük dükkân da iş yapmayınca kitapçı dükkânına çevrildi.

⁷ "İl Genel Meclisi, Beyazıt Camii yanında bulunan ve içinde kitapçıların bulunduğu Hakkâklar Çarşısı'nın adını Sahaflar Çarşısı olarak değiştirmiştir. Esasen halk uzun zamandan beri burasını Sahaflar Çarşısı olarak isimlendirmekte idi. Diğer taraftan Meclis (kararıyla), Kapalıçarşı'da halıcı dükkânlarının bulunduğu Sahaflar Çarşısı'na da Halıcılar Çarşısı adı verilmiştir." ("Hakkâklar Çarşısı'nın İsmi Değiştirildi", *Milliyet*, (16 Kasım 1952)).

⁸ Sabiha Bozcalı (1904-1998), Reşat Ekrem Koçu'nun çıkardığı *İstanbul Ansiklopedisi*'nin de illüstratörlerindedir.

GÖBEK BAĞIM SAHAFLAR ÇARŞISI'NA GÖMÜLMÜŞ

*Çocukluğum, arkada dükkânın içinde
ablam görülyor, 1954*

Hayatım Sahaflar Çarşısı

Anneciğim göbek bağımı Sahaflar Çarşısı'na gömdüğünü söyleyince:

- Başka yer yok muydu, diye sorduğumu hatırlıyorum.

- Göbek bağını gömerken, oğlum ilim adamı olsun, ilme hizmet etsin diye dua ettim, demişti.

Ben de bu geleneği sürdürerek oğlum Burak'ın ve kızım Burcu'nun göbek bağını İstanbul Üniversitesi'nin duvarındaki deliklere gömdüm. Yıllar sonra ilk torunum Hatice Öykü'nün göbek bağını da aynı duvarda bir yere sıkıştırıverdim.

Türkmen Kitabevi, 1957

Sahaflar Çarşısı Rüyalarıma Giriyor

Sahaflar Çarşısı, kendimi bildiğim günlerden beri benim rüyamdır. Sanki hamurum orada yoğrulmuş.

Havalar ısınmaya başlayıp okul tatili yaklaşınca çarşı rüyalarım girmeye başladılar. Rüyamda kitaplar görüyorum, alıp satıyoruz kitapları. Babam motosiklete binip ön tarafa beni oturtuyor ya da yedeğine bindirip sıkıca tutunmamı tembih ediyor. Hatta bir konaktan kitap almaya da gidiyoruz. Bir başka gece seyyar bir "Arnavut ciğercisi" geçiyor dük-

kânımızın önünden ve olanca sesiyle bağıyor:

- Kuuzuuu keeebaaap!

Bir muzip de herkesin duyacağı şekilde ona lafı yapıştırıyor:

- Nallıuu kuuuzuuuuu!⁹

Dahası su muhallebicisi, zerde-pılavcı ve daha niceleri resmige-çit yapıyor rüyalarımın çarşısında...

İftara Hazırlık

Çarşıda kısa günlere denk gelen, hatırlayabildiğim belki de ilk Ramazan ayındayız... Günlerden bir gün bir yağmur, bir fırtına... Çarşıda da kimseler yok ve iftar vaktine çok az kalmış.

Babam, Çarşıkapı'dan iftariyeliklerimizi almış; bir köşede hazırlık yapıyor ve sıcacık pide ve nevale ile iftar soframızı donatıyor. Bana

Babam Adnan T. Türkmenoğlu ve ablam Nuran (Konurbay), Laleli, 1949

da ambalaj yapar gibi yağlı kâğıdın arasına sıralayıp sardığı pastirmaları, Aladdin sobasının üzerinde yanmasın diye kollama görevi veriyor. Arada bir pastirmaların kâğıdı yanmasın diye üzerine su serpip alt üst ediyorum ve top patlayıp ezan okunduktan sonra orucumuzu açıyoruz. Çarşının çaycısı da askıyı doldurup servise çıkmış bile.

Ne yalan söyleyeyim; dışarıdan gelenlerle iftar etmenin tadına doyum olmuyor.

⁹ Argo ve mecaz bir ifade ile sağlıklı olmayan koşullarda kaçak kesimi yapılan at, eşek gibi hayvanların sakatatından yapılmış olabileceğini ima ediyor.

Dedem Esat Bey, Ali Dayım ve annem, 1935

Bu keyfi daha küçücük bir çocukken babamla ve babamın kader arkadaşlarıyla yaşamak ne büyük mutluluk! Hey gidi günler!..

Bayram Alışverişi

Bayrama birkaç gün kala bayramlık alışveriş heyecanı var. O yıllarda gıcirtılı ayakkabılar pek moda. Anneme, “Ben de bu ayakkabılardan istiyorum!” demeye başlamışım bile.

Önce bayram alışverişi için Kardeşler Mağazası’na gidiyoruz, ama orada gıcirtılı ayakkabı yok. Ablama ve bana bayramlıklar alınmış ve Beyaz Saray’a gelmişiz. O yıllarda Beyaz Saray Çarşısı’nın zemin katı “Ayakkabıcılar Çarşısı,” ama gıcirtılı ayakkabı orada da yok; aramadığımız dükkân kalmamış. İlle de gıcirtılı ayakkabı olacak ama yok! Tam ümidimizi kesmiştik ki son girdiğimiz dükkânda bulmaz mıyız? Hadi tahmin edin sevincimi... Ah bir de ortası taba renkli, kenarları kahverengi, gıcirdayan iskarpinlerimi giyeceğim o gün gelse!

Ve bayram sabahı... O bayram sabahı babamın motosikletle beni Beyazıt Camii’ne götürdüğünü hatırlıyorum. Çarşının içindeki kapıdan girerek türbe tarafındaki pencereye yakın oturuyoruz. Babam, kısık bir sesle: “Babam hep burada namaz kılardı.” diyerek dedemi anıyor ve benim de oraya oturmamı işaret ediyor.

Bir ara babama pencerenin üst tarafındaki yeşil boyalı, kurt delikleri olan kapıyı işaret ederek nereye çıktığımı soruyorum.

İKİNCİ BÖLÜM

İmparator Aziz Bozkurt

“Aziz Bozkurt” deyince orta boylu, şişmanca, güler yüzlü, bembeyaz güre kaşlı bir ihtiyar canlanıyor gözümün önünde.

35x50 cm ebadında tek yaprak renkli kâğıda basılmış destanlardan tutun da kapağında bir şarkıcının ya da türkücünün resmi olan sekiz sayfalık *Ayin Şarkıları* ya da köyünde evi yanan bir ailenin ağdı, kaybolmuş veya ölmüş bir çocuğu hikâye eden *destanlar*, Muharrem ayında *Kerbela Şehitleri'nin Mersiyeleri*, *Erin Ders Kitabı*, *Aşk Mektupları*, *Kerem ile Aslı*, *Mızraklı İlmihal*, *Namaz Hocası* ve çeşitli boyda *Arapça Kur'an-ı Kerim* yayımlayarak halk kitapçılığını elinde tutuyordu.

Öte yandan Cağaloğlu'ndaki Gazeteciler Cemiyeti'nin alt katındaki Ders Kitapları AŞ'nin de sahibiydi. Millî Eğitim Bakanlığı müfredatına göre hazırlanan ilk, orta ve lise ders kitaplarının basım ve dağıtımını buradan yapıyordu.

Kur'an-ı Kerim Meali ve Tecessüs Şampiyonu Tosun Bey

1973 yılında askerlik bitmiş, terhis olup çarşıya dönmüştüm. Babam da artık dükkânı bana bırakmıştı. Kendi kendime “İki yıl içerisinde kendimi toplayıp çarşıdan bir dükkân tutmalıyım.” dedim. Askere gitmeden önce biriktirdiğim biraz param da vardı. Piyasadaki kredimiz evelallah iyiydi. Pek zorlanacağımı düşünmüyordum.

Dükkânı üstlendikten sonra kendimce yeni kararlarla dükkânın içini ve dışını yeniden düzenledim, farklı müşteri tiplerine göre kitap çeşitlerini artırdım, işleri derleyip toparlamaya başladım. Gelirimiz de ona göre arttı. Ancak bir şeyler daha yapmak ve daha çok para kazanmak lazımdı. Yeni evlenmiştim ve bir yandan babama kira ödüyordum, bir yandan da taksitlerim vardı.

Bu ruh hâlinde iken “üçlü” diye tabir edilen Kur'an-ı Kerim'i basmaya karar verdim ve hızlıca harekete geçtim. Bilindiği gibi

Kur'an'ın dili Arapça idi ve Arap harfli satırların yanında yeni harflerle okunuşu ve alt tarafta da meali-açıklaması olan kitaplar müşteri tarafından çok soruluyordu. Aslında böyle bir yöntemle bir *Kur'an-ı Kerim Meali*'ni yıllar önce Tan Matbaası neşretmişti¹; bu neşir, yıllardır aranıyor ve hep yok satıyordu.

Nihayet hazırlıklara başladım. Ancak tecessüsü ile tarihe geçen karşı komşumuz Tosun Ardaçoç, gelip gitmelerle beni marke etmekte gecikmedi. En sonunda da düşüncemden haberdar oldu.

- Benim de böyle bir hazırlığım var; birbirimize rakip olacağımıza gel birleşelim, ortak olalım, beraber basalım, dedi.

Tosun Ağabey'in teklifini, def-i belâ kabîlinden kabul ettim. Ancak iki üç gün sonra bir kez daha bana geldi ve bu kez de:

- Turan kardeşim, gözümüz aydın! İbrahim Manav da bizim hazırladığımız meale benzer bir meal hazırlatıyormuş. İstersen sen de bir konuş, dedi.

Ben de İbrahim Manav ile konuşmaya gittim.

- İbrahim Ağabey; provaları bunlar, alınan fiyat teklifleri de bunlar. Ofset filmlerini Kel Mehmet çekecek. Gel birleşelim birlikte yayımlayalım, dedim.

İbrahim Manav, hiç itiraz etmeden teklifimi kabul etti. Arapçaya ve tefsir ilmine derin vukufuyla tanınan ve emekli bir asker olan Selahattin Alpay'ın çeviriye başladığını söyledi.

Kitabın büyük bir bölümü yayına hazır olunca kâğıt işini düşünmeye başladık. Sonunda kâğıdı da aldık. Elimizde artık 5000 adet sarı şamua ve 5000 adet de birinci hamur beyaz kâğıda olmak üzere 10 bin adet basılacak kadar kâğıdımız vardı. Toplantımızı yaptık ve İstanbul Müftülüğü'ne giderek Mushafları Tetkik Heyeti'nden onay almanın usul ve şartlarını öğrenmeye karar verdik. Bu işi de Tetkik Kurulu'nun başında babamın ahbabı olduğunu bildiğim Hafız F. Hoca olduğu için ben üstlendim. Beni tanıır, yardımını da esirgemez diye düşündüm ve bir gün yanıma birkaç prova baskı sayfası alıp Hafız F. Hoca'nın ziyaretine gittim, vaziyeti anlattım. Götürdüğüm prova baskılara dikkatlice baktıktan sonra:

¹ 3 Aralık 1945 günü *Vatan* gazetesinde Hüseyin Cahit Yalçın'ın, "Kalkın Ey Ehl-i Vatan" başlıklı makalesi yayımlandıktan bir gün sonra Sabiha Sertel ve Zekeriya Sertel'in sahibi oldukları *Tan* gazetesi yakılıp yıkılmış ve bu gazetenin yayın hayatı bir yönüyle sona erdirilmişti. İlk defa basılan üçlü Kur'an-ı Kerim de bir daha yayımlanmamıştı.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

HACI MUZAFFER OZAK, ERGİN KİTABEVİ, NO 7

1916 doğumlu olan Muzaffer Ozak,¹ 13 Şubat 1985'te vefat etti ve onun ölümüyle Sahaflar Çarşısı çok şey kaybetti. Kendisiyle 50 yıllık hukuku olan babam, ona "Ağabey!" diye hitap ederdi. İkisi de Gümülcineli Ayaklı Kütüphane Mustafa Efendi'den ders görmüşlerdi.

Cuma günleri, Çadırcılar Caddesi'ndeki Camili Han'daki mes-citte vaaz edip cuma namazını kıldırırdı. Cerrahî tarikatının şeyhi olan Hacı Muzaffer Ozak, dükkânına dönerken müritleri ve cemaat kendisine refakat ederdi ve her gün hareketli olan bu dükkân, cuma günleri dolup taşardı. Hacı Ağabey soluklanıncaya kadar da tepsiyile

Hacı Muzaffer Ozak

¹ Geniş biyografisi için bk. Tevfik Rüştü Topuzoğlu, "Ozak, Muzaffer (1916-1985)", *Türkiye Diyanet Vakfı İslâm Ansiklopedisi*, C. 34, İstanbul: Türkiye Diyanet Vakfı, 2007, s. 16-17.

gelen lahmacunlar, börekler hazirûna ikram edilirdi.

Eski İstanbul’u gayet iyi bilen, çocukluğu ve gençliği Karagümrük’te geçmiş olan Hacı Muzaffer Ozak’ın genç denecek yaşta vefat eden ağabeyi, merhum Refii Cevat Ulunay’ın *Sayıllı Fırtınalar* kitabına da konu olmuş; “Yangın Var!” filmi, onun hayatından esinlenerek çekilmişti.

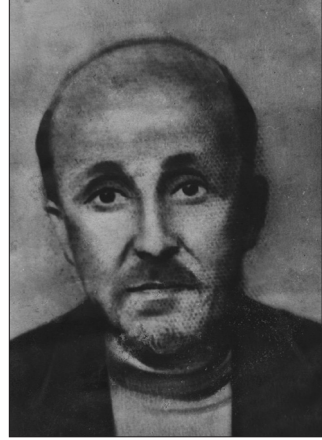
Cuma günleri, saatlerce süren sohbet; çarşının çaycısı Hüseyin için de büyük bir fırsattı. Cuma günlerini iple çekerti. Bir hafta boyunca sattığı çaydan daha fazlasını o gün sattığını söylerdi.

Çaycı Hüseyin, kemikleri sayılacak kadar zayıf, lakin ayağına çabuk bir askıcıydı. O çatının altında olan hatta kapının dışında kitap bakan ya da merak saikiyle orada dikilen kim varsa -misafir ya da müşteri hiç fark etmez- Çaycı Hüseyin’in elinden bir bardak çay içerdi. Eline çay bardağını tutuşturduğunda itiraz eden olursa da:

- İç, iç! Avantadır, derdi.

Hacı Muzaffer Ozak, 1951 yılında kurulup Meliha Avni Sözen’in yönetim kurulu başkanı ve okul müdürlüğü yaptığı Üsküdar Türk Kız Koleji’nin de kurucularındandı.

27 Mayıs 1960 İhtilali’ni takip eden sert rüzgârların estiği günlerde Hacı Muzaffer Ozak; Ali Bilici, Halil Eser, Selahattin Demirtaş, Hüseyin Çörüş, Mehmet As ile birlikte; “siyasi veya şahsi nüfuz veya menfaat temini maksadıyla dini veya dinî hisleri yahut dince mukaddes tanınan şeyleri, dinî kitapları âlet ederek propaganda veya telkin yapmak”² suçu ile itham edilip tutuklanmış; *Cumhuriyet* gazetesi de “Sâbıkların Müsaadesiyle Yurda Sokulan Kitaplar”³ başlığı ile bu ithamı haberleştirmişti.

Fatih Camii’nde “Ayaklı Kütüphane” diye anılan Hocaların Hocası, Hafız Mustafa Lütü Efendi

² “6 Kitapçı ve Sahaf Dün Tevkif Edildi”, *Milliyet* (21 Haziran 1960).

³ *Cumhuriyet* (21 Ağustos 1960).

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

NECATİ ALPAS, RAŞİT KİTABEVİ, NO 21

Raşit Efendi, Bulgaristan-Lofçalı'dır. Döneminin saygı duyulan yayıncı ve sahafıdır. Kardeşi de sahaftır ve dükkânı Kapalıçarşı'dadır. Ancak o, eksik kitaplar alır satarmış. Bu nedenle "Parçacı Şakir Efendi" diye anılır. Kitap meraklıları ve esnaf, eksik ya da yırtık kitaplarını tamamlamak için ona başvururlarmış. Necati Ağabey, Raşit Efendi'nin damadıydı. Her fırsatta:

- Oğlum ben iç güveysiyim, her şeye karışmam, fazla konuşmam, derdi.

Dükkânın kapısındaki camda yer yer dökülmüş Raşit Kitabevi yazısını niçin sildirmediğini sorduğumda:

- Vârisleri laf etmesin diye, demişti.

Babama ve bana karşı farklı bir tavrı ve babacan bir hâli vardı. Babam da ona karşı hep saygılı idi.

Babamın vefatı, Necati Bey'i çok etkiledi. Uzun uzun konuştuk. Anlattıkları hep aklımda:

- Ben bu çarşıya geldiğimde babam kısa pantolonluydu. Kasım-paşa'dan buraya gelir, Çınaraltı'nda kitap sergisi açar, ekmek paramı çıkarırdım. Benim yetim olduğumu bildiği için de beni deden Mustafa Bey Amca koruyup kollardı (1930'lu yıllar). Bir gün Raşit Efendi, Mustafa Bey Amca ile konuşurken:

- Mustâfendi! Çok üzülüyorum, yaş kemâle erdi, emaneti bugün yarın teslim edeceğiz. Oğlan kendini kurtardı -tıp doktoru olmuştu- ama kızın işi zor... Helal süt emmiş bir genç olsa da kendi elimle evlendirseydim kızı, diye dert yanmış. Mustafa Bey Amca da:

- Namazında niyazında bir yetim oğlan var: Necati! İstersen ben bir konuşayım, diye beni tavsiye etmiş; ama aynı günün akşamı Ra-

şit Efendi evine giderken beni Gedikpaşa'da Garbis'in lokantasının önünden, cam kenarında yemek yiyip bir şeyler içerken görüyor. Ertesi sabah da doğru Mustafa Bey Amca'ya gidiyor:

- Senin çok güvendiğin yetim oğlan akşam meyhanedeydi, az daha kızımın başını yakacaktık, diyor. Bunun üzerine büyükbaban beni çağırıyor:

- Necati Bey evladım! Ben seni Raşit Efendi'ye damat olarak tavsiye etmiştim, ama dün akşam eve dönerken seni meyhanede görmüş. Nedir bu meselenin aslı?

Mustafa Bey Amca'ya beni düşündüğü için teşekkür ettikten sonra bir arkadaşın ısrarı üzerine oraya gittiğimi ve bir şişe bira içtiğimi söyledim. Böyle bir alışkanlığım olmadığını ve yanlış anlaşıldığımı anlattım.

- Sen işinin başına git, diyerek kapıyı gösterdi. Sergime geldim.

Büyükbaban, benimle konuştuktan sonra durumu Raşit Efendi'ye anlatıp onu ikna etmiş, yani senin anlayacağını, beni Mustafa Bey Amca evlendirdi sayılır.

Necati Alpas, sabah saat 10.00'dan önce dükkânını açmaz, öğle yemeğini yemek için de evine gider ve 14.00'ten önce de gelmezdi. Eski kitap ya da kütüphane alan esnaf da mutlaka bir parti kitabı Necati Bey'e ayırırdı. Kitap satın almak Necati Bey için bir zevkti. Ayrılan partiyi şöyle bir elden geçirir, fiyatını sorar, pazarlık faslına başlardı. İstenilen fiyata karşılık bir fiyat verir, eğer uyuşma olmazsa giderdi. On dakika sonra tekrar gelir, şunlara bir daha bakayım, der ve fiyatı biraz artırır. Hâlâ anlaşma olmamışsa bir miktar daha artırır, yine gider; yine de anlaşılamazsa dükkânının civarında dolaşmaya başlardı. Bu arada kulağı da esnaftan gelecek seste olurdu. Çağrılmayı beklerdi. Çağırılmazsa yine dükkânına döner, kapısına yaslanır, bıyıklarını çekiştirmeye başlardı. Hâlâ gelen giden olmazsa bu sefer tekrar gelir, kitapçıları dolaşır ve sonunda satış gerçekleşirdi. Kitabın miktarına göre de bazen kucaklayıp alır gider bazen de el birliği ile dükkânına taşınırdı. Son zamanlarda oğlu Orhan ona yardım etmeye başlamıştı.

BEŞİNCİ BÖLÜM

Almanya Rüzgârı

1960'lı yılların başlarında özellikle yaz aylarında tuhaf, biraz da komik kıyafetli insanlar dikkat çekmeye başladı. Bunlar, Anadolu'nun bağrından kopup Almanya'da geleceklerini aramaya giden işçilerimizdi. İzne gelmişler, Sirkeci'den memleketlerine kalkacak otobüsün saati gelene kadar da Kapalıçarşı ve civarında dolaşıyorlardı. Elllerinde sesini sonuna kadar açtıkları kocaman pilli radyolarla geziyorlardı. Yoldan geçenler ya da esnaf: "Aç, aç!" diye seslenirler, onlar da radyoların sesini sonuna kadar açarlardı. Kömür karası saç ve bıyıkları, parmaklarındaki 14 ayar at nalı gibi yüzükleri, başlarındaki tüylü şapkaları, naylon mintanları, kocaman bağlanmış kravatlarıyla hemen fark ediliyorlardı. Bunlar bizim gurbetçilerimizdi!

Babam Adnan Tevfik Türkmenoğlu

Yurt dışına eğitim için gidenlerin sayısı ile birlikte, mesleki kitaplarla lügat ve gramer kitaplarının satışları artmış; ilerleyen yıllarda yollarını gözler olmuşuk. Roman ve dinî kitap satışları da onların geldikleri aylarda artış gösteriyordu.

Radyo Liberti ve Babama Almanya Daveti

1965 yılı idi... Babam, kitap almaya gelen bir Türkistanlı ile ahabap olmuştu. Adı Settara Makbulçoban. Radyo Liberti'de, Türkçe Yayınlar

Bölümünde yöneticiymiş ve isterse babama bir iş ayarlayabilirmiş. Bu konuşma, babamın kafasını çok karıştırdı. Bir çeşit Almanya daveti idi.

Bir akşam okul çıkışı dükkâna uğradığımda sanki raflar seyrekleşmiş, dükkânın havası değişmiş gibiydi. Babam, Almanya'ya gitmeyi düşündüğünü, ama dükkânı kime bırakacağına karar veremediğini söyledi. Sonra da:

- İbrahim'i çağırırsana, dedi.

Dükkân kalabalık olduğu için İbrahim Ağabey'e dışardan işaret ettim. Beş on dakika sonra geldi:

- Ağabey beni çağırılmışsın!

- Otur İbrahim! Seni sevdiğimi bilirsin, elimizde büyüdün sayılır. Ömrün tezgâh arkasında geçsin istemiyorum. Bir süreliğine Almanya'ya gitmeyi düşünüyorum; anlaşsak benim gözüm arkada kalmaz, senin için de bir fırsat olur. Çocukları önceden göndereceğim, işleri topladıktan sonra da ben gideceğim.

Dokuz Nüfusa Bakıyorum

Sessiz ve şaşkınca dinleyen İbrahim Manav:

- Ağabey, beni düşündüğün için çok teşekkür ederim, sağ ol ama böyle bir işin altından kalkabilir miyim bilmem ki? Dokuz nüfusa bakıyorum. Selim de askerde, kızlar okuyor. Hiçbir hazırlığım yok, aldığım haftalık belli. Düşünmek için bana bir iki gün izin verir misin? Para bulabilir miyim? Bir araştırayım. Şimdilik Mehmet Bey'in haberi olmasın.

Senin Kundağımı Taşydım

İbrahim Ağabey aileden biri gibiydi. Çarşıya onu Naki Bey getirmiş, yangından önce de sonra da babamın daima yakınında olmuştu. Bana kızdığı zaman:

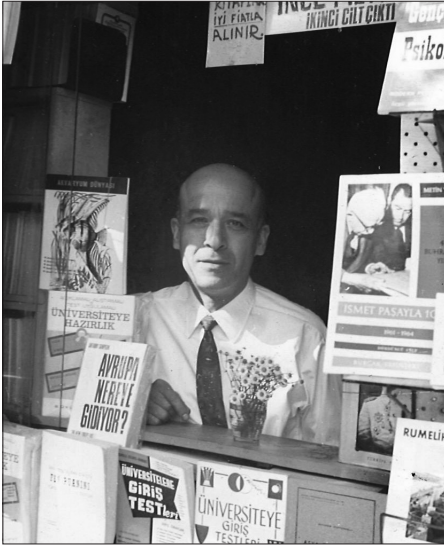
- Ben, senin kundağımı taşydım, der; noktayı koyardı. Birkaç gün sonra:

- Adnan Ağabey, evdekilerle görüştüm. Şartların ağır değilse sermaye olarak bir miktar para bulabileceğim.

- Oğlum, iş kurana Allah yardım eder. Ben sıkıldım, buralardan gidiyorum. Beş yıldan önce de gelmem. Bu sürede de sen belini doğrultursun. Meşhur Antepli Kebapçı Ali Diler'in oğlu İsmet, 50.000

ALTINCI BÖLÜM

ARSLAN TURGUT KAYNARDAĞ, ELİF KİTABEVİ, NO 4

Arslan Kaynaradağ

Hicri 1340'ta (1921), Yemen-San'a'da doğan Arslan Turgut Kaynaradağ, bir Osmanlı zabitanın oğludur. 1930'dan 1941 yılına kadar ailesiyle birlikte Kastamonu'da yaşamış, Abdurrahman Paşa Lisesi'nde okumuş ve burada Abdülbaki Gölpınarlı'nın öğrencisi olmuştur.

1943 yılında İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Felsefe bölümünü kazanmış ve 1948 yılında da "Spinoza'nın Felsefesinde Doğruluk Kavramı" başlıklı lisans tezi ile eğitimini

tamamlamış. Arslan Bey, öğrencilik yıllarında bir gün kardeşi Korkut ve bir arkadaşı ile birlikte Remzi Kitabevi'ne gider. Okul masraflarını ve harçlıklarını çıkarmak için çalışmak zorunda olduklarını söyleyerek iş isterler. Remzi Bengi, çalışacak elemana ihtiyaçları olmadığını ama isterlerse satılmak üzere kredi ile kitap verebileceğini söyler. Bu teklifi kabul ederler ve Göztepe, Erenköy, Suadiye, Bostancı gibi semtlerde ve sayfiye yerlerinde tezgâh açarak ve gerektiğinde kapı kapı dolaşarak kitap satmaya başlarlar. Okul mevsiminde ise Sahaflar Çarşısı'nda, 7 numaralı dükkânın önünde ya da çarşının

aşağı kapısının girişindeki 17 numaralı dükkânın yan duvarında tez-gâh açarlar. Böylece seyyar çarşı esnafı olarak anılmayı hak ederler.

Arslan Bey, 1956 yılında babam Adnan Türkmenoğlu'ndan boşalan 4 numaralı dükkânı devralmış ve bu devir, hayatında yeni bir dönemin başlangıcı olmuş. Dükkânı devraldıktan iki yıl sonra *Binbir Bilmece* adlı ilk kitabı Altın Eserler Yayınevi tarafından yayımlanmış (1958). 1960 yılında ise *Türkiye'de Shakespeare, Shakespeare'de Türkiye* isimli eseri, kendi kurduğu Elif Yayınları tarafından yayımlanmış. 1 Kasım 1960 tarihinden itibaren bu kez sekreterliğini üstlendiği *Kitap Belleten-Aylık Bibliyografya Biyografya Kültür Tarihi Dergisi*'ni yayımlamaya başlamış. Bu yayının sahipliğini ve sorumlu müdürlüğünü Ülter Aymakoğlu üstlenmiş. Bu dergide de *Basın Tarihi Bibliyografya Çalışmaları* yanında "Ferhat Sılacı" müstear ismiyle güncel konularla ilgili yazılar kaleme almış. Bugün bile eksikliği hissedilen zengin içerikli dergi, 43 sayı yayımlandıktan sonra kapanmış. Arslan Kaynardağ'ın Elif Yayınları'ndan çıkan kitaplarından biri de tanınmış sekiz felsefeci ile yaptığı söyleşilerdir ve 1968 yılında yayımlanan bu eser, *Felsefecilerle Söyleşiler* ismini taşımaktadır. Yayımlanmış daha pek çok eseri vardır.

Arslan Bey, ayrıca yurt içi ve yurt dışı sempozyumlarda bildiriler sunmuş, gazete ve dergilerde sayısız makaleler yayımlamış ve birçok konferansa konuşmacı olarak katılmış. Ayrıca "Nasreddin Hoca Kitapları Sergisi", "Yeni Harflerle Basılmış Alfabe Kitapları Sergisi" ve "Atasözleri Kitapları Sergisi" açmış.

Arslan Bey; Elif Kitabevi adını, küçük yaşta kaybettiği kızının adını yaşatmak için koyduğunu söylerdi. İnsanlara karşı daima mesafeli duruşu, o müesseseyi farklı bir konuma getirmişti. Dükkânının dekoru, vitrin tanzimi, satılan kitapların çeşidi, hatta fiyatları bile farklıydı.

Lüzumsuz konuştuğunu ve müşterisine çay ikram ettiğini gören olmamıştır. Belki de ülkemizde düzenli kitap ihraç eden ilk kitapçı Arslan Bey'dir. Türkiye ve Türkoloji alanında Avrupa ve Amerika'daki bütün resmî, özel kütüphanelerle bilhassa üniversite kütüphanelerine kitap ihraç ederdi. Yayımlanan her telif eserden en az beşer tanesine cilt yaptırırdı. Kütüphanelerin bazılarında kitaplar ciltlenmiş olarak giderdi. Cerrahpaşa Tıp Fakültesi'nin karşısında oturan Süleyman Usta, onun cilt ustasıydı. Evinin bir odasını mücellithane

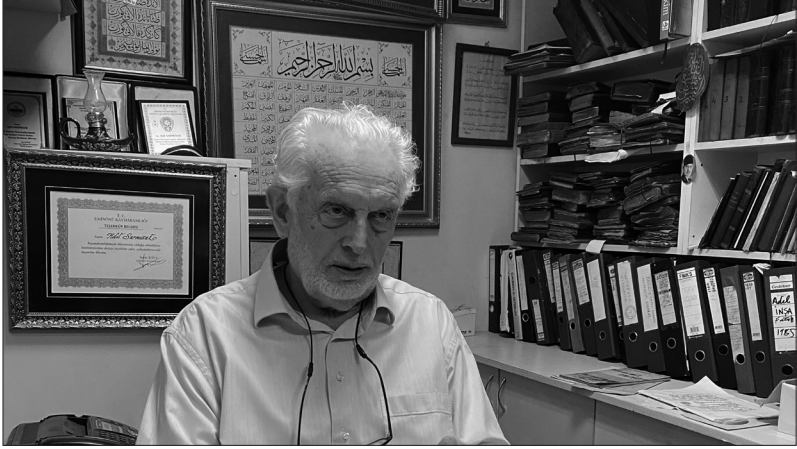
YEDİNCİ BÖLÜM HATIRIMA GELDİKÇE

Mezat ve Sergi Salonu

Sahaflar Çarşısı'nın yeniden hizmete girdiği tarihte isabetli bir kararla tahsis edilen bir mekân, mezat ve sergi salonu olarak düşünülmüş. Düşünülen mekân da 1 numaralı dükkânın yani Der Kitabevi'nin sol tarafı ile Beyazıt Devlet Kütüphanesi'nin bahçe kapısının bulunduğu duvarın oluşturduğu koridordan geçilerek girilen salon... Yani 25, 26 ve 27 numaralı dükkânların bulunduğu alan.

Mezat ve sergi salonu olarak düşünülmesine rağmen esnaf, o yıllarda buraya yeterince sahip çıkamamış. Birkaç mezat ve sergi düzenlenmişse de bir süre “dernek odası” olarak değerlendirilmiş; sonuçta da İstanbul Belediyesi malına sahip çıkarak “Mezat ve Sergi Salonu” olarak tahsis edilen bu yeri geri almış. Bir ara da “Halk Lokantası” namı ile Fevzi Bey ve ortağı burasını işletmeye başlamıştı. Fevzi Bey'in Çetin ve Metin isminde iki oğlu vardı. Çocuklar babalarına yardımcı oluyor ve burada temiz yemekler çıkıyordu. Ancak öğrencilerin de geldiği bu lokantanın kalitesi, Fevzi Bey'in öğrencilerinin buradan ayrılması ile düştü. Sonunda lokanta müşterisi bir anda dağılıverdi. Bir ara yazar Erol Toy'un babası Mehmet Efendi de burada aşçılık yapmıştı. Fevzi Bey'in vefatından sonra da lokanta bir süre kapalı kaldı. Fevzi Bey'den sonra Siirtli oto komisyoncusu Beşir Erkoyuncu burayı kiralayarak kebab salonu yaptı. Uzun bir süre de işletti. Beşir'in vefatından sonra yine el değiştiren kebab salonu tekrar lokanta oldu ve tekrar kapandıktan sonra uzun zaman metruk kaldı.

Halk Lokantası'nın, kitapçı dükkânına dönüşümünü de Adil Sarmusak'tan dinleyelim:

Sahaflar Çarşısı Derneği Başkanı Adil Sarmusak

- Almanya'da işçi olarak çalışıyordum. 1981 yılında izinli olarak Türkiye'ye geldiğimde memlekete gitmeden önce İsmet Tavukçu'ya uğradım. Yine öyle bir ziyaretimde ihtiyacım olan kitapları ayırdım, bu arada çay içip sohbet ediyorduk. "Adil Bey!" dedi, "Sen kitap meraklısı bir adamsın. Burada devren kiralık bir dükkân var, istersen burayı birlikte tutabiliriz." Sonuçta burayı kiraladık. Kamyonlar dolusu çöp ve moloz attık buradan. Arka taraftaki bahçe de çöplük olmuş, orayı da temizleyerek dükkâna dâhil ettik.

Zaten inşaatçı olan Adil Sarmusak için bu işler çocuk oyuncağı gibiydi. Bir müddet önce Beşir Erkoyuncu, koridorun üzerini kapatıp üç küçük oda yapmış, bir tanesini de Sinan Gözen'e satmıştı. Diğer ikisini ise Adil Sarmusak bu düzenleme esnasında tamamen dükkâna eklemişti. Kütüphane ile sınır olan çiti de duvar hâline getirerek koridoru dükkâna dâhil edince buranın çehresi tamamen değişti ve âdeta geniş bir galeri oldu.

Çevrenin ve çarşının fotokopi ihtiyacını karşılayan "Kitap Sarayı", bu hizmetiyle büyük bir eksikliği tamamladı. Yaşı ilerleyen Adil Bey de dükkânın yönetimini ve yayınların takibini tamamen oğlu Ahmet Sarmusak'a bıraktı.

SEKİZİNCİ BÖLÜM

TURGUT (ÇAĞLAR) REŞADÎ BABA

Meşhur Sultanahmet Köftecisi Selim Usta'nın yeğeni olan Mehmet Kara¹, İstanbul Üniversitesi'nde öğrenci iken gününün büyük bölümünü çarşıda geçirirdi. Bir ara MEB kitap satış bölümünde çalıştı. İmkânlarını sonuna kadar zorlayarak Türk ve Osmanlı tarihi, sanat tarihi ile ilgili yayınların yanı sıra güncel yayınları da takip eden kitap muhibbi bir dostumuzdu. Dayısının yanında çalışmaya başlayınca o salaş köfteci dükkânına yeni bir hava getirmiş, tertip ve düzenini tamamen değiştirmişti.

Reşadî Baba

Mehmet Kara, bir akşamüzeri hava kararmaya dönmüşken koltuğunun altında büyükçe bir levha olduğu hâlde dükkâna doğru geliyor. Ancak yanındaki kısa boylu, hafif kamburu çıkmış, yaşlıca zatı tanıyamadım. Yaklaştıklarında ayağa kalkıp kapıda karşıladım.

- Baba erenler! Bahsettiğim arkadaşım Turan Türkmenoğlu... Dededen sahaftır, diye beni takdim etti. Bana dönerek de:

- Turgut Çağlar, Bektaşî Babasıdır, Turgut Reşadî Baba...

Musafaha ediyoruz, oturmaları için yer gösteriyorum. Nihayet levhanın üzerindeki gazeteyi kaldıran Mehmet Kara:

- Hat Turgut Baba'ya ait, çevresindeki ebru da Mustafa Düzgünman'ın, diye elindeki levhayı tanıttıktan sonra hep birlikte okumaya başlıyoruz:

Her sabah besmeleyle açılır dükkânımız

Hazret-i Şâh-ı Şazelî'dir pîrimiz üstâdımız

Her sabah besmeleyle açılır dükkânımız

Hazret-i Ahî Evran'dır pîrimiz üstâdımız

¹ 50 yıllık dostum Mehmet Kara'nın 8 Aralık 2020 tarihinde Covid-19 yüzünden vefat etmiş olduğunu öğrendim. Kitap dostu, hoş ve kıymetli insana Allah'tan rahmet, yakınlarına sabır ve uzun ömürler dilerim.

- On parmağında on hüner. Hattat Hamid Aytacı'tan meşk etmişlerdir.

Turgut Baba, tevazu ile:

- Estağfurullah erenler, diyerek mahcubiyetini belirtiyor.

Çay ve sigara ikramı arasında Mehmet Kara levhayı çerçeveciye götürürken biz sohbeti ilerletiyoruz.

Turgut Baba'nın sohbetinden soyadının "Çağlar" ve mahlasının da "Reşadi" olduğunu öğreniyorum. Mahlası, "irşâd eden, aydınlatan kimse" manasına geliyormuş. Bu arada akşam ezanı okunurken sohbetin temposu düşüyor.

- Erenler, salâtın kazâsı olur amma sohbetin kazâsı olmaz, Bağdatlı Seyyid Nesîmî, "Gel, gel berü ki savm u salâtın kazâsı var/ Sensiz geçen zamân-ı hayâtın kazâsı yok" diyor.

İcazet İstemeye Edep Ettim

Hattat Hamid Efendi, Turgut Baba'ya:

- Bana, değişik bir istifle bir levha yaz, getir, icazetnamenini vereyim, demiş.

Baba da "Eline, beline, diline edep ya hû" düsturunu, Bektaşî tacı formunda istif etmiş fakat Hamid Efendi'nin rahatsızlığı ilerleyince hastaneye yatırmışlar ve Turgut Baba, yazdığı levhayı hasta yatağında götürüp de icazet istemeye edep etmiş, ama birkaç talebesi icâzet almış. Hatta "reisü'l-hattatîn" sıfatını bile unvanlarına yazmışlar. O öğrencilerinden biri sergi de açmış ve sergiyi gezen muhterem Uğur Derman, o hattata:

- Bu yazıları toparla, eliften tekrar başla, demiş.

Bazı kötü niyetli kimseler, Hamid Efendi'nin o hasta hâlinden bile istifade etmeye kalkmışlar. Hatta yazdığı bir Kur'an-ı Kerim'in, ortalıktan kaybolduğu da rivayet edilmiştir.

Mehmet Kara gelince piposunu uyandırıyor.² Küçücük dükkâna dumandan girilecek gibi değil. Turgut Baba:

- Vakittir erenler, fakirhaneye bekleriz, destur, diye ayaklanıyor.

- Mehmet can! Teşrifinizde Turan Bey'i de getiriniz, diyerek ka-pıya doğru geri geri giderken musahafa ediyoruz.

- Hû, erenler!

² Bektaşî deyişi ile "uyandırmak", "ateş yakmak" anlamında kullanılır.

Mehmet Kara ile birlikte gidiyorlar...

Yıllar önce Yakup Kadri Karaosmanoğlu'nun *Nur Baba'sını*, M. Tefrik Oytan'ın *Bektaşiliğin İcyüzü, Dibi-Köşesi-Yüzü-Astarı* isimli kitabını okumuştum; aklıma yatmayan birçok yerleri olmuştu. Daha sonraları da Bektaşilik ve Bektaşiler hakkında bazı kitaplar okumuş, iyi kötü birçok hikâye dinlemiştim. Fakat ilk defa bir Bektaşî ile bu kadar yakın olmuşum. Tanıştığım zat da zeki, hazırcevap ve malumat sahibi, sohbet ehli biriydi.

Lokma Etmeye Buyurun

Bu ziyaretten sonra kendisinden öğreneceğimiz çok şey olduğunu düşünmeye başladım. Bir cuma akşamı uğrayan Mehmet Kara:

Turgut Reşadî Baba, evinde Anabacı, Mehmet Kara ve diğer misafirler ile

- Turgut Baba aradı, müsaitseniz yarın akşam lokma³ etmeye buyurun, diyor.

³ Lokma: Aslen Arapça olan bu kelime, Türkçede de aynı manada kullanılır. Tekkelerde yemek yedim, denmez; onun yerine "Lokma ettim." denir. Mevlvî tekkelerinde de bir çeşit yemeğe "lokma" adı verilir. Bu; pirinç, et, soğan, nohut, kişniş ve fıstıktan yapılan bir tür pilavdır. Bu pilav, cuma geceleri veya bazen

DOKUZUNCU BÖLÜM

12 Eylül 1980 Sonrası

İstanbul Belediyesi Eminönü Şube Müdürlüğü'ne Emekli Albay Sami Erdem atanmıştı. Çok disiplinli biri olduğunu duyuyoruz. Maiyetindekiler:

- Komutanım, diye hitap ederken gıyabında,
- Allahsız Sami, diyorlardı...

Kapalıçarşı'yı gece yarısı açtırıp kıyı köşe inceletiyormuş. Bu arada yıllardır dükkân olarak kullanılan bir mekânın, Kapalıçarşı'nın kayıp kapısı olduğunu tespit etmiş, yani sayesinde Kapalıçarşı, kayıp kapısına kavuşmuştu.

İcraatlarından birisi de Kapalıçarşı esnafına dükkânlarının dışarıya doğru 50 cm'lik taşmalarının, belirli bir süre içinde sökülmesini tebliğ etmesi oldu. Kuyumcu dükkânlarının gizli bölmelerini tespit edip yaptığı baskınlarla zirde yani zemin altında 2-3 kat hatta havuzlu odalar buldu. Kapalıçarşı'nın çökme tehlikesiyle karşı karşıya olduğunu da bu arada duymaya başladık.

Bıyıklarını Kes

Bir sabah çarşıya geldiğimde Bekçi Bayram'ı yolunmuş tavuk gibi görünce beni bir gülme tutmuştu.

- Nedir bu hâlin, diye sorduğumda Albay Sami Erdem'in gece yarısı maiyetiyle birlikte Sahafkar Çarşısı'nı açtığını ve kapıyı açan Bekçi Bayram'ın kulaklarına kadar uzanan bıyıklarını görünce:

- Sabah ilk işin bıyıklarını kesmek olacak, dediğini öğreniyorum.

Çarşının mezbeleliği ve salaş tezgâhların düzensizliği de Albay Sami Bey'in dikkatini çekmiş. Böylece yapılan şikâyetlerin de yersiz olmadığını bizzat yerinde tespit etmiş oldu.

Randevu Aldık

Birkaç gündür değişik saatlerde çarşıya baskınlar yapıp esnafı tedirgin eden Sami Erdem'in etrafı çevriliyor ve barakaların kaldırılması hakkında dil dökenler oluyordu. Bir ara arkasına dönerek bana:

- Sen kimsin, diye sormuştu.

Kısaca kendimi takdim edip üçüncü kuşak bir sahaf olduğumu ifade etmeye çalıştım ve kendisine randevu talebimizi arz ettim. Nitekim randevuyu aldık ve görüşmeye Burhan Tezergil'le birlikte gittik. Burhan Bey'le, Sami Bey'e arz edeceğimiz durumu gözden geçirdik. Arz edeceğimiz konu, aslında 1965 yılına dayanıyor. O dönemin belediye başkanından özel izin alınmış ve o izne göre de çarşı kapısının bulunduğu duvarın her iki tarafına Metin Yenici, Burhan İdris Bilgingil, Burhan Tezergil ve Enver Ardaçoç tezgâh açmıştı. Şimdi de barakaların ve taşmaların sökülmesi isteniyordu.

Sami Albay'a 1965 yılından beri ödediğimiz bütün vergi ve işgaliye makbuzlarını ibraz ettik. Ancak Nuh diyor peygamber demiyor, yıkım kararından geri dönmüyordu. Söylediği gibi de yıkıma Burhan Tezergil'in tezgâhından başlandı. Tezgâh yıkıldı ve duvar da tamamen ortaya çıktı. Bize:

- Sizler de hazırlığınızı yapın, dedi.

Basının Gücü

Basının gücünü biliyor ve kendimizi de bu camiadan sayıyorduk. Burhan Felek, Doğan Hızlan gibi tanınmış birçok gazeteci bize sahipti. Gazete köşelerinde, yapılan işin yanlışlığını belirterek dünyadaki sahaflardan örnekler verdiler ve burasının düzenlenerek yaşatılmasının gerekliliğini yazdılar.

Yine de Sami Erdem'de bir yumuşama olmadı. İşportacıların tezgâhlarını arabalara yükleyip götürmeye başladılar. Aynı şeyler bizim de başımıza gelirse bunca kitabı nasıl kurtaracaktık? Nereye gidecektik? Ancak böyle bir riski de göze alamazdık. Çarşının eski esnafı da tedirginlikle yavaş yavaş kitaplarını kolilere dolduruyordu, sessiz sedasız hazırlık yapıyordu. Nihayet esnafa verilen süre doldu ve:

- Yarın son gün, dendi.

O gün Sinan Gözen'le birlikte Erol Özbilgen'e hazırlattığımız uzunca bir metni, Cumhurbaşkanı Kenan Evren'e yıldırım telgraf olarak çektik. Telgraf çekildikten sonra postanede bir telaş, bir hareket-

ONUNCU BÖLÜM

SAHAFLAR VE HAFİYELER

*En ummadığın keşfeder esrâr-ı derûnun
Sen herkesi kör âlemi sersem mi sanırsın
Ziya Paşa*

Sahaflar Çarşısı'nda emniyet ve istihbarat güçleriyle olan münasebet pek de dile getirilmek istenmeyen bir durumdur. Her dönem çarşı esnafının hemen hemen tamamı gözetim altındadır. Her esnafın mutlaka emniyet mensubu bir “dostu” vardır. Bunlar meşrebine göre “mütedeyyin”, “sosyal demokrat”, “komünist”, “âlemci”, “muhabbetçi” gibi karakterlerdir.

Ustalarımızdan dinlediklerimiz ve okuyarak öğrendiklerimiz de devletin kitapçı-sahaf ve basın mensuplarını daima mercek altında tutmuş ve hep yumuşak yüzüyle yaklaşmış olduğudur. Başlangıçta siyasi olmayan yayınların sansürden geçirilmesi söz konusu değilken 1882'de bunlar da sansür kapsamına alınmış. 1901'den sonra da yeni gazete ve dergi çıkarılmasına izin verilmemiştir. Abdülhamid zamanında hafiyeler dükkânları basar; “kütüb-i memnua” yani yasak kitap ararlarmış. Namık Kemal'in eserleri, *Çingiraklı Tatar*, *Hayal*, *Diyojen* gibi bazı muhalif dergiler de müsadere edilirmiş.

20. yüzyıl başlarında Sahaflar Çarşısı'ndaki esnafın çoğu Tebriz ve Urmiye'den gelen İranlılarmış. Bunların bazılarının Valide Han'da da yerleri varmış ve yayıncılık da yapıyorlarmış. Kur'an-ı Kerim basmışlar, bastıkları Kur'anları İran'dan Hindistan'a kadar birçok Müslüman ülkeye satmışlar. Ancak bu iş için gerekli ruhsatları olmadığı ve ruhsatsız kitap tabettikleri için baskınlara ve kovuşturmalara uğramışlar. Yani bugününün tabiriyle korsan kitap basma işi daha o dönemlerde de varmış. Bu bilgilere göre İranlı matbaa ve kitapçı esnafı, devletin sıkı

denetim ve kontrollerine maruz kalmış. Mesela 1902 yılında İranlı kitapçı dükkânlarına yapılan teftişlerde 50.000 civarında kitap müsadere edilmiş. Bu toplatma ile esnaf; maddi yönden büyük bir mağduriyet yaşamış.¹ Cevdet Paşa'nın *Kısâs-ı Enbiya'sı*, Abdülhak Hâmid, Namık Kemal ve Ziya Paşa² gibi dönemin çok okunan müelliflerinin eserlerine de ruhsatsız basıldığı için el konmuş. Yine Seyyid Molla Kerim'in dükkânında yapılan bir aramada zararlı yayın ve risaleler çıkmış. Muhyiddin-i Arabî'nin *Falname-i Arabî* isimli kitabı yasaklı kitap olarak toplatılmış.

Tarihçi-yazar Murat Dursun Tosun'un bu konuyla ilgili araştırmalarından da Osmanlı dönemi korsan yayınları hakkında bilgi sahibi oluyor ve korsanlığın hangi boyutlara ulaştığını öğreniyoruz.³

1 Kasım 1928 tarihinde ilan edilen Harf İnkılabı ile yeni bir alfabeye kullanma mecburiyeti ortaya zorluklar ve tartışmalar çıkarmıştı. Arap alfabesinden Latin alfabesine geçmenin, Kur'an-ı Kerim'i Arap harflerinden başka harflerle yazmanın küfür sayılacağını düşünen ve hilafetin kaldırılması gibi uygulamalardan rahatsızlık duyanlar vardı. Tabii yayıncıların depoları, kitapçıların rafları, Arap alfabesiyle basılmış kitaplarla doluydu. Müslüman âlemine kitap satışları aksayacak, hatta batma noktasına geleceklerdi. O yıllarda Beyazıt Meydanı'ndaki havuzun karşısında ve Kapalıçarşı'ya doğru giderken sağlı sollu birçok dükkân vardı. Bunların pek çoğu küçük salaş barakalardı. Cumhuriyet'in ilanından sonra sayıları hızla artan kitapçı ve yayınevleri, Bâbüâli'de yerlerini almaya başlamıştı. Bâbüâli'ye giden genellikle modern eğitim almış ve değişime ayak uydurabilen kitapçılar olmuştu. Bâbüâli'de Ermeni asıllı vatandaşlarla Sahafklar Çarşısı'nda kitapçılığa başlayan Hacı Kasım Efendi gibi "Acem" diye anılan İran kökenli vatandaşlar kitap ve yayıncılık işinde başı çekiyorlardı.

¹ Ayhan Doğan-Eyüp Cüçük, "Osmanlı İstanbul'unda İranlı Matbaa ve Kitapçıların Yasaklı Faaliyetleri (1890-1904)", *XVIII. Türk Tarih Kongresi*, 1 Mayıs 2018.

² Güllü Yıldız, "İstanbul'da Bir Acem Matbaası: Kitapçı Tahir ve Ahter", *Osmanlı Araştırmaları* 50 (2016): 190.

³ "İranlı kitapçılara ait dükkânların aranarak Matbaa-i Âmire'nin taklit edilen mührünün ortaya çıkarılması ve yasak olan *Yıldızname* kitabının ele geçirilerek nüshalarının Nezarete gönderilmesi gerektiği" (BOA/MF.MKT. 499/6, 23 Zilhicce 1317 (24 Nisan 1900)).

DİZİN

- II. Abdülhamit Dönemi Osmanlı İmparatorluğu'nda Alman Nüfuzu* 252
5. Mektep 443
- 12 Eylül İhtilali 375, 474, 505, 509
- 12 İmam 203
- 15 Derste Cinsiyet* 66
- 27 Mayıs İhtilali 86, 299, 500, 505
- 50 Sanatsever Serisi 287
- 100 Soruda Tasavvuf* 548
- 1001 Roman* 159, 538
- 1975-1976 Yıllarında Ajan Okulları* 498
- 2000'e Doğru 367
- A
- A. 578-581
- Abacı, Şadi 198
- Abas, Hiram 545
- Abbas 511
- ABD 324, 480
- Abdal Musa 402
- ABD Patent ve Müseccel Marka Ofisi 324
- Abdullah Cevdet 150
- Abdullah Yetimî, Basralı 20
- Abdullah Yümnî 37
- Abdurrahman Bey 172
- Abdurrahman Paşa Lisesi 249
- Abdülhamid, II 118-119, 241, 253, 338, 363, 503
- Abdülhatif Suphi Paşa Konağı 288
- Abdülmecid 365
- Abide-i Hürriyet Caddesi 296
- Abidin Dino 350-351
- Acâibü'l-Büldân* 36
- Acâibü'l-Hind* 36
- Acâibü'l-Mahlûkât* 36
- Acar, Tuncel 253-254
- Acem 98, 504
- Acemioğlanlar Hamamı 448
- Acemi Oğlanlar Kışlası Hamamı 425
- Acem İsmail 72
- Acem pilavı 185
- Acem Rıza 235
- Acıbadem 448
- Acıya Kurşun İşlemez* 439
- Açay, İsmail 246
- Açıkgöz, İrfan 75
- Açıkgöz, Nevzat 75
- Açıklamalı Büyük Dua Mecmuası* 54
- Açıklamalı Yeni Dua Mecmuası* 54
- Âdâb-ı Muâşeret* 66
- Adalet Bakanlığı 557
- Adalet Mecmuası* 557
- Adana 134
- Adana Öğretmen Okulu 305
- Âdem Baba 440
- Adivar, Halide Edip 166, 432
- Adliye 120
- Adnan Bey 554
- Adnan Kitabevi 160, 256
- Afitap Yayınevi 430
- Afrika 205, 279
- Afyonkarahisar 123, 159
- Ağal Dünya* 446
- A. Halıcılık 579
- Ahıska 381

- Ahıskalı, Yusuf 131
 Ahi Evran 513
 Ahilîk Duası 512
 Ahlat 116
Ahmediye 505
 Ahmed Karahisarî 327
 Ahmed Midhat Efendi 524
 Ahmed Paşa, Şeker 579
 Ahmed Vesim Paşa 362-363, 365
 Ahmet Amca 567
 Ahmet Bey 268, 383
 Ahmet, Kerküklü 240
 Akademi 579
 A. Kadir 134
 Aka Eren Yayınları 324
 Akansel, İsmail Hakkı 366, 461, 469
 Akarçeşmeler 537
 Akaretler Yokuşu 175
 Akar, Necip 379
 Akbatu, Şinasi 173, 245
 Akbayar, Nuri 126
 Akçar, Orhan 163, 190
 Akçay, İsmail 116, 157, 167, 184, 233-234, 236, 238-242, 244-248, 262-268, 271, 335, 340, 383, 406, 409, 414, 436-437, 452, 493, 497, 530, 554, 582, 591-592
 Akçay, Oktay 234-235
 Akdeniz 296
 Akgün Apartmanı 59, 129
 Akgün, Nihat 430-432
 Akgün Oteli 432
 Akıncı, İhsan Abidin 278-281
Akis gazetesi 546
 Ak Kitabevi 62, 158-159, 163
 Akkoyunlu, Rıza Polat 208
 Akkökler, İbrahim 92, 94
 Akmar Pasajı 473
 Aksaray 134, 234, 368, 393, 413
 Aksaray Geçidi 469
 Akşam Üniversitesi 563
 Aktar, Ayhan 236, 324, 326-327
 Aktaş, Necati 263
 Aktepe, Münir 473
 Aktuç, Avni 190
 Aktuç, Nizamettin 91-92, 172, 188-195, 197-198, 229, 295, 297, 472, 543, 553
 Aktuç, Şevki 188-189
 Akün, Ömer Faruk 150
 Akvaryum Balık Lokantası 380
 Akyar, Yadiğâr 455
 Akyol, Mehmet Hulusi 574
 Akyol, Taha 574
 Aladdin gaz sobası 45
 Alasonya 240
 Aldoğan, Hasan 296
 "Aleksi Kodin" 161
Alevi Bektaşî Nefesleri 551
 Alevi dedesi 87
Alevî İslam'ın Temel Kitabı 572
Aleviler için Alevî İslam İlmihali 572
 Alevilik 389
 Ali Baba Dergâhı 400
 Ali, Bulgar 166
 Ali (dayı) 443
 Ali Dayı 440
 Ali Emîrî 589-590
 Ali Haydar Efendi 52, 277
Ali Haydar Elifbası 277
 Ali, Hz. 404
 Ali Nazima Bey 528
 Ali Rıza Bey 271, 494
 Ali Rıza, Hoca 579
 Allah'ın Dediği Olur 292
Allah Yolu 52-53
 Alman 206, 253, 338, 412, 491, 497
 Almanca 78, 281, 340, 422, 482
 Alman endüstrisi 252
 Alman Genelkurmayı 252
 Alman İmparatorluğu 251
 Alman İmparatoru 583
 Alman usulü 161

- Alman üniversiteleri 78
 Almanya 81, 152, 159, 201-202, 204, 206, 215, 220, 284, 288, 306, 312, 423, 491, 493, 498, 522, 583
 Alman Yahudisi 82
 Alparslan, Ali 335-336, 396-397, 410
 Alpas, Necati 73, 145-147, 149-153, 172, 174, 176, 323, 468-469, 553
 Alpas, Orhan 153-154, 468
 Alpay, Selahattin 56, 58, 162, 186
 Alp, Hüseyin 314
 Altan, Çetin 116
 Altın Ayı 255
 Altındal, Aytunç 113
 Altın Eserler Yayınevi 250
 Altinköprü, Pertev 34, 40, 199, 530
 Al-Ye 256
 Amasya 188, 580
 Amerika 87, 128, 157-158, 163, 184, 206, 223, 250-251, 324, 415, 483, 509, 532-533
 Amerikalı 87, 206-207, 418, 531
 Amerikan 415
 Amerikan doları 316
 Amerikan filmleri 469
 Amerikan sigarası 94
 Âmin Alayı 247
 Anadol, Cemal 481
 Anadolu 30, 54, 103-104, 139, 201, 213, 226, 241, 308, 419, 446, 508, 510, 514, 532, 542, 547, 569
Anadolu Develerinin Irkları ve Bakılması, Hastalığı 281
 Anadolu Sanat Yayınları 309, 331, 412
Anadolu Türklerinin Deniz Tarihi ve Boğaziçi Saltanat Kayıkları 367
 Anaoğul, Ferda 124
 Anavatan Partisi 133
 AN-DA 510
 Anhavi 411
 An-Ka 546
 Ankara 54, 178, 252, 257, 269, 278, 304, 312, 373, 433, 436, 480, 491, 493, 501, 530, 532, 546-548, 555, 557, 564-567, 572, 576, 581, 589-591
 Ankara Caddesi 30, 131, 159, 185, 324
 Ankara Çıkrıkçılar Yokuşu 122
 Ankara Demirspor 556
 Ankara Hukuk Dergisi 557
 Ankara İş Hanı 131, 159
 Ankaralı 557, 577, 581
 Antalya 158
 Antep 494
 Antepli 393
 Antikacılar Çarşısı 335
 Ant Kartpostalları 483
 Arakel Efendi, Kitapçı 277
 Aram Amca 198-199
 Arap alfabesi 37, 276, 403, 504, 511, 570
 Arapça 44, 56, 78, 141-142, 151, 153, 155, 387, 403, 413, 472, 505, 520, 540, 563
 Arap edebiyatı tarihi 78
 Arapkir 234, 571
 Arap Şeyh 579
 Ardakoç, Cemil Ergin 134-135, 137, 224
 Ardakoç, Enver 60, 134, 137, 220, 453, 460
 Ardakoç, Mustafa Kâmrân 73, 132, 133-136
 Ardakoç, Tosun 52, 56, 66, 72, 103, 128, 134-137, 208, 353, 430, 441, 582
 Ardanoç 381
 Ardıç, Engin 325

- Argo Sözlüğü 559
 Arjantin 483
 Arlasez, Nuri 182, 473
 Armutlu 410, 587
 Arnavut 389
 Arnavutköy 223
 Arolat, Osman Saffet 352
Arşiv Belgeleriyle Tehcir, Ermeni İddiaları ve Gerçekler 501
 ART 546
 Artigiana Düşkünler Evi 79
 Artuk, Cevriye 182, 340-342
 Artuk, Emin 340
 Artuk, İbrahim 182, 340-343, 423
Artuklu Paraları 340
 Artvin 381
 Arzık, Hasan 442, 535-537
 ASALA 481
 Askerî Baytar Mektebi 278
 Askerî Mahkeme 62
 Askerî Tıbbiye 324
 Aslan Bey 182-183, 518, 542
 Aslıhan Pasajı 473, 535
 Asmaaltı 213
 Asmalımescit 72
 As, Mehmet 86
 Asya 205, 279
 Asya, Arif Nihat 376, 500
Asya-yı Şarkî Adaları 205
 Âşık Dindarî 305
 Âşık İhsanî 446
 Âşık İhsanî ve Güllüşah Bacı 446
 Âşıklar Bayramı 445
 Âşık Veysel 256
 Aşyan Kitabevi 373
 Aşkî (hakkâk) 38
 Aşkî (Muzaffer Ozak) 87
Aşk Mektupları 55
 Atabey, Fahri 543
 Ataköy 155, 422-423, 541
 Ataman, Sadi Yaver 409
At'a Sözlür 281
 Atatürk 92, 111-112, 132, 242, 271, 276, 301, 331, 334, 338, 360, 367, 376, 380, 464, 465, 472, 500, 544
 Atatürk Araştırmaları Merkezi 530
Atatürk'e Nasıl Vize Verdim 416
 Atatürk Havalimanı Kule Müdürlüğü 92
 Atatürk Kitaplığı 255, 333, 590
 Atatürk Kültür Merkezi 225, 590
 Atatürk Üniversitesi 381
 Atatürk Üniversitesi Kütüphanesi 280
 Ateş, Ahmed 473
 Ateş, Süleyman 54
 Ateş, Toktamış 159, 163, 275
 Atilhan, Atilla 380
 Atilhan, Cevat Rifat 379-380
 Atilla, Maraşlı 308
 Atina 489
Atname 281
 Atsız, Nihal 309
 A. U. 579
 Avanta Orhan 289-291
 Avarel 29
 Avcılar 394, 405
 Avni 508-509
 Avni Bey 508
 Avrasya Maratonu 563
 Avrupa 87, 124, 181, 184, 219, 250, 257, 259, 279, 349, 446, 461, 483
 Avrupalı 87
 Avustralya 433, 436, 446
 Avusturya 134, 257, 431
 Avusturyalı 418, 496
 Ayakçı Mehmet 31
 Ayakkabıcılar Çarşısı 26
 Aydemir, Şevket Süreyya 303
 Aydemir, Talât 307-308
 Aydın, Ali 567
 Aydın, Aslıhan 253
 Aydınlar Ocağı 485
 Ayetullah Kâşifî'l-Gıtâ 550

- Aydın Şarkıları* 55
 Aykırı Haber 546
 Aykurt Neşriyat 380
Ayrıntılı Haber gazetesi 546
 Ay, Savaş 586-587
 Ayselî, Necatî 525, 527-528
 Aytaç, Hamid 53, 185, 242, 328, 386, 399, 533
 Azak Yokuşu 74, 136, 199
 Azerbaycan 245, 409, 448
 Azimkâr Sokak 33, 41
 Azimoğulları 303
 Aziz Dede 420
 Aziz-i Esterabadî 142
 Azmî 38
- B
- Bâbiâli 132, 134, 223, 358, 504, 551
 Babinger, Franz 254
 Baedeker 81
 Bağdat 456
 Bağdat Caddesi 577
 Bağdat Sarayı 457
 Bağ-Kur 452
 Bağlan, Süleyman Zeki 426-427
 Bahaddin, Nişancı Hacı 92
 Bahçekapı 180
Bakalım Hele 446
 Bakırcılar Çarşısı 304
 Bakırköy 292, 309, 388, 400, 406, 583
 Bakırköy Akıl Hastanesi 468, 546
 Bakırköy Halkevi 584
 Balaban, Mustafa Rahmi 277
 Balargine 99
 Balat 114, 298, 424
 Balçık, Cahit 131, 155
 Balçık Kitabevi Halk Kitapçılık Kolektif Şirketi 131
 Balçikoğlu, Y. Ziya 131
 Balıkesir 134, 137, 236, 285, 580
 Balıkhane 271, 494
 Balıkpazarı 347
 Balım Sultan 402
 Bali, Rifat N. 230, 591
 Balkanlar 308, 394
 Balkan Savaşı 64, 321, 371, 399
 Balmumcu 62, 299
 Balyoz Operasyonu 350
 Bandırma vapuru 416
 Banoğlu, Niyazi Ahmet 134, 172, 189, 323, 360
 Barbaros Hayreddin 255
 Barbarossa Harekâtı 302
 Bardakçı, Cemal 338, 396-397
 Bardakçı, Murat 50, 105, 113, 164, 289, 335-338, 354-355, 361, 367, 395-398, 410, 416, 424, 482, 488-489, 548-549, 563, 566
 Bardakçı, Ulaş 346
 Barın, Emin 152
 Barış Bey 88-90
 Bartlett, William Henry 321
 Basıncıköy 491, 496
 Basıncıköy Karakolu 497
Basın Tarihi Bibliyografya Çalışmaları 250
 Basma Yazı ve Resimleri Derleme Kanunu 588
 Başaran 533-534
 Başar, Fuat 327
 Başbakanlık Arşiv Genel Müdürlüğü Osmanlı Arşivi Daire Başkanlığı 252, 371
 Başbakanlık Arşivi 488-489
Başlangıçtan Günümüze Türk Dünyası (Tarihi, Edebiyatı-Kadın Şairleri) 481
 Başman, Avni 542
 Batanay, Kemal 419
 Batı Trakya 305
 Battal Gazi 139
 Batum 141
 Bayar, Celal 300-303, 473

- Bayezid, II 26, 254, 295, 440, 570
 Bayezid Kütübhane-i Umûmî-i Osmânîsi 588
 Bayladı, Derman 242
 Baylan Pastanesi 116
 Bayo, Albert 509
 “Bay Pipo” 163
 Bayrak, Orhan 239-240, 248, 267
 Bayraktar, Sabri 143, 553
 Bayrı, Mehmet Halit 323
 Baysun, Cavit 175, 182, 228, 230
 Baytar Mekteb-i Âlisi 278
 Baytekin 159
 Baytop, Turhan 363, 365
 B. Bey 577
 Bebek 330
Bedensiz Varlıklar ve Ruhsal Olaylar 349
 Bedir Kitabevi 117
 Bedir Yayınları 30
 Behar, Cem 560-562
 Behiç Bey 227
 Bekçi Bayram 378, 459
 Bekirağa Bölüğü 98
 Bekir, Ali 166-167
 Bekir Kitabevi 102, 134
 Bekir, Selahattin 149, 165-167, 172
 Bekir, Süleyman 166
 Bektaşî 18, 94, 188, 243, 385, 387, 389-390, 392-393, 395, 399-400, 403, 405, 417, 551
 Bektaşîler 387, 392
Bektaşiliğin İcyüzü - Dibi-Köşesi-Yüzü-Astarı 387
 Bektaşilik 387, 389, 394, 402
 Belediye Sarayı 33, 584
 Belgelerle Doksanüç Muharebesi 302
 Belgil, Vehbi 554-555
 Belleten 196
Ben de Yazdım 301
 Bengi, Remzi 249, 551-552
 Bennett, Ben 416
 Bennett, Cindy 416
 Bennett, John Godolphin 415-416
 Berkant, Muazzez Tahsin 574
 Berkol, Feridun 123-124
 Berlin 206, 251, 281
 Berlin Ziraat Cemiyet-i Umumisi 281
 Besim Amca 57
 Besmele 292
 Beşiktaş 62, 157, 291
Beşinci Mevsim Çiçekleri 480
 Beşir Kitabevi 127
 Beştepe 587, 589
 Beyatlı, Yahya Kemal 188, 419
 Beyazıt 18-19, 22, 26, 31-34, 40-41, 45, 54, 57, 94, 142, 245-246, 306, 378, 440, 468, 512, 525, 535, 551, 562, 586, 591
 Beyazıt 5. İlkokulu 96
 Beyazıt Camii 22-23, 26, 33-34, 40-41, 79, 82-83, 97, 114, 143, 198, 199, 266, 268, 294, 301, 357, 377, 440, 457, 478, 506, 569
 Beyazıt Devlet Kütüphanesi 19, 33, 79, 226, 253, 283, 304, 331-333, 338, 461, 498, 588, 590
 Beyazıt Karakolu 138, 229
 Beyazıt Kulesi 418-419
 Beyazıt Külliyesi 19
 Beyazıt Meydanı 68-69, 181, 229, 235, 322, 336, 439, 445, 452, 476, 504, 509, 539, 541
 Beyazıt Postanesi 45
 Beyazıt Postanesi Sokağı 54
 Beyaz Saray Çarşısı 26, 61, 102, 116, 178, 185-186, 188, 197, 380, 409, 434, 508
 Beyaz, Zekeriya 546

- Beykoz Paşabahçe Şişe ve Cam Fabrikası 583
 Beylerbeyi 307
 Beyoğlu 72, 150, 261, 348, 410, 456, 473, 541
 Bezmen, Fuad 167-168
 Bezmen, Halil Ali 167
 Bezmenler 167
Bezm ü Rezm 142
 Biblio Yayınevi 78
 Bidil-i Kâşânî 142
 Bilge, Gazanfer 572
 Bilge, Sadık Müfid 373
 Bilgin, Burhan İdris 453
 Bilginer, Recep 22
 Bilgingil, Burhan 60, 173, 460, 462-463
 Bilici, Ali 86
Bilumum Hayvanatın Teşrih-i Umumisi 281
Binbir Bilmecce 250
 Binbirdirek Sarnıcı 166
Binbir Gece Masalları 78, 159
 Bingöl, Halil 268, 361-362, 533-536, 592
 Binnaz 256
 Birand, Mehmet Ali 482-483
 Birant, Mehmet Ali 483
Bir Bibliyografımız; Nurullah Pertevoğlu 246
Bir Dinozorun Anıları 350
Bir Işık Arıyorum 480
 Birinci, Ali 17, 141, 552-556, 573, 589, 591
 Birkök, Saim 298
Birlik 481
Bir Mahallenin Doğumu ve Ölümü: Osmanlı İstanbul'unda Kasap İlyas Mahallesi (1494-2008) 562
 Bitpazarı 49, 227, 243-244, 335, 517, 541, 578-579
Bizans Tabut Çivileri 439
 Bizans tarihi 472
 Biz Antik 309
Bizden Selam Olsun! Şehit Mektupları 547
 BJK 481
 B. N. 358
 Bochum Üniversitesi Şarkiyat Semineri 78
 Bodrum Han 88, 286
 Boduroğlu, Baha 220
 Boğaz 245
 Boğaziçi 509
 Boğaziçi Köprüsü 418
 Boğaziçi Üniversitesi Kütüphanesi 218
 Bolak, Aydın 486, 575
 Bolu 567
 Bomonti 574
 Bora, Naki 138-139, 159, 202, 472
 Bosna-Hersek 308
 Bostancı 216, 249, 310
Botanik 312
 Boyacıoğlu, Herman 118-119
 Boybeyi ailesi 537
 Boybeyi Kuyumcusu 536
 Boysan, Mustafa Mecdi 380
 Bozcaada 243, 265
 Bozcalı, Sabiha 23
 Bozkurt, Aziz 54-55, 57-59, 127, 129, 130, 132, 134
 Bozkurt Kitabevi 57
 Boztepe, Halil Nihat 520
 Bölükbaşı, Rıza Tevfik 217
 Braille 520
 Breslau 78
 Bronson, Charles 531
 Budak, Mustafa 252
Bugün gazetesi 115
 Buğra, Tarık 473
 Bulgaristan 145, 166, 245
 Bulgaristan Konsolosu 483, 485
 Bulvar Sineması 393
Burda 142
 Bursa 113, 264, 532, 567-568

Bursa Kapalıçarşısı 568
 Bülbülderesi Mezarlığı 112
Bütün Türk Şairleri Ansiklopedisi 305
 Büyükkada 243
Büyük Dua Mecmuası 159
 Büyük İstanbul Depremi, 1894 21
 Büyük Reşit Paşa Caddesi 27
Büyük Türkiye Rüyası 302
 Büyük Valide Han 520, 548

C

C. 564-565, 580
 C. A. 567
 Cafer Bey 77
 Caferîler 548
Caferî Mezhebi ve Esasları 550
 Cafer-i Sadık Buyruğu 403
 Caferoğlu, Ahmet 473
 Cağaloğlu 30-31, 55, 57, 140, 162,
 164, 185, 209, 336, 424,
 437, 446, 471, 491, 509,
 521, 551
 Cağaloğlu Halkevi 42
 Cahız 246
 Camili Han 85
Canavar Sahibini Yedi 415
 Can, Halil 248
 Cankurtaran 410
 Câvid Bey, Maliyeci 321
 Cek 29
Celaleyn Tefsiri 139
 Cemal Bey 529
 Cemal Süreya 231
 Cenevre 349
 Cengiz 265
 Cep Kur'an'ı 575
 Cep Kur'an-ı Kerim'i 66
 Cerrahî 417
 Cerrahî tarikatı 85, 118
 Cerrahî Tekkesi 424
 Cerrahpaşa 400
 Cerrahpaşa Tıp Fakültesi 163, 250,
 342

Cerrahpaşa Tıp Fakültesi Hastanesi
 266
 Cerrahpaşa Tıp Fakültesi Tıp Tarihi
 Enstitüsü 288
 Cevahir Bedestanı 486, 526
 Cevahir, Hüseyin 346
 Cevdet 583-584
 Cevdet Paşa 504
 Cevizlibağ 172
 Chicago 138
 CHP 299
 Chrysler 257, 259
 Cıngılı Hoca 170
 Cibali Karakolu 344
 Cihan, Erol 300
Cihannüma 247-248, 514
 Cihat 180
 Cihat Amca 551
 Cihat Bey 91
 Cinci Meydanı 157
 Co 29
 Coşar, Ömer Sami 134, 189, 542-
 545
 Coşkun 538-539
 Coşkun, Etem 373, 375
 Covid-19 385, 590
 Cudi Ağabey 517
 Cumhurbaşkanlığı 184
 Cumhurbaşkanlığı Devlet Klasik
 Türk Musikisi Topluluğu
 526
 Cumhurbaşkanlığı Külliyesi 588
 Cumhurbaşkanlığı Külliyesi Millet
 Kütüphanesi 588-590
 Cumhuriyet 425, 504, 510
 Cumhuriyet altını 364
Cumhuriyet Ansiklopedisi 207
 Cumhuriyet dönemi 270
Cumhuriyet gazetesi 86, 228, 555
 Cumhuriyet Hükümeti 142
 Cumhuriyet Savcılığı 221
 Curtis, Tony 531

Ç

Çadırcılar Caddesi 19, 85, 181-182, 304, 438, 469-470, 512, 517
 Çağlar, Behçet Kemal 215
 Çağlar, Turgay 393
 Çağlayan Adliye Sarayı 156
 Çakmak, Fevzi 27
 Çalığışu 206, 219
 Çallı, İbrahim 215, 333
 Çamlıca 117
 Çanakkale 304, 432, 436
 Çanakkale Harbi 244
 Çankaya 369
 Çankaya Köşkü 367
 Çankaya Kütüphanesi 367
 Çankı, Mustafa Namık 248
 Çankırı Vilâyeti Umumi Kütüphanesi 280
 Çapa 476
 Çapa Tıp Fakültesi 231, 332
 Çarşıkapı 25, 75, 196, 206, 265, 441
 Çatalca 198
 Çatalçeşme Sokak 366-367
 Çayan, Mahir 346, 352
 Çaycı Hüseyin 86, 108
 Çelebi, Asaf Hâlet 70-71
 Çelebiler, Nermin 71
 Çelebi, Sait 462
 Çelebi, Semih 463
 Çelik Bilek 29-30
 Çemberci Kemal 511
 Çemberlitaş 69, 209, 563
 Çemberlitaş Kız Ortaokulu 131
 Çemrek, Cavit 567-568
 Çengelköy 539
 Çetin Bey, Mimar 462
 Çevik, Mümin 185, 187
 Çevirgel Duası 505, 507
 Çığıraçan, Hüseyin Hilmi 360
 Çığıraçan, İbrahim Hilmi 362
 Çığır Kitabevi-Petek Yayınları 132-

133

Çığır Mustafa 543
 Çınaraltı 90, 145, 179, 246, 303, 322, 338-339, 344, 352, 366, 377, 379, 446, 461, 478, 480, 538, 554
 Çınarcık 125
 Çingiraklı Tatar 503
 Çilli Rodi 30
 Çilli Suzi 29
 Çiloğlu, İlhan 239, 248, 267, 447
 Çin 359
 Çingene Durmuş 54
 Çingeneler 433
 Çin Pavyonu 348
 Çipa, Erhan 422-424
 Çoban Çavuş Camii 427
 Çocuk Hikâyeleri 492
 Çocuk Kitapları Bibliyografyası 491
 Çolak Selahaddin 360
 Çorbacıoğlu, Fazıl Hayati 75
 Çörüş, Aliye 155
 Çörüş, Hasan 155
 Çörüş, Hüseyin 86, 154-157
 Çörüş, Mehmet Ali 131, 154-155
 Çörüş, Şakir 131, 154-155, 530
 Ç. S. 243
 Çuhacı Han 259
 Çukurbostan 127
 Çukurcuma 196, 265, 579
 Çukur Muhallebici 286, 536-537
 Çulluk 349
 Çuluk, Sinan 443

D

Dağıstanlı 191
 Dağ Padişahları 429
 Dalton Kardeşler 29
 Dame de Sion Lisesi 203
 Dâna 38
 Danimarka 225
 Danişmend, İsmail Hami 239, 248, 424

- Danişmendliler 572
 Danişmend, Veysel Semih 572
 Darendeli 54, 234
 Darendeliler 54
 Darendeliler 156
 Darendelioğlu, İlhan 45
 Darü'l-Elhan 420
 Darülfünun 277, 523
 Darwin 312
 Davud, Hz. 513
 Davutpaşa 561
 DDT 170
 Dean, James 213
 Debre 370
 Dede, Durmuş 439
 Dede, Hüseyin Avni 423, 439
Defne 481, 491, 493, 497
 Defterdarlık 364-365
 Defterhane Yokuşu 420
 Dehmenoğlu, İsmail 87
 Delâil-i Hayrât 38, 103, 286, 362,
 573, 575, 577-578
 Deli Halit Paşa 547
 Deli Şaziye 439
 Deli Zeki 60, 293-295
 Delon, Alain 539
 Demirel, Süleyman 358-359
 Demirtaş, Selahattin 86
 Demirtaş Sokak 359
 Demokrat Parti 257-258, 303
Deniz Ağacı 316
 Deniz, Aydoğan 463
Deniz Feneri 32
 Denizli 567
 Deniz Lisesi 546
 Deniz Müzesi 363, 365-366
 Derbeder, İbrahim 160-164, 173,
 197, 267-268, 432, 435-436,
 481
 Derbeder, Murat 160
 Der'in Kitabevi 267
 Derinsu, Osman 239-240, 248
 Der Kitabevi 283
 Derman, Uğur 273, 374, 386, 486
 Dernekler Masası 454
 Dersaadet 251
Dersaadet'te Sabah Ezanları 116
 Ders Kitapları AŞ 55, 57, 134
Der Spiegel 482
Derün-ı İstanbul'daki Hanıkahların
Silsile-i Meşayihî 245
 Derviş Vahdetî 114
 Der Yayınları 163-164
 Descartes 437
 Devellioğlu, Ferit 558-559
 Devlet Demir Yolları 436
 Devlet Malzeme Ofisi 57
 Dışişleri Bakanı 111
 Dicle Üniversitesi 340
 Didim 90
 Diler, Ali 167, 202
 Diler, İsmet 202
 Dilmaç, Levent 280-281
 Dilmen, İsmail 66, 72-78, 81, 83,
 91, 135, 172, 205, 235, 323,
 472, 473, 530
 Dilmen Kitabevi 204, 530
 Dil-Tarih Sahaf 306
 Direklerarası 425
 Dirican, Gül Betül 72
 Dirim, Aygören 498
Divan-ı Kebir 142
Divanlar Kataloğu 305
Dîvânu Lugâti't-Türk 590
 Divanyolu 19, 154, 551
 Divriği 572
 Diyanet İşleri Başkanlığı 45, 54,
 123, 131, 550
 Diyarbakır 340, 481
Diyojen 503
 Dizdariye Camii 96
 Djindjiç, Marija 421
 Djindjiç, Slavoljub 421
 Doğan Averbek, Güler 79
 Doğan Kitabevi 124, 127
 Doğruluk Kitabevi 40, 48, 133

- Doğruluk Kütüphanesi 33
 Doğru, Necati 358
Doğu-Batı 302
 Dolmabahçe Saat Kulesi 418-419
 DP Hükümeti 257
 Dual 220
 Duben, Alan 206, 561
 Duman, Hasan 332, 588
 Duran, Ali 129
 Duran, Faik Sabri 205
 Duran Ofset 129
 Durgun Don 257
 Durkheim 245
 Dursun, Ahmet Halûk 116, 482
 Duru, Orhan 328
 Duyûn-ı Umûmiye 320
 Düldül 29
 Dümbüllü, İsmail H. 75
Dünya gazetesi 546
 Dünya Savaşı, I 141, 321
 Dünya Savaşı, II 152, 257
 Düzgünman, Mustafa 114, 272,
 385, 396, 410, 412
- E
- Ebcioğlu, Fecri 220
Ebru Terimleri Sözlüğü 412
 Ebubekir, Hz. 395
Ebu Müslim-i Horasani 139
 Ebuzziya Takvimi 101
 Ece Ajandası 430
 Eczacılık Fakültesi 272, 363
 Edebiyat Fakültesi 41, 78, 150-
 151, 230, 232, 249, 396,
 409
 Ede, Hüsnü Yücel 239
 Edirne 363
 Edirnekapı 247, 508
 Edirnekapı Erkek Öğrenci Yurdu
 553
 Edirnekapı Şehitliği 142, 193
 Ediz, Hasan Ali 176
 Edward, Kral 318-319
- Ege 296
 Ege Ordu Komutanı 461
 Ege Sorunu 302
 Eğilmez, Ertem 541
 Eğin 234
 Eğinli 234
 Ehlibeyt 395
 Eke, Burak 274
 Ekipler Amirliği 345
 Ekrem Efendi 538
 Elazığ 87, 480
 Eldem, Sırrı 579
 Elektrik İdaresi 256
 Elektronik 66
 Elif Kitabevi 125, 250-251, 260-
 261, 542, 582
 Elif Yayınları 250
 Elker, Kemal 171-175, 228, 230,
 431, 444
 Elker, Murtaza 171
 Elker, Selahaddin 171
 Elmalı, İbrahim 51
 Elmas, Atilla 555-557
 Elrom, Ephraim 346, 350
 Emekliler Lokali 227
 Emevi devri 526
 Emin Dede, Neyzen 420
 Emine Satıa Hanımsultan 241
 Eminönü 135, 441, 455, 462
 Eminönü Belediyesi 476
 Eminönü Müftülük binası 488
 Eminönü Şube Müdürlüğü 226,
 459, 479, 485
 Emniyet Müdürlüğü 120, 538
Emsile 139
 Enam 43, 103, 128-129, 573
 Enderun Kitabevi 116, 187-188,
 592
 Engin, Vahdettin 116
Enjeksiyon Teknikleri 66
Envârü'l-Âşıkîn 505
 Enver Paşa 64, 278, 279
 Ercan, Cahit 485-487

- Erciş 116
 Erdem, Sami 226, 459, 460-462,
 464, 466, 468-471, 475-477,
 479-481
 Erdiñç, Erol Şadi 172, 189-190,
 210, 234, 323, 340-345,
 449, 549
 Erdoğan 575-576
 Erdoğan Bey 408
 Erdoğan, Muzaffer 246
 Erdoğan, Recep Tayyip 589
 Erdura, Ersan 220
 Ereğli Demir Çelik Fabrikası 556
 Eren, Halit 413
 Eren Kitabevi 72
 Erenköy 101, 249, 517
 Erenköy cemaati 486
 Eren, Muhittin 59, 72, 172, 356,
 427
 Eren, Nurettin 69, 70, 72
 Eren, Şemsettin 70
 Eren Yayınları 72
 Ergenekon Davası 547
 Ergin, Osman Nuri 22, 139, 244-
 245
 Ergun, Sadettin Nüzhet 588
Erin Ders Kitabı 55
Erkek Kızlar 429
 Erkoyuncu, Beşir 283-284
 Erksan, Metin 255, 536
 Ermeni 196, 229, 259, 308, 314,
 317, 353, 483, 501, 504
 Ermenice 229, 316, 484
 Ermeni diasporası 353
 Ermeniler 353, 383, 483
 Ermeni meselesi 501, 545
Ermeni Meselesi ve Misyonerlik Faali-
yetleri 501
 Ermeni mezalimi 483
 Ermeni Patrikhanesi 230
 Ermeni Patrikhanesi Kütüphanesi
 230
 Ermeni tarihi 353
 Ermeni terör örgütü 481
Ermeni Terörünün Kaynakları 482
 Ermeni Usta 463
 Er, Niyazi 542
 Ertaa, İsmail Hakkı 235
 Ertem, Ali 233-236, 268, 316, 530
 Ertem, Oktay 268
 Ertezcanlı, Haluk 96, 100, 107
 Ertezcanlı, Mehmet 77, 96-106,
 134, 137, 202, 288, 472-
 473, 528, 530, 570
 Ertezcanlı, Şeyma Cenani 100
 Ertop, Konur 550
 Erünsal, İsmail 150, 187
 Erzi, Adnan 172, 182, 323
 Erzincan 234, 493, 559
 Erzincanlı 165
 Erzurum 280, 306, 381-382, 559
 Erzurumlu 323, 574
 Eser, Alâeddin 172, 323, 329, 331,
 344
 Eser, Halil 86, 138-139, 156
 Eser, Remzi 139
 Eser, Semih 331
 Eser Yayınları 323
 ESKADER 471
Eski Ev İlaçları ve Faydalı Bilgiler 159
Eski Harflerle Basılmış Türkçe Eserler
Katalogu 372, 382-383
 Eskişehir 354
 Esmer, Nail 272, 369-372, 578,
 592
 Esmer, Saruhan 372
 Esnaf Hastanesi 264
 Eti, Ali 317-319
 Eti, Şakir 317
 Eti Yayınevi 550
 Etyemez Camii 96
 Evliya Çelebi 19, 37, 471
Evliya Çelebi Seyahatnamesi 19
 Evren, Kenan 460
Evvel Zamanda 277
 Eygi, Mehmet Şevket 36, 37, 114,

- 115-117, 417
 Eyice, Semavi 246
 Eyüboğlu, Bedri Rahmi 70
 Eyüboğlu, Mualla 471
 Eyüp 27, 504
 Eyüp Amca 587-588
 Eyüp Sabri Paşa 205
 Eyüpsultan 27, 231, 420
 Eyüpsultan Camii 53
- F
- Facebook 373, 415, 421-422, 443, 548, 560
 F. A. Hoca 176
 Fahrettin Kerim Gökay Vakfı Hanı 30
 Faiz Bey, Avukat 123
Falname-i Arabî 504
 Farsça 76, 141, 155, 203, 419, 520, 563
 Fârsî 142
 Fatih 19, 180, 240, 382, 420, 469
 Fatih Adliyesi 533
 Fatih Camii 59, 92, 508
 Fatih dönemi 186, 254
 Fatih Koleji 353
 Fatih Sultan Mehmed 254
 Fatma Hala 112
 Faysal, II 456
 Fazilet Takvimi 101
 Fazlı Bey 480
 F. E. 507, 509
 Fehmi Efendi, Mühürçüler Kethü-
 dası 36
 Felek, Burhan 460
 Felsefeciler Cemiyeti 254, 263
Felsefecilerle Söyleşiler 250
 Fen-Edebiyat Fakültesi 357
 Fenerbahçe 332
 Fenerbahçe Spor Kulübü 383, 556
 Fennî 38
Ferhat ile Şirin 155, 446
 Ferid Çelebi 37
- Feriköy 437, 574
 Feriköyspor 290
 Fesçiler Kapısı 286
 Fethi Usta 448, 449
 Fetih Cemiyeti 152
Fethnâme-i Sultan Mehmed 254-255
Fetva Yazarları 305
 Fevzi Bey 283, 523
 Fevzi, Dinamit 167-169
 Fındıkzade 72, 361
Fihî-Mâ Fih 551
Fihrist 247, 471
 Fikret Hakan 377, 531
 Fikret Mualla 236
 Fikri Ağabey 206
 Fikri, Arman 324
 Fikri, Garbis 324
 Fikri, Nazar 324
 Filiz Kitabevi 160
 Fitaş Sineması 161
Fitnat Hanım Divanı 173
 Florence Nightingale Hastanesi 266
 Florina 371
 Florya-Şenlik 219
 Fotoğrafçı Yusuf 90
 Foto Moda 425-426
 Fransa 338, 438, 448, 539
 Fransız 206-207, 545, 584
 Fransızca 161, 172, 205, 227, 281, 304, 320, 325, 481, 484, 499, 553, 563
 Fransız edebiyatı 157
 Fransızlar 119, 310
 Freiburg Üniversitesi 206
 Frenç-Amerikan Kitabevi 424
 Fuad Paşa, Keçecizade 183
 Fuat Paşa Konağı 512
 Fuzûlî 208, 399
Füsusu'l-Hikem 162
Fütühât-ı Mekkiye 162
- G

- Gabin, Jean 197
 Gagauz Türkleri 420
 Galata 414
 Galata Köprüsü 418
 Galata Kulesi 418
 Galata Mevlevihanesi 420
 Galatasaray 331, 535
 Galatasaray Lisesi 116, 439, 486
 Galatasaray Postanesi 237
 Galatasaray Yüksek İktisat ve Ticaret Okulu 304
 Galip Ağabey 205, 518
 Galip Dede Caddesi 324
 Galip Hoca 301
 Garaudy, Roger 416
 Garden Party 553
 Gar Gazinosu 210, 496
 Gayrettepe 117, 376, 508, 538
 Gazeteci, Ali 28-29
 Gazeteciler Cemiyeti 55, 57, 544
 Gaziantep'liler 500
 Gazintepli 167
 Geçit Kitabevi 134, 224
 Geç Osmanlı Dönemi 562
 Gedikpaşa 146, 167, 268, 441
 Gedikpaşa Hamamı 492, 496
 Gedikpaşa Ortaokulu 428
 Gedikpaşa Yokuşu 507
 Gediz 31, 303
 Gelibolu 304, 526
 Gelibolu Belediyesi Atatürk Kültür Merkezi 527
 Gelincik 75
 Gemici 48
 Gemuhluoğlu, Fethi 486
 Gencer, Ali İhsan 239-240, 248
 Gençosmanoğlu, Niyazi Yıldırım 526
 Genelkurmay Askeri Tarih ve Stratejik Etüt (ATASE) ve Denetleme Başkanlığı Arşivi 252
 Gerçek, Selim Nüzhet 149
 Gerçek Yayınları 548
Gergedan 236
 Gergin, Uğur 422
 Gezmiş, Deniz 352
 Giray, Alper Gazi 482
 Giray, Cumhuri 320, 453-454, 462
 Girit 320
 Glassie, Henry 531-533
 Goethe 423
 Goya 327
 Gökay, Fahrettin Kerim 22, 148, 377, 471
 Gökçeada 83
 Gökçeınar, Saadettin 181
 Gökçe, Sait 254-255
 Gökhan 134
Gökkuşaoğı Ansiklopedisi 207
 Gökman, Muzaffer 588
 Gokoğlu, Saim 298
 Göktaş, Ahmet 463
 Göktaş, Uğur 409, 412-413, 470
 Göktürk alfabesi 276
 Gökıay, Orhan Şaik 473
 Gölpinarlı, Abdülbaki 164-165, 182, 203, 249, 417, 473, 548-552, 587
 Gölpinarlı, Yüksel 268, 417, 442-443, 548-551
 Gönül Ölkü-Gazanfer Özcan Tiyatrosu 74
Görgü 66
 Gövsa, İbrahim Alâettin 37-38, 112
 Gözen, Sinan 218, 284, 331, 335, 431, 442-443, 460-462, 465, 468, 475, 481-482, 534, 536, 577-578
 Göztepe 234, 249, 370, 429
 Gramofoncu Mehmet 241
 Green Card 533
 Gripin 379
 Guboğlu, Mihail 420
 Guinness Rekorlar Kitabı 572

- Gül, Abdullah 448
 Gülbenkian, Kalust Sarkis 448
 Gülbenkian Vakfı 448
 Güldürmez, Selahattin 72
 Gülersoy, Çelik 321-323, 352, 584
 Gülhane Parkı 380, 419, 537
 Gül, Hüseyin 96
Gülistân 76
 Güllüşah Bacı 446
 Güllüşah Bacı Kitabevi 446
 Gültepe 564
 Gümülcineli 85
 Gümüştacıköy 188
 Gümüştane 170
 Gümüş Lâle 448
 Gümüştuyu 196
 Günaltay, Şemsettin 486
 Günaydın 59
Günaydın gazetesi 170
 Gündoğan, Fevkiye 95-96
Güneş gazetesi 219
 Güneş Takvimi 101
 Güneydoğu 576
 Güneyli, Ethem 308
 Güneyli, Halûk 248, 308
 Güney, Yılmaz 509
 Güngör, Hüseyin 143, 553
 Güngör, Mehmet 143, 553
 Güngör, Mustafa 260
 Güngör, Muzaffer 126, 158, 453-455, 462
 Güngör, Rafet 175, 260, 448-451, 470
 Güngör, Tahir 126, 453-454
 Güngör, Zeki 158
 Güniz Sokak 358
 Günkaya, İzzet 349
 Güntekin, Reşat Nuri 105
 Güracı, Uğur 324-325, 414
 Gürbüz Çocuk 484-485
 Gürkan, Turhan 456
 Gürlek, Dursun 498
 Gürpınar, Hüseyin Rahmi 359-362
 Gürses, Abdurrahman 27
 Gürsoy, Ahmet İhsan 300-301, 303
 Gürsoy ailesi 301
 Gürsoy, Akile 300
 Gürsoy, Emine 300
 Gürsoy, Nilüfer 300, 302-303, 473
 Gürzap, Reşit 536
 Güven, Abdullah 588
 Güvenlik ve Yargı Muhabirleri Derneği 547
 Güzel Sanatlar Akademisi 152, 297
 Güzelyazıcı, Abdurrahman Şeref 51
 Güzin Hanım 436-437
- H
- Hababam Sınıfı 159, 542
 Hacı Bayram Camii 572-573
 Hacı Bekir 240, 508
 Hacı Bektaş-ı Velî 402
 Hacı Dursun 574
 Hacı Kasım Efendi 504
 Hacıyahya 188
Hadikatü's-Süeda (Saadete Ermişlerin Bahçesi, Kerbela) 399
 Hafız F. Hoca 56-58
 Hafız Osman 175, 327
 Hafız Osman, Kayışzâde 130, 569
Hak Dini Kur'an Dili 45, 139
Hakiki Kolay Elifba 52, 277
 Hakkâklar Çarşısı 21, 23, 32, 34, 142, 474
 Hakkı Tarık Us Kütüphanesi 19, 33, 358
 Haksal, Ali Haydar 273
 Halaçoğlu, Yusuf 554
Halı 571
 Halıcılar Çarşısı 23
 Haliç 27, 414
 Halit 195
 Halit Amca, Antikacı 73
 Halit Bey 292-293, 295
 Halk Kitapçılık Kolektif Şirketi 54,

- 155
 Halk Lokantası 283-295
 Hamam Sokak 583
 Hamdi Amca 40, 199
 Hamparsum nota 420
Hangi Sağ? 116
 Hanioglu, Şükrü 150
Haraç Mezat Satıyoruz 555
 Harbiye 418
 Hareket Ordusu 371
 Harf İnkılabı 154, 241, 276-277,
 441, 504-505
 Hariciye Vekâleti 555
 Harik Zadelersokağı 195
 Hariri 142
 Harman, Hasan 462, 533-536
 Harp Akademisi 360
 Harp Okulu 360, 480
 Harp Okulu Olayı 134
 Harris, Richard 210
 Hasan Balım Baba 400-401, 403
 Hasan Efendi, Kırımlı 427
 Hasan Hoca 214-216
 Hasan, Hz. 395
 Hasan Paşa Fırını 27, 242
 Hasan Rıza 406
 Hasan Usta 486
 Haseki Hastanesi 265
 Hatice Hanım 479
 Hat Sanatları Müzesi 19
 Hattat İsmail Zühdü Efendi 287
 Hattat marka uç 50
Hattat Şairler 305
 Havana purosı 315
 Havuzlu Hamam 161
 Havuzlu Lokanta 424
Hayal 503
 Hayâlî Camcı İrfan 75
Hayat 230
 Hayati 534
Hayat ve Hatıratım 185
 Hayber Kalesi 139
 Haydarpaşa 101, 436
 Haydarpaşa Garı 419
 Haydarpaşa Lisesi 304, 533
 Hayk 314-315, 319
 Hayri Bey, Bankacı 179-180
Hayyam Rubâileri 419
 Haznedar Sokak 166, 432
 Helvacioğlu, Sâmân 306-307
 Hereke 577
Herif-i Nâ-Şerif 555
 Heybeliada 359
 Heybeliada Sanatoryumu 359
 Hıdırellez 404
 Hınçer, İhsan 307
 Hıristiyan 416
 Hıristiyanlık 520
 Hırka-i Şerif 420
 Hızır (as) 402
 Hızlan, Doğan 242, 460, 550, 589
 Hiçyılmaz, Ergun 452-453
 Hidayet Amca 517
 Hilav, Necmettin 208, 323-324,
 373, 473, 540, 554-555
 Hilmi Efendi 251
 Hilmi, Ketempere 190
 Hilmi Kitabevi 357, 360-362
 Hilton Oteli 205, 348
 Himâye-i Etfal 548
 Hindî Feyzî 142
 Hindistan 503
 Hitchcock, Alfred 80
 Hitler 77
 Holy Bible 520
 Horasan (Baba) 402
 Horhor 335
 Horozlu Takvim 101
 Hortuncu, Hasan 44
Hoş Sada 190
 Hugo, Victor 159
 Hukuk Fakültesi 141, 155, 160,
 234-235, 300, 340, 369,
 480, 557
 Hulki Hoca 52, 277
 Huş 447

- Hutbe 505
Hüccetü'l-İslâm 154, 505-506
Hürriyet gazetesi 58, 100, 113, 481
Hürriyet ve İtilaf Fırkası 554
Hüsam 517
Hüseyin b. Talâl 456
Hüseyin Hilmi Paşa 371
Hüseyin, Hz. 395
Hüseyin Usta 463-464, 466
Hz. Ali Cenklere 131
Hz. Ali Divanı 162
- I
- İlgaz, Aydın 159
İlgaz, Rifat 159
Indiana University Press 533
Indiana Üniversitesi 532
Ionescu 236
Irak 456
IRCICA 288, 413, 416, 420, 484, 490
Irmak, Mustafa Nafiz 194, 426
Irmak, Sadi 483
İslah-ı Nesl-i Feres Cemiyeti ve Sıphı Ocağı 280
- İ
- İBB Kütüphaneler ve Müzeler Müdürlüğü 333, 590
İbn Arabî 162, 504
İbn Cinnî 78
İbn Hişam 471
İbn Kemâl 328
İbn Sina Yılı 563
İbnü'n-Nedim 247, 471
İbrahim Hilmi, Tüccarzade 360
İbrahim, Hz. 402, 404
İbrahim Müteferrika 91, 302, 465
İbrahim Paşa Camii 96
İbrahim Paşa, Nevşehirli 384
İbrahim Paşa Sarayı 309
İbrahim, Sultan 414
İbrance 183
- İç Bedestan 73, 195, 205, 519
İçişleri Bakanlığı 353
İçtihat Dergisi 557
İdman 280
İdris, Hz. 513
İETT 290, 357, 492
İETT Elektrik İdaresi 31
İftariye Köşkü 414
İkbal Kitabevi 520
İkdam gazetesi 542
İkinci Adam 303
İkiz Kuleler 415
İktisat Devrimi 375
İktisat Fakültesi 155, 160, 269, 288, 357, 375, 557
İktisat Fakültesi Dergisi 557
İlahi Mecmuası 132, 419
İlesam 481
İl Genel Meclisi, İstanbul 23
İlhan, Attila 116
İlhan Bey 54
İlk Mutasavvıflar 225
İlmihal 66
İmam Ali Asgar 404
İmam Ali Naki 404
İmam Hatip Lisesi 426
İmam Muhammed Bâkır 404
İmam Muhammed Taki 404
İmaret Sokak 34
İMÇ 308
İnal, Ali Tuncay 125, 453
İnalcık, Halil 413
İnal, İbnülemin Mahmut Kemal 43, 189-90, 289, 473, 540, 589
İnal Kitabevi 127
İnal, Tuncay 453
İnal, Tunç 125-126, 545
İnanç, Ünal 114, 273, 545-547, 577
İncil 520
İncirli Sineması 388
İngiliz 321, 415-416

- İngiliz Belgelerinde Atatürk* 302
 İngilizce 269, 274, 413, 432, 540
 İngiliz işgal birlikleri 416
 İngiliz Kemal 318
 İngiltere 64, 163, 383, 416
 İnkılâp Kitabevi 96, 324, 437, 491, 552
 İnkılâp ve Aka Kitabevi 324
 İnönü, İsmet 303
 İpek 370
İ'râb-ı Kâfiye 149
 İran 72, 98, 185, 317, 396, 451, 503, 549
 İran Azerbaycanı 96
 İran İslâm Cumhuriyeti 549
 İran İslâm Devrimi 77
 İran Konsolosluğu 30
 İranlı 235, 503-504
 İranlı kitapçılar 504
İrşâdü'l-Gâfilîn 154
İşagoci 139
 İsa, Hz. 317
 İsis Yayınevi 307
 İskender Kutmanı 229, 256
 İskit, Server 473
 İslâm âlemi 327
 İslâmiyet 79
 İsmail Efendi 73
 İsmail Efendi, Saatçi 22
 İsmail Fennî Ertuğrul 558
 İsmail Hakkı Bey 530
 İsmail Hakkı, İzmirli 59, 72
 İsmail, Sarhoş Mustafa'nın oğlu 30-31
 İsrail 380, 509
 İsrail Başkonsolosu 350
 İsrail Konsolosu 346
 İstanbul Alman Arkeoloji Enstitüsü 78
İstanbul Ansiklopedisi 23, 230, 428-430
 İstanbul Belediye Başkanı 366, 446, 543
 İstanbul Belediyesi 23, 61, 99, 194, 283, 322, 428, 447, 452, 454, 459, 461, 479
 İstanbul Belediyesi Konservatuvarı 408
 İstanbul Belediyesi Konservatuvarı İcra Heyeti 414
 İstanbul Belediyesi Şehir Tiyatroları 160
 İstanbul Büyükşehir Belediyesi 157, 195, 255
 İstanbul Emniyeti 354
 İstanbul Emniyet Müdürlüğü 538
 İstanbul Erkek Lisesi 141
 İstanbul Ermenileri 230
 İstanbul Folkloru 323
 İstanbul Güzel Sanatlar Akademisi 448
İstanbul Hukuk Fakültesi Dergisi 557
 İstanbul İl Jandarma Alay Komutanlığı 62
 İstanbul İmam-Hatip Okulu 78
 İstanbul Kafkas Kültür Derneği 484
 İstanbul Kitabevi 234-235
İstanbul Kütüphaneleri Kılavuzu 305
 İstanbullu 369, 589
İstanbul Mevlevihaneleri 246
 İstanbul Muhafızlığı Dairesi 98
 İstanbul Müftülüğü 56
İstanbul Rehberi 314
 İstanbul Sahaflar Derneği 456
 İstanbul Sahaflığı Koruma Derneği 453, 455
 İstanbul Şair ve Şiir Sevenler Birliği 481
 İstanbul Şehir Kütüphanesi Çalıştayı 590
İstanbul Şehir Postası 456
İstanbul Tekkeleri 245
 İstanbul Teknik Üniversitesi (İTÜ) 207, 313, 344
 İstanbul Teknik Üniversitesi Türk

- Musikisi Devlet Konservatu-
varı 409
- İstanbul Ticaret Odası 227
- İstanbul Umumi Kütüphanesi 588
- İstanbul'un Fethi ve Muhasarası* 168,
558
- İstanbul'un Mahalle ve Semt Adları
Hakkında Bir Deneme* 246
- İstanbul Üniversitesi 19, 24, 41,
78, 116, 141, 160, 232, 235,
249, 269, 300, 369, 385,
409, 557
- İstanbul Üniversitesi Kütüphanesi
172
- İstanbul Üniversitesi Merkez Binası
19, 98, 288-289
- İstanbul Vakıflar Bölge Müdürlüğü
171
- İstanbul Yüksek Ticaret Mektebi
305
- İstekli, Bahtiyar 589, 592
- İstiklal Caddesi 314-315
- İstiklal Madalyası 47
- İstinye 258
- İstrati, Panait 161
- İsvan, Ahmet 446, 452, 455, 533
- İsviçre 107, 123, 208, 257, 259,
298, 306, 316, 349
- İş Bankası 525
- İşli, Necdet 187
- İşli, Nedret 173, 268, 589, 592
- İtalyan 140, 330
- İtalyan Mektebi 150
- İtimat Kitabevi 28-30
- İttihatçı 415
- İttihat ve Terakki 555
- İzahlı Büyük Dua Mecmuası* 54, 131
- İzahlı Divan Şiiri Antolojisi* 209
- İzahlı Telaffuzlu Kur'an-ı Kerim Alfa-
besi* 159
- İzahlı ve Tercümelî Büyük Dua Mecmu-
ası* 54
- İzmir 96, 262, 369-370, 406, 491,
578
- İzmirli 369, 592
- İzmir Muallim Mektebi 491
- İzmir Saat Kulesi 418
- İzmit 181, 198, 224, 408, 466, 583
- İz, Şükrü 428, 561
- İzzet Bey 541
- J
- Japon 206
- Japonlar 367
- Japonya 206
- Jeoloji Mühendisliği 207
- Jokey Kulübü 190
- K
- Kabakçı Mustafa 429
- Kâbe 365
- Kader 433
- Kadı Burhaneddin 142
- Kadıköy 123-124, 218, 240, 264,
306, 369-370, 473, 487, 539
- Kadıköy Kitabevi 313
- "Kadınlar" 160
- Kadırga 32, 157
- Kadırga Hamamı 158
- Kadir Amca 568
- Kadir Efendi 568
- Kâdirî 87
- Kafesoğlu, İbrahim 301-302
- Kafkaslar 484
- Kafkas Pasajı 218, 370
- Kâğıtçılar Çarşısı 512
- Kahramanmaraş 346
- Kalkandelen 370
- Kalkandelen, Nurettin 172
- Kâmus-ı Türkî* 178, 216, 278-279,
314, 560
- Kâmusü'l-Alâm* 244
- Kanaat Kitabevi 357
- Kanada 319, 320
- Kanal 6 546
- Kanarya Bakımı* 32

- Kanber Ali 402
 Kandıra 181, 466
 Kandilli 214
 Kandilli Kız Lisesi 214
Kan Kalesi 139
 Kan, Nazım 140, 142-143
 Kansu, Nafi Atuf 42
 Kanuni Sultan Süleyman 521
 Kapalıçarşı 19-21, 23, 33, 36, 44,
 73, 78, 93, 102, 129, 145,
 179, 182-183, 201, 205,
 214, 241, 285-286, 295-
 296, 306, 317-318, 324,
 337, 353, 359, 410, 424,
 440-441, 459, 462-463, 468,
 471, 474, 478, 486, 504,
 508, 510, 512, 514, 518,
 526, 535-537, 583
 Kaplanköy 400
 Kaplumbağa Terbiyecisi 297
 Karabekir, Kazım 224, 486
 Karacaahmet Mezarlığı 224, 331,
 418, 481
 Karacaahmet Şakirin Camii 188,
 268
 Karacadağ 481
 Karaca, Muammer 196-197
 Karacaoğlan 139
 Karadeniz 416
 Karadeniz, Ekrem 140-143, 153,
 190, 238, 292, 409, 527,
 530, 553, 592
 Karadeniz, Hulusi 141-142, 530,
 592
 Karadeniz, Kemalettin 538
 Karadeniz, Zehra 141
 Karadonlu Can Baba 402
 Karagöz 74, 75, 248, 394, 410,
 470, 473, 537
 Karagözcü Şükrü 473
 Karagümrük 70, 86
 Karahan, Abdülkadir 182
 Karaköy 411
 Karaköy Liman Lokantası 538
 Karakurt, Esat Mahmut 574
 Kara, Mehmet 385-388, 394, 396-
 397, 398, 403, 562, 566
 Karanî, Nihat 575-576
 Karaoğlan 30
 Karaosmanoğlu, Yakup Kadri 387
 Karayel, Özkan 422-424
 Karayel, Saadet 422
 Karayel, Şevki 423
 Kardeşler Mağazası 26
 Karınca Duası 292
 Karlı, Mustafa N. 276
 Kars 559
 Karsıalan, Halit 547
 Kartal 291
 Kasap İlyas 561
 Kasap İlyas Mahallesi 562
 Kasap İlyas Mahallesi Camii 561
 Kasımpaşa 66, 145, 150, 378
 Kasımpaşa Bahriye Matbaası 66
 Kasımpaşalı 150
 Kastamonu 249, 366, 408-409,
 567
 Kastelli 349
 Kaşgarlı Mahmud 590
 Katar 205
 Kâtip Çelebi 247, 514
 Kayabek, Mustafa 309
 Kayaoğlu, Gündâğ 63-64, 259,
 304, 306-311, 317-318,
 320-321, 323, 329, 330-331,
 409, 412, 464-465, 477
 Kayaoğlu, Ömer 304-305, 307
 Kaya, Şükrü 331-333, 335, 338
 Kaya, Umur 331, 333, 335, 337
 Kaygusuz Abdal 402
 Kaygusuz Vizeli Alâeddin - Hayatı
 ve Şiirleri 551
 Kaynardağ, Arslan 41, 126, 149,
 222, 227, 249, 250-251,
 254, 255-258, 260-266, 269,
 330, 371-372, 382, 444

- Kaynaradağ, Korkut 249, 254, 262-263
 Kayseri 559
 Kayseri Cezaevi 104, 300
 Kayserili 92, 230
 Kazasker Mustafa İzzet Efendi 311
 Kâzım Şinasi 524
 Keban 87
 Kelaynak Sokak 33
 Kelîm-i Hemedanî 142
 Kelkit 170
 Kel Mehmet 56
 Kemal 478-479
 Kemal Ağabey 299
 Kemal Ağabey, Yako Usta'nın oğlu 43-44
 Kemal Amca 298
 Kemal Efendi 569
 Kemaliye 234
 Kemal, Paçavracı 227, 298
 Kenan Klişe 45
 Kent sigarası 212
Kenzü'l-Havâs 505, 507, 515
Kenzü'l-Menâm 275, 505
 Kerbela 404
Kerbela Şehitleri'nin Mersiyeleri 55
 Kerbela Vakası 394-395
Kerem ile Aslı 55, 131, 155, 446
 Kerime Nadir 574
 Kerim Sadi 358
 Kerkük 511
 Kerküklü Sahaf 511
 Keskiner, Ahmet 73
 Kesriye 371
 Keynes 375
 Kıbrıs 269, 305, 480, 556
 Kıbrıs Barış Kuvvetleri 480
 Kılıç, Hamdi 122, 567
 Kınacı, Erol 465
 Kınay, Adnan 344-356, 359, 554-555
 Kırboz, Şaban 378-379
 Kırçova 371
 Kırdar, Lütfü 584
Kır Gerillası 509
 Kırım Tatarları 398
 Kırklareli 392
 Kırmızı Ceketliler 30
 Kırşehir 134, 305
 Kısakürek, Necip Fazıl 115, 139, 473
Kısâs-ı Enbiya 504
 Kıvâmî 254
Kıvami und Fetihname 254
 Kıvırcık Mustafa 335-336
 Kızılay 546, 572
 Kızılçay, Yavuz 155
 Kızıl Sultan 119
 Kızkulesi 213
 Kız Muallim Mektebi 437
 Kiğılı Pasajı 75
Kim Kimdir? 96
 Kimsesizler Mezarlığı 418, 437
 Kipert Haritası 320
Kitab-ı Bahriye 296
 Kitab-ı Mukaddes 499, 520
 Kitabın Yaman Sevdalısı 331
Kitap Belleten-Aylık Bibliyografya Bi-yografya Kültür Tarihi Dergisi 250
 Kitap Cumhuriyeti'nin Cumhurbaşkanlığı 305
 Kitapçılar Çarşısı 61
 Kitap Sarayı 284
 KKTC 482
 KKTC Konsoloslugu 269
 KKTC Yakın Doğu Üniversitesi 269
 Kocababa, Turgut 399-400
 Kocaeli Üniversitesi Tıp Fakültesi 408
 Kocaman, Şerafettin 498, 588
 Kocamemi, Bakı 179-180, 182
 Kocamustafapaşa 242
 Koca Ragıp Paşa İlkokulu 129
 Koca Ragıp Paşa Kütüphanesi 172

- Koca Yusuf Sokak 242
 Koçak, Cevdet 344
 Koçu, Mehmet 429-430
 Koçu, Reşat Ekrem 23, 134, 182,
 229-230, 323, 429, 540
 Kodak 405
 Kodaman Sokak 469
 “Kodin” 161
 Koman, Mesut 400
 Komiser Ramazan 483-484
 Komünist Masası 343, 355
 Komünist Yalçın 356
 Konya 134, 245, 400, 445, 530
 Konyakçı 29
 Konyalı, İbrahim Hakkı 182, 248,
 471
 Konyalı Lokantası 413
 Konya Lisesi 164
 Koraltan, Refik 424
 Koray, Yaman 316
 Koreli 393
Korkut Ata'nın Kitabı 277
 Koska Helvacısı 300
 Kosova 370-371
 Kosova Güzel Sanatlar Akademisi
 448
 Kovacılar Han 109
 Koyaş, Erdoğan 218
 Kozlu Mezarlığı 143
 Kozlu-Yeni Mezarlık 448
 König, Ayla 79-81
 Köprü 371
 Köprülü, Fuad 225
 Körfez Savaşı, I 569
 Köseoğlu, Hüseyin 360
 Köstence 243, 398
 Kötü İsmail 72, 235-236, 267
 Kral Fuad 383
 Krupp 252
 Kubalı, Hüseyin Nail 191
 Kubbealtı Musiki Enstitüsü 419
 Kumkapı 198, 230
 Kunduracı, Ali 448
 Kunduracılar Çarşısı 185
 Kunalalp, Sinan 307
 Kur'an-ı Kerim 44-45, 51, 55-56,
 58, 103, 128, 130-131, 137,
 139, 141, 155-156, 174,
 186-187, 286, 362-365, 386,
 430, 432, 486, 503-505,
 510, 569, 573, 575, 577
Kur'ân-ı Kerîm Anlamı 552
Kur'an-ı Kerim Elifbası 52, 132
Kur'an-ı Kerim'in Anlamı 587
Kur'an-ı Kerim Meali 56, 59, 72, 549
 Kurbağalıdere 383
 Kurtlar Vadisi 542
 Kurtuluş 319
 Kurtuluş Savaşı 360, 480, 488-489,
 531
 Kutay, Cemal 490
 Kuyumcu Hasan 442
 Küçükçekmece 127
 Küçük İsmail 72, 235
 Küçük Langa 161
 Küçük Mehmet Ağabey 517
 Küçükpazar 148
 Küçükyalı 81-82, 166, 199
 Küllük Kıraathanesi 41, 377, 478
 Kültür Bakanlığı 353, 359, 481,
 524, 533
 Kültür Dershanesi 584
 Kültürel Araştırmaları Teşvik Cemi-
 yeti 230
Kültür Sanat 410
 Kültür Sanat Ödülü 184
 Kültür Varlıklarını Koruma Yasası
 424
 Kültür ve Turizm Bakanı 253
 Kültür ve Turizm Bakanlığı 424,
 448
 Kürtçe 155, 508, 520
 Kürtçülük 300
 Kürt Hoca 574
 Kütahya 31, 303, 359, 532
 Kütahya Kömür İşletmeleri 197

- Kütahya vazosu 578
 Kütübhane-i İslam 251
 Kütübhane-i Umûmî-i Osmanî 588
 Kütükoğlu, Bekir 150
 Kütükoğlu, Mübahat 150
 Kütüphanecilik Okulu 491
 Kütüphaneler Genel Müdürlüğü
 482
 Kütüphaneler Komitesi Raporu
 588
- L
- La Familia* 143
 “Lahmacun Cumhuriyeti” 160
 Lale İşkembecisi 161
 Laleli 27, 33, 59, 90, 129, 161,
 166, 192, 195, 219, 299,
 427, 431-432, 550
 Latin alfabesi 276, 504
 Latince 540
La Tour de Monde 237-238
La Turquie 481
Lazımlık 547
 Lemana Gölü 316
Letâif-i Esnâf 371-372
 Levent 551
Leyla ile Mecnun 131
L'illustration Journal Universel 321
 Librairie de Péra 71, 325-327
 Libya 423
Life 142
 Lisan-ı Fârsî 396
 Lizbon 448
 Llewellyn, Richard 257
 Lofçalı 145
 Lofet 308
 Londra 39, 325, 448
Lord Curzon'un Hatıraları 302
 Loti, Pierre 42
 Lowry, Heath 206
 Lozan Anlaşması 550
 Lugal, M. Necati 588
 Luma 370
- Lüleburgaz 93-94
 Lüleburgaz Cezaevi 558
 Lüleburgaz Karakolu 558
- M
- Maarif Kitabevi 32
 Maarif Kütüphanesi 101, 399
 Maarif Vekâleti 142
 Macar forinti 316
 Maçka 354
 Madam Venetiya 326
Maddiyyun Mezhebinin İzmihlali 558
 Maden, Sait 481
 Maden Tetkik Arama Enstitüsü
 313
 Mahmud Çelebi 37
 Mahmud Şevket Paşa 371
 Mahmut Ağa 191
 Mahmut Cüda 579
 Mahmutpaşa 42, 118, 209, 286,
 537
 Mahmutpaşa Yokuşu 42
 Makal, Tahir Kutsi 62-63
Makamât 142
 Makbulçoban, Settar 201
 Malazgirt Zaferi 116
 Mali Şube 328
 Maliye Nezareti 31-32
 Maliye Vekâleti 258
 Malta 415
 Malta Pazarı 469
 Maltepe 257, 521
Malumat-ı Fenniye (Tagaddi) 281
 Mamboury, Ernest 314
 Manastır 370
 Manav, Ali 172-173, 197-198, 323,
 433-434, 530
 Manav, Ayşe 443
 Manav, Ayşegül 324, 326
 Manav, İbrahim 52, 56, 74, 76-77,
 79-80, 82-83, 91, 104-106,
 116, 137, 155, 157, 161-
 162, 172, 179-180, 183-186,

- 197, 202-204, 206-209, 216,
244, 248, 267, 289-291,
299, 323-329, 357, 369,
380, 409, 413-414, 443,
449, 452, 469, 471-472,
486, 498, 530, 540, 553,
575-577, 591-592
- Manavoğlu, İhsan 158-160, 163,
197
- Manav, Şebnem 323-324
- Mandıracı, Sabri 396, 410-413
- Manhattan 415
- Manisa 261, 491
- Manisalıgil, Seyfettin 288-289
- Maocular 510
- Marangoz Orhan 388, 394
- Marlboro sigarası 93, 212
- Marmara 225, 506
- Marmara Belediyeler Birliği 163
- Marmara Kırathanesi 161, 377-
378
- Marmara Sineması 57, 74, 378
- Marmara Şarabı 357
- Marmaratör 161, 377-378
- Marmara Üniversitesi 79
- Marmaray 268
- Marpuççular Çarşısı 585
- Marpuççular Yokuşu 44, 582
- Masonik yayın 377
- Masonlar 115, 379, 402
- Mason locası 115, 377
- Masonluk 377-379, 402
- Matbaacı Mehmet 379
- Matbaa-i Âmire 278, 504
- Matbuat Âleminde Birkaç Adım* 554
- Mavi Ceketliler 30
- Mayk 428
- Mayk Hammer 138
- Mazarakis 424
- Mazhar Bey 370
- Mazhar Osman (Usman) 87, 440
- MEB 111, 207, 385, 491
- MEB Klasikleri 111, 324
- Mecelle* 326
- Mecidiyeköy 576
- Mecidiyeköy Antikacıları 576
- Meclis-i Mebusan 415
- Mecmua-yı Tekâyâ 245
- Medine 38, 362
- Medin, M. Sadık 406-407
- Mehmet Galib Bey 271
- Mehmet Hoca 265
- Mehmet Hoca, Urfalı 81-82, 170,
298-299, 368
- Mehmet Tahir, Bursalı 225
- Mehterhane'den Bando 353
- Mekke 38, 362-363
- Mekke-i Mükerrerme 363
- Mekteb-i Mülkiye 555
- Melâmî 87, 164
- Melâmîlik ve Melâmiler* 164-165
- Memiş Han 114
- Menâsik-i Hacc* 505
- Menderes, Adnan 90-91, 354
- Mensucat Santral 167
- Merâkû'l-Felâh* 154
- Merasim Bölüğü 236
- Mercan 44, 184, 290
- Mercan Yokuşu 440, 486
- Mercedes 301
- Meriçboyu, Abdülkadir 134
- Meriç, Cemil 189, 192, 358
- Meriç, Ümit 192
- Merkez Bankası 193
- Merkezefendi Mezarlığı 153
- Mersin 324, 544
- Mersin İdman Yurdu 536
- Merter 436
- Mescid-i Aksa 404
- Mesih 111, 113
- Mesih Paşa Mahallesi 90
- Mesnevi 53, 142
- Mete, Şener 436
- Metin Kitabevi 160, 256
- Mevlana 53, 142
- Mevlana-Divan-ı Kebir* 551

- Mevlanakapı 227, 298
Mevlana-Rubailer 551
 Mevlana Takvimi 101
Mevlana ve İnsan 415
 Mevlevî 87, 94, 171, 188, 248,
 362, 365, 388, 403, 417,
 472, 548
Mevlid 508
 Mevrit Hoca, Yalovalı 92
Meydan Larousse Ansiklopedisi 356
 Mezarlıkbaşı 369
 Mezat ve Sergi Salonu 283
Mezhepler ve Tarikatlar Tarihi 530
 Mısır 130, 154, 181, 219, 292, 383
 Mısır Çarşısı 49, 493
 Mısıroğlu, Kadir 185, 434
 Mızıkça Bölüğü 236
Mızraklı İlmihal 55, 139, 154, 505-
 506
 Milenyum Yayınları 409
Millet gazetesi 546
 Millet Kütüphanesi 589-590
 Millet Muhalefet Cephesi 257
 Millî Eğitim 542
 Millî Eğitim Bakanlığı 55, 437,
 482, 551
 Millî Eğitim Bakanlığı Arşiv Kütüp-
 hanesi 491
 Millî Eğitim Bakanlığı Yayınları
 220-221
 Millî Emniyet 337
 Millî Güvenlik Konseyi 367
 Millî Güvenlik Kurulu 364
 Millî Kütüphane 81, 187, 205, 230,
 253-254, 280, 590
 Milli, Metin 162
 Millî Mücadele 301, 526, 545
 Millî Savunma Bakanlığı 410
 Millî Savunma Bakanlığı Askerî
 Öğrenci Yurdu 410
 Millî Türk Talebe Federasyonu 304
Milliyet gazetesi 300, 336-337,
 355, 359, 367, 424, 482,
 490, 543, 546
 Milliyet Gazetesi Arşivi 288
 Mimar Kemalettin Mahallesi 48
 Mimar Mesut Bey 487
 Mimar Sinan 443
 Mimar Sinan Üniversitesi 448
 Minder, Ramazan 333, 590
 Minnetoğlu ailesi 203
 Minnetoğlu, Ayfer 203
 Minnetoğlu, İbrahim 203-204
 Minnetoğlu Kitabevi 203, 375
 Minnetoğlu, Mualla 203-204
 Minnetoğlu, Ömer 203
 Miras, Kâmil 123
 Miras, Sedat 122
 Mirdoğan, Yusuf 437-438
 Mirziyoyev, Şevket 589
Mir'âtü'l-Haremeyn 205
 Misli 38
 MİT 89, 484, 499, 545
 Mitroviçe 370
 M. K. 352
 Moda 38, 123, 143, 243
 Moğollar grubu 220
 Moran, Yıldız 222
 Muallim Cevdet 245, 540
*Muallim Cevdet: Hayatı, Eserleri ve
 Kütüphanesi* 244-245
 Muallim Naci 277
 Mucur 305
 Muğla 134
Muhammediye 505
 Muhammed (Yıldız Giyim) 114-
 115
 Mumcu, Erkan 253
 Murad, IV 37
 Murat 131 263
 Murat, Gündoğ Kayaoğlu'nun çırağı
 309
 Museum of International Folk Art
 532
 Museum of New Mexico 532
 Musevi 46, 518

- Musevilik 79
 Mushaf 130, 187, 365, 549-550, 578, 581
 Mushafı Tetkik Heyeti 56, 550
Mûsikîli Arzu Kamber Hikâyesi (Taşköprü Ağzı) 409
Mûsikî Mecmûası 141
Musiki Tarihimizden Belgeler 246
 Mustafa 218, 486, 575
 Mustafa Amca 113
 Mustafa Amca, muhtar 306
 Mustafa Bey 490
 Mustafa, Bigalı 227
 Mustafa Efendi, Gümülcineli 85
 Mustafa Efendi, Hafız 141
 Mustafa Hoca Kitabevi 156
Mustafa Kemal Atatürk'ün Söyleyip Yazdıkları 302
 Mustafa Kemal Paşa 416
 Mustafa Reşid Paşa 38-39
 Mustafa Turan 53
 Muş 447
 Muş türküsü 447
 Mutlu, Cezmi 157-158
 Mutlu, Fehmi 157
 Mutlu, Hilmi 157-158
 Mutlu, Kâzım 34, 40, 157
 Mutlu, Necmi 157
 Mutlu, Rahmi 157
 Muttalip Efendi 66, 167
 Mübadele 488
 Mücellit Mustafa 558
Mücevherât-ı Saib-i Tebrizî 142
 Müftüoğlu, A. Hikmet 524
 Mülayim, Selçuk 152, 309
 Mümin, Bankacı 388
 Münih 77
Mürşid-i Müteehhilîn 505
Müslüman Türk Mareşal Gazi Mustafa Kemal Atatürk 379
 Müşterek Arap Federasyonu 456
 Müteferrika baskısı 149, 247, 299, 514
 Müteferrika Matbaası 296
Müverrih-i Mâderzâdın Fülânâmesi 554
- N
- N. A. B. 544
 Nabî 163
 Naci, Elif 473
 Naci Kasım 32
 Nadir, Ayşegül 172
 Nadir Kitap 255
 Nahit Bey 415
Naima Tarihi 178, 326, 588
 Nakşî 87
 Nalbantoğlu, Muhittin 42
Namaz Hocası 55, 66, 139, 154
 Namık Kemal 504
 Napolyon altını 368
 Narlıkapı 428
 Nasrettin Hoca 159
 Nazım Hikmet 134, 226, 276, 376
 Nazif, Nizamettin 473
Nazi İmparatorluğu 302
 Nazilli 492
 Nazmi Ziya 579
 Nebioğlu, Osman 96
 Necati Bey 66, 136
 Necati Bey Amca 107
Nedim Divanı 32, 312, 520
Nehcü'l-Belâgâ 403
 Nerium Oleander 324
 Nersesyân-Yermonyân Ermeni İlkokulu 230
 Nesin, Aziz 418
 Nevzad Atlığ Korosu 526
 Neyzen Tevfik 87
 N. Hanım 219
 Nihal Kitabevi 246, 267
 Nihat Karanî 299, 368
Nikbin Olunuz 558
 Nil Nehri 383
 Nimri Dede 87-88
 Nişantaşı 80, 320, 367-368, 398,

- 469
Nişanyan, Bedros 175, 228-230, 591
Nişanyan, Sevan 230, 591
Nizamettin Bey 41, 73
Nizamü'l-Mülk 256
Nomidis, Talya 324
NorLur 230
Noyan, Bedri 399, 402
Nuh Nebi 236
Nuhoglu, Bozkurt 359
Nuhoglu, Hidayet Yavuz 413-414
Numune-i İrfan 87
Nur Baba 387
Nuri Usta 486
Nursaçoğlu, Hamit 357
Nursaçoğlu, Mehmed Ali 357
Nuruosmaniye 470, 579
Nuruosmaniye Caddesi 490
Nuruosmaniye Camii 488
Nutuk 276, 360
- O
- Ofluoglu, Mücap 162
Oğuzcan, Ümit Yaşar 66, 209
Oğuzlar 323
Ohri 370
Okiç, M. Tayyip 247
Olgun, İbrahim 451
Oltu 306
Onan, Adnan 121
Onan, Nadir 40, 88-89, 119-125, 227, 376, 462-463, 553
Onan, Necmeddin Halil 209
Onan, Recep 123-125, 453, 463
On Üçüncü Asr-ı Hicrîde Osmanlı Devlet Ricâli 271, 494, 497
On Üçüncü Asr-ı Hicrîde Osmanlı Devlet Ricâli: Sonun Başlangıcı 271, 494
Ordu 126, 158
Ordu Caddesi 550
Ordu Dil Okulu 480
- Ordunun Destanı* 524
Orhan Kemal 105, 192
Orhan Kitabevi 154
Orhon, Orhan Seyfi 524
Orhun 309, 500
Orkun 500
Orta Asya Türk cumhuriyetleri 305
Orta Çağ 68
Ortaç, Yusuf Ziya 18, 256
Orta Doğu 448
Orta Doğu Teknik Üniversitesi 269
Ortaköylü Hüseyin 59, 61
Ortaylı, İlber 252
Osman 434
Osmanbey 112
Osman Hamdi 297, 579
Osman, Hz. 37, 395
Osmanlı 207, 249, 254, 296, 321, 383, 425, 466, 471
Osmanlı Araştırmaları Dergisi 188
Osmanlı Atları 278-280
Osmanlıca 52, 149, 151, 206, 225, 244, 258, 263, 269, 276, 280, 306, 323-325, 344, 409, 472, 483, 505, 508, 511, 543, 555, 560, 563, 579
Osmanlıca-Türkçe Ansiklopedik Lügat 558
Osmanlıca-Türkçe Sözlük 558
Osmanlıca'ya İlk Adım: Eski Harfleri Okuma Kılavuzu 275
Osmanlı'dan Günümüze Misyoner Faaliyetleri 498, 501
Osmanlı dönemi 19, 270, 471, 473, 504
Osmanlı İmparatorluğu 253, 381, 488
Osmanlılık 384
Osmanlı Mimarlığı'nda Balyan Ailesi'nin Rolü 353
Osmanlı Müellifleri 225
Osmanlı Mürekkebi 48, 51

- Osmanlı Saray Kadınları* 353
Osmanlı Şehirleri 353
 Osmanlı tarihçisi 206
 Osmanlı tarihi 72, 206, 385, 590
 Osmanoğlu Kliniği 262, 266
 Osmanoğlu, Osman Selahattin
 248, 383
 Oytan, M. Tevfik 387
 Ozak, Cüneyt 91
 Ozak, Muzaffer 40, 62, 73, 85-87,
 89-94, 118-119, 122-123,
 153, 172, 180, 182, 189,
 192, 205-206, 241, 309,
 393, 400, 404, 415, 419,
 424, 472, 474, 508-509,
 511, 530
 Ozansoy, Halit Fahri 376
 Ö
 Ö. 405
 Öğretmenler Bankası 584
 Öğretmen Okulu 369
 Öğüt, Hacı Cemal 240
 Öğüt, Hikmet 240
 Öğüt, Münire 240
 Ölçer, Nazan 253
 Ömer 196, 434, 510
 Ömer Ağa 123
 Ömer Usta 467
 Ömür Restaurant 555
 Önal, Sami 306
 Önal, Sezen Cumhur 220
 Öncü, Mahmut 327
 Öncü, Talat 548
Örneklerle Basılı Bütün Şiir Kitapları
Antolojisi 305
 Örnek, Mustafa Şahidi 498
 Ötüken, Adnan 491
 Öymen, Altan 238, 355, 424
 Özacuner, Orhan 370
 Özalp, Mehmet 158
 Özal, Turgut 395
 Özbekistan 589
 Özbekler Tekkesi 416
 Özbilgen, Erol 460
 Özcan, Gazanfer 74-75, 473
 Özdağ, Ümit 501
 Özdemir Asaf 208, 222-223
 Özdilek AVM 79
 Özdoğan, Ahmet 187
 Özdoğan, İsmail 187-188, 409,
 592
 Özege, Seyfettin 248, 280, 372,
 381-382, 540
 Özel, Saim 129
 Özel, Ziya 324
 Özer, Ahmet 305
 Özer, Yaşar 162
 Öz, Mehmet 157-158
 Özönder, Hasan 245
 Özön, Mustafa Nihat 151, 558
 Öztekin, Mehmet 241
 Öztelli, Cahit 473
 Öztürk, Kâzım 424
 Özyazıcı, Halim 242-244, 399, 554
 Özyurtkan, Süreyya 379
 P
 Paksoy, Doğan 320
 Paksoy, Şahin 320
 Pala 482
 Pala, İskender 232-233
 Pamukçiyân, Kevork 230
 Pan Yayıncılık 165, 414
 Pardoe, Julia 321
 Paris 322, 545
 Parisli Mustafa 486
 Paris Match 142
 Park Otel 354
Pars Tuğlacı; Ne Oluyoruz? 352
 Pascal 437-438
 Patrona Halil 429
Pekosbill 538
 Pendik 227
 Pendik Tren İstasyonu 227
 Pera 326, 535

- Pera Kitabevi 545
 Pera Kitapçılık Ltd. Şirketi 324
 Pera Palas Oteli 377
 Perili Köşk 296
 Pertev (Demirhan) Paşa 251
 Pertev Paşa 251-252
 Petrol Vakfı 575
Peyam gazetesi 271
Peyâm-ı Sabah 494
 Peygamber, Hz. 334, 395
 Pınarlar 87
 Pınarlar (Nimri) 87
 Pınar Yayınları 360
 Pİ-AR 163
 Picasso 327
 Pierre Loti Tepesi 27
 Pioneer 330
 Pîrî Reis 296
 Piyade Okulu 480
 Piyale Köşkü 337
 PKK 547
 Polatkan, Hasan 90-91
 Polatlı 304
 Portekiz 448
 Poyraz, Rıza 67
 Prenses Fevziye 383
 Preveze 371
 Priştine 370, 448
 Prizren 370
 Profesör Oklitus 30
 Prost, Henri 584
 PTT 99, 289, 291
 Pulathaneli, Arslan 305
 Puro-Fay 379
- R
- Rabia Hatun 424, 474
 Radyo Liberti 201
 Rağıp 486
 Rağıp Takvimi 528
 Raik Efendi 400
 Ramazan Duası 132, 505, 507
 Ramazanoğlu, Sami 486
 Rami Kışlası 589
 Raşid Bey 530
 Raşit 577
 Raşit Kitabevi 145, 154
 Recep 60
 Redhouse Kitabevi 520
 Red Kit 29
 Remington daktilo 130
 Remzi, Halil Eser'in damadı 139
 Remzi Kitabevi 96, 249, 357, 549, 551-552
 Renault 571
 Resâ 38
 Rescher, Oskar bkz. Reşer, Osman
 Resimli Kâmus-ı Osmanî 491
 Resulullah (sav) 404
 Reşer, Osman 77-83, 182
 Reşit Efendi Han 185
 Rıza Çelebi 37
 Rıza Nur 185, 225, 463
 Rızapaşa Karakolu 351
 Rızapaşa Yokuşu 520, 548
 Ritter, Hellmut 473
 Rize 141-142
 Rize Hastanesi 141
 Rize İmam Hatip Mektebi 141
 Rize Liman Reisi 141
 Rize Medresesi 141
 Rize Nafia Dairesi 141
 Robert Kolej 256
 Romanya 398, 405
 Roosevelt 352
 Rufâi 87
 Rum 437
 Rumeli 371
Rumeli'nden Türk Göçleri 302
 Rum Lokmacı 240
 Rusça 335, 484
Rus Gözüyle 27 Mayıs 302
 Ruslar 141
 Rus votkası 485
Rüya Tabirleri 66
Rüya Yorumları: "Hayırdır İnşallah"

275-276

S

S. 577

- Saatli Maarif Takvimi 101
Sabah gazetesi 546
 Sabancı Müzesi 253
 Sabataycı 111
 Sabataycılar 114
 Sabatayist 111-112
 Sabatayistlik 112, 114
 Sabatay Sevi 112
 Sabatay Sevi Sinagogu 114
 Sabri 579
 Sadakat Kitabevi 48
 Sadakat Kitaphanesi 32-33
 Sadakat ve Doğruluk Kitabevi 31
 Sadi-i Şirazî 76, 168
 Sağır Kâhya 20
 Sağlam, Selahattin 508
 Sağmalcılar Cezaevi 117, 367
Sahaflar Çarşısı Bibliyografyası 444
 Sahaflar Çarşısı Derneği 221, 284, 447, 452
 Sahaflar Sokağı 512
 Sahaf Şems 548
 Saib-i Tebrizî 142
 Said-i Nursi 226, 300
 Saim Hoca, Köse 45
 Saint Joseph Fransız Lisesi 230
 Sait Efendi Sokağı 90
 Salât-ı Tefriciye ve Salât-ı Tuncinâ 131
 S. Albay 364-365
 Salih Efendi 141, 365
 Samanoğlu, Metin Nuri 493
 Samatya 359, 417, 428, 561
 Samatya Karakolu 304
 Samî 38
 Sami Bey 206
 Sami Efendi 420
 Samsonite çanta 178
 Samsun 119, 141, 347, 416

San'a 249

- Sancak Kur'an'ı 575
 Sancar, Necdet 237
 Sandal Bedestanı 285
 Sander Kitabevi 237
 Sandıklılı 159
 Sanemoğlu, Yavuz 280
 Sansaryan Hanı 120, 211
 Sansaryan Vakfı 120
 Sapanca 418, 590
 Saraç Burhan 45
 Saral, Ahmet 272
 Sargut, Ali 261
 Sargut, Yakup 260-262
 Sarhoş Mustafa 30-31
 Sarıgül Mahallesi 240
 Sarı İsmail 402
 Sarı, Nil 288
 Sarıyer 108
 Sarmusak, Adil 155, 267, 284, 423, 444, 457
 Sarmusak, Ahmet 284
 Satia Sultan 248
 Savarona 334
 Savaş, Taşkın 470
 Sayar, Ahmet Güner 64, 163
Sayılı Fırtınalar 86
 Sayın, Suat 376-377
 Sayın, Yalçın 345-346, 352, 356-358
 Say Yayınları 260
 SBF Dergisi 557
 Schwarz, Klaus Peter 206
 Sebil 434
 Sebil Kitabevi 185
 Seçen, İslam 448, 450
 "Sefiller" 196
 Sefiller 159
 Seine Nehri 461
 SEKA 28, 224, 226-227, 288-289, 442, 520, 523, 583
 Sekbanbaşı Yakup Ağa Camii 166
 Selahattin Bey 527, 529

- Selahattin Bey Amca 102
 Selami Ali Camii 418
 Selamsız 417
 Selanik 111, 167, 370
 Selanik dönmeleri 112
 Selanikli 111
 Selanikliler 111, 113
 Selçuk, Ali 327
 Selçuklu 195
 Selçuklu dönemi 308, 317, 432,
 526
 Selçuklu halısı 571
 Sel, Hasan 220
 Selimî 208
 Selimiye 478
 Selim Usta 385
 Selmân-ı Pâk 513
 Selman, Ümrân 96
 Sema Kitabevi 156
 Sencer, İsmail Saip 79, 540, 588,
 590
 Sentez 438
Serâb-ı Ömrüm 217
 Serdar, Mehmet 422
 Serez Çarşısı 550
 Serezliler 551
 Sermet Çifter Galerisi 410
 Sertel, Sabiha 56, 111
 Sertel, Zekeriya 56, 111
 Sertoğlu, Murat 203
 Servet Hanım 579
Sevgiliye Aşk Mektupları 66
 Sevinç, Necdet 498-499, 501
Sevr'e Giden Yol 547
Seyahatname 37
Seyahatname-i Hudud 323
 Seyfettin Özege kitapları 280
 Seymen, Lütfü 589
 Seyyid Ahmed Münib Üsküdarî,
 Bandırmalızâde 245
 Seyyid Ali Sultan 402
 Seyyid Molla Kerim 504
 Seyyid Mehmed, Şekerzâde 577-
 578
 Seyyid Nesimî 386
 Seyyid Süleyman el-Hüseynî 507
 Seza 38
 Sezer, Yusuf 533
 Sezgin, Hüseyin Avni 564
 Sıbyan Mektebi 19, 33
 Sılacı, Ferhat 250
*Sınavna Kadısoğlu Şeyh Bedreddin ve
 Manâkıbı* 550
 Sındırgı 285
Sır Kapısı Kader Aynası 276
 Sırpça 421
 Sırrî 38
 Siirt 44, 283
 Silifke 543-544
 Silivrikapı Mezarlığı 96
*Simavna Kadısı Şeyh Bedreddin ve
 Varidat* 550
 Sinan Kitabevi 380
 Sirkeci 103-104, 120, 193, 201,
 221, 350, 419, 508, 538,
 580, 584
 Sirkeci Garı 424, 541
 Sivas 142, 567, 572
 Sivas Cumhuriyet Üniversitesi 553
 Sivas Gençlik Kitabevi 571
 Sivaslı 67, 567
 Sivas Merkez Camii 567
 Siyami Ersek Göğüs ve Kalp Damar
 Hastanesi 266
 Siyasal Bilgiler Fakültesi 98
Siyasetnâme 256
Siyer-i Nebi 471
 Siyonistler 379
 Size 481, 491
 Soğanağa 137, 262
 Soğanağa Camii 57
 Somalı, Vâlâ 481
Son Hattatlar 413
 Sonku, Cahide 215
Son Saat gazetesi 138
 Sosyal Konutlar 433

- Soyadı Kanunu 142
 Sönmez Neşriyat 509
 Sönmez Takvimi 101
 Sözen, Ferit 354
 Sözen, Meliha Avni 86
 Söz gazetesi 546
 SSK 31, 357, 563
 Staatsbibliothek zu Berlin 255
 Stradivarius, Antonius 140
 Stuttgart 78
 Suadiye 249
 Suat 535
Sudaki Nakış Ebru-Marbling Paper
 272, 274
 Sular İdaresi 479
 Sultanahmet 96, 156, 198, 223,
 315, 379, 417, 432, 439,
 469, 578
 Sultanahmet Adliyesi 199, 517
 Sultanahmet Adliyesi Asliye Hukuk
 Mahkemesi 296
 Sultanahmet Camii 96, 551
 Sultanahmet Cezaevi 299-300
 Sultanahmet Ceza ve Tevkif Evi
 315
 Sultanahmet Endüstri Meslek
 Lisesi 226
 Sultanahmet Köftecisi 385
 Sultanahmet Meydanı 419
 Sultan II. Mahmud Türbesi 551
 Sulukule 433
 Sunal, Kemal 419
 Sungu, İlhan 142
 Sungurbey, İsmet 550
Suyu Arayan Adam 303
 Süheyl 80
 Sühreverdi 53
 Süleyman Bey, Raif Yelkenci'nin
 damadı 184
 Süleymaniye 44, 120, 129, 148,
 213, 443, 449
 Süleymaniye Doğumevi 217, 443
 Süleymaniye Kütüphanesi 141,
 175, 187, 254, 263, 448,
 450, 524
 Süleyman Usta 251
 Sülün Osman bkz. Sülün, Ziya
 Osman
 Sülün, Ziya Osman 418-419
 Sümer, Faruk 323
 Sümer Kitabevi 198
 Sunnet Odası 414
 Süreyya Bey 59, 125
- Ş
- Ş. 396, 510
 Şadân Fahir 492
 Şafak 481
 Şahap Ağabey 242
 Şah İsmail 139
 Şahkulu Hacim Sultan 402
Şahmaran 131, 139
 Şair Eşref 384
Şairler Üzülmesin 439
 Şakir Bey 530
 Şakir Efendi, Parçacı 145-146
 Şakir Hoca Kitabevi 156
 Şakir Zümre sobası 506
 Şamlı İskender 229
 Şampiyon Daktilo Kursu 495
 Şandıra, Kudret 110
 Şanso Panso Meyhanesi 546
 Şapolyo, Enver Behnan 376, 530
 Şark-İslâm Klasikleri 111, 207
 Şarkiyat 80
 Şark Kahvesi 20, 179, 324, 512
 Şark Maarif Kitabevi 32, 521
 Şark Maarif Kütüphanesi 520
 Şatıroğlu, Güngör 241, 248
Şecere-i Türk 225
 Şehremini 243, 399
 Şehzadebaşı 33, 93
 Şehzade Osman 248
 Şeker, Semih 570-572
 Şemseddin Sami 216, 244, 278-
 279, 560

- Şemsi Efendi 111-112
 Şemsiye 139
 Şemsü'l-Maarif 505
 Şenel, Süleyman 150, 164-165,
 408, 409, 445, 447
 Şener, Taner 162
 Şengör, Celâl 207
 Şengül Hamamı 104
 Şermin 278
 Şevki 41
 Şevki Ağabey 193, 196-197
 Şeyh Bedreddin 181, 550-551
 Şeyh Galip 208
 Şeyh Hamdullah 186-187, 327,
 549-550, 581
 Şeyh Şazeli 402
 Ş. Hoca 388
 Şile Cezaevi 117
 Şimon Zvi 112
 Şirket-i Sahafiye 63, 101
 Şişhane 312
 Şişhane Yokuşu 175
 Şişli 237, 296, 335, 357
 Şişli Camii 242
 Şişli Terakki Lisesi Vakfı 113
 Şişli Terakki Yolsuzluğu 113
 ŞoğaGat 230
 Şolohov, Mihail 257
 Şurûtu's-Salât 154, 505
 Şükûfe Nihal 237
- T
- T. 227
 Taabiye Meseleleri 251
 Tabelacı Ayet 31
 Taberî Tarihi 326
 Taceddin, Erzurum Sultanı 571
 Tadashi, Suzuki 206
 Tahir 126
 Tahtakale 48, 63, 97, 103, 114,
 120, 142, 213, 258, 289,
 408
 Taksim 314, 325, 333, 590
 Taksim Lisesi 563
 Taksim Meydanı 358
 Takvim gazetesi 586
 Talat Paşa 371
 Talebe Cep Lüğati 528
 Ta'lîm-i Kıvâat 277
 Ta'lîm-i Kıvâat - Rik'a Yazı Okuma
 Kitabı - II 277
 Talmud 113
 Tan gazetesi 56
 Tanık 416
 Tanin gazetesi 141
 Tan Matbaası 56
 Tanpınar, Ahmed Hamdi 473
 Tanrı Manitu 30
 Tanrıninkulu, Abdullah 359-362
 Tanrıninkulu, Gülçin 359-361
 Tanrıninkulu, Safer 360-362
 Tanrıöver, Hamdullah Suphi 179,
 182
 Tansel, Fevziye Abdullah 150
 Tarancı, Cahit Sıtkı 66, 209
 Tarhan, Abdülhak Hâmid 504, 524
 Tarım Bakanlığı 278
 Tarih 230
 Tarih Encümeni 271
 Târîh-i Enbiyâ 154
 Tarih'in Alacakaranlığında 554
 Tarih'in Gölgesinde 554
 Tarih'in Işığında Ermeni Dosyası 482-
 483, 501
 Tarih-i Osmânî Encümeni Mecmuası
 188
 Tarih Musahabeleri 558
 Tarih Uğrunda 554
 Tarih Vakfı 254
 Tarih ve Toplum 113, 230
 Tarih Yolunda 554
 Tariş 358
 Tarlabası 418
 Tarlan, Ali Nihat 182
 Taşdelen suyu 137
 Taşkın, Bayram 462-463

- Taşköprü 366, 409
 Taşköprülü 408
 Taşlık Sahaf 422
 Taşlıtarla 143, 180
 Taşocağı İşletmesi Müdürlüğü 534
 Taştarla 180
 Taşucu 543-545
 Tavacı, Yusuf 588
 Tavukçu, İsmet 125, 284, 423
 Tavukpazarı 463
 TBMM 483
 TCDD Meslek Yüksek Okulu 546
 T.C. Merkez Bankası 100
Tebliğler Dergisi 221, 482
 Tebriz 96, 503
Tek Adam 303
 Tekel Fabrikası 225
 Tekinsav, Naki Turan 539-541
 Tekirdağ 141, 563
 Tekirdağ Belediye Reisliği 141
 Tekirdağ İaşe Reisliği 141
 Tekler, Mehmet Emin 454, 463, 562
Teksas 28-29
Tek Şekerli Çınaraltı 439
Telsiz 66
 Teneke Mahallesi 574
Tenten 538
Tepe 481
 Tepebağı 399
 Tepebaşı Şehir Tiyatrosu 160
 Tepedelenlioğlu, Nizamettin Nazif 189, 193-194
Tercüman gazetesi 172, 229, 302, 340, 345, 353, 366
 Tercüman Gazetesi 1001 Temel Eser 271, 341, 494
Tercüman-ı Hakikat gazetesi 524
 Tereke Hâkimliği 81, 544
 Terzi, İbrahim 154, 449, 450
 Terzioğlu, Arslan 288
 Terzi, Vecihi 154, 206
 Teşhis Kliniği 195
 Teşvikiye Camii 96
Tevârih-i Âl-i Osmân 255
 Tevfik Fikret 276, 278
 Tevfik Paşa 252
 Tezdiken, Behçet 582, 584-585
 Tezel, Hayati 172, 366-368
 Tezergil, Burhan 59-60, 87-89, 118-119, 125, 195, 205, 460, 463, 464
 Tezergil, Cemal 40, 125, 196-197
 Tezergil, Muzafer 195, 467, 499
 Tezergil, Turhan 59, 61-62, 432-434, 462, 515
The Illustrated London 321
The Illustrated London News 322
 The Marmara Oteli 325
The Ottoman Palace Women 353
The Spirit of Folk Art 532
 Tıp Fakültesi 290
 Tıp Tarihi Enstitüsü 288
 Tıp Tarihi Müzesi 288
 Tırtıl, Abdullah 469-470
 Timaş Kitapkahve 471
 Tire 400-401, 405-406
 Tire Ali Baba Dergâhı 400, 403
 Titiz, Tınaz 225, 226
 Tito 128
 Tokyo 206
 Tolon, A. Hurşit 547
 Tombak Köşk 414
Tommiks 28-29
 Tomruk, Ahmet Esat 318
 Tophane 420, 465
 Topkapı 94, 172, 227, 243, 257, 366, 392, 414, 578-579
 Topkapı Sarayı 517, 549, 551
Toplumsal Tarih 113
Toprak 45
 Toprak Matbaası 45, 54
 Toptaşı Cezaevi 222
 Tosun, Murat Dursun 504
 Toy, Ali 548
 Toy, Erol 283

- Toy, Zeki 462
 Tozkoparan 436
 Tozkoparan Karakolu 433-435
 Tozlu Raflar Şövalyesi 331
 Tören, Murat 126
 Tören, Osman 126
 Trabzon 170, 305, 535
 Trabzon Lisesi 305
 Trabzonlu 305
 TRT 542
 TRT Derleme Kurulu 447
 TRT İstanbul Radyosu 414
 TRT Müzik Dairesi Başkanlığı Türk
 Halk Müziği ve Oyunları
 Merkez Müdürlüğü 447
TTK Belleten 357
 TTK Kütüphanesi 252
 Tugay 492
 Tuğlacı, Pars 237-238, 352-353
 Tuğlacıyan, Parseğ bkz. Tuğlacı,
 Pars
 Tuğtekin, Ragıp 239, 248
 Tunaya, Tarık Zafer 346
 Tunceli 124
 Tuncor, Argun 491, 498
 Tuncor, Christina 491, 497
 Tuncor, Ferit Ragıp 271, 490-498
 Tuncor, Melih 491, 493-494, 498
 Tural, Çiçek 496
 Turan 500
 Turan, Arnavut 583
 Turan, Gardiyan 300
 Turan Kitabevi 116, 302, 501, 560,
 564
 Turan, Osman 241, 248
 Turgut Bey köyü 93
 Turgut Reşadî Baba 93, 239, 242,
 248, 385-399, 402-408
 Turhan, Karagümrüklü 432
Turkish Traditional Art Today 533
 Turnalı, Bilgin 173
 Turşucuderesi 216
 Tutya, Hüseyin 32, 520-521
 Tutya, Sami 520-521
 Tuzla 168, 520-521
 Tümer, Nejat 364, 367
 Tünel 324, 331, 418
 Türbeler ve Müzeler Müdürlüğü
 551
 Türk 300
Türk Argo Sözlüğü 558
 Türk atlıları 279
 Türk Ceza Kanunu 226
 Türkçe 78, 81, 142, 157, 188, 192,
 206, 229, 281, 317, 340,
 387, 421, 482, 520, 526,
 549
Türkçe Okunmuş Osmanlıca Metinler,
“Osmanlıca Dersleri” 276
 Türkçü 45, 309
 Türk Dili ve Edebiyatı Bölümü 79
 Türk Dil Kurumu 560
 Türk Dünyası Araştırmaları Vakfı
 480
 Türk ebrusu 533
 Türkeş, Alparslan 526
 Türk filmleri 574
 Türk Folklor Araştırmaları 307
 Türk Hava Kurumu Apartmanları
 192, 194
 Türk Hava Yolları 272
 Türk-İslâm Eserleri Müzesi 253,
 571
 Türk-İslâm Klasikleri 473
 Türkistanlı 201
 Türkiye 42, 87, 96, 250, 260, 269,
 280, 284, 305, 416, 491,
 501, 531, 533, 551
 Türkiye Cumhuriyeti 79, 98, 549
Türkiye’de Kadın 353
Türkiye’de Kitap Koleksiyonerleri ve
Sahaflar-II 591
Türkiye’de Kitap Koleksiyonerleri ve
Sahaflar 230
Türkiye’de Shakespeare, Shakespeare’de
Türkiye 250

- Türkiye'de Siyasi Partiler* 346
 Türkiye Gazeteciler Cemiyeti 562
Türkiye gazetesi 274, 289, 481
Türkiye İrk-ı Feresiyesi 281
Türkiye İstiklâl ve Hürriyet Mücadeleleri Tarihi 490
 Türkiye Jokey Kulübü 278-280
Türkiye Kılavuzu 310
 Türkiye Kitabevi 530
Türkiye Maarif Tarihi Hakkında Bir Deneme 42
 Türkiye Spor Yazarları Derneği 452
 Türkiye tarihi 472
 Türkiye Turing Otomobil Kurumu 322
 Türkiye Turing Otomobil Kurumu, İstanbul Kütüphanesi 321
 Türkiye Yazarlar Birliği 481
Türk Kültürü 141
 Türkler 276, 327, 549
Türkler İçin Almanca 159
 Türklük 384
Türk Maarif Tarihi 22, 139
Türk Matbaacılığı-I: Müteferrika Matbaası 149
 Türkmen 511
 Türkmen Apartmanı 33, 41
 Türkmen Kitabevi 24, 31, 40, 42, 63, 65, 189, 380, 530, 560
 Türkmenoğlu, Ali Osman 66, 472
 Türkmenoğlu, Ayten 268
 Türkmenoğlu, Burak 24, 65, 252, 266, 268-270, 278-279, 416, 420, 472, 497, 499, 526, 556, 570
 Türkmenoğlu, Burcu 24, 277
 Türkmenoğlu, Hadiye 492
 Türkmenoğlu, Hatice Öykü 24
 Türkmenoğlu, Mustafa Mehmet (kardeş) 72, 167, 472
 Türkmenoğlu, Türkan 228, 419
 Türk milliyetçiliği 526
Türk Müsikisi Dergisi 141
 Türk müziği 194
 Türk Müziği Korosu 253
 Türk Ocakları 241
 Türkolog 420-421
 Türkoloji 126, 250, 409, 421
 Türk Petrol Vakfı 486
 Türk ressamları 581
 Türk sanatı 526
 Türk Silahlı Kuvvetleri 306, 480
 Türk tarihi 385, 526
Türk Tarihi 225
 Türk Tarih Kurumu 252, 255, 302, 304, 554, 582
 Türkücü Sokak 420
 TÜRVAK Sinema Müzesi 541
- U
- Uğur Abbas Duası 132, 505, 507
 Uğurlu, Uğur 260
 Uludağ, Engin 160
 Uludağ Üniversitesi 113, 264
 Ulukaya, Muzaffer 349
 Ulunay, Refii Cevat 86
 Ulusal Kanal 546
 Umurbey 301, 303
 Unat, Faik Reşit 142
 UNESCO 563
Unutulmayan Mısralar 276
 Uras, Altan Hayrettin 193-194
 Urfa 528
 Urfi-i Şirâzî 142
 Organ, Mina 18, 350
 Urmiye 503
 Urmiyeli 317
 Us, Hakkı Tarık 22, 33, 540
 Usta, Emine Şeyma 239-240
 Uygur alfabesi 276
 Uygur, Ziya 377
 Uysal, Mehmet 455
 Uzel, Nezih 116, 239, 243, 248, 341, 414-418
 Uzluk, Feridun Nafiz 142
 Uzunçarşılı, İsmail Hakkı 182,

329, 473
Uzun, Mustafa 187

Ü

Üçdal Neşriyat 101, 185-187
Üç Horan Kilisesi 228
Üç Nokta Körler Derneği 476
Ülgener, Sabri 163, 182
Ülker, Hasan Basri 557
Ülker, Muammer 175
Ülkü Takvimi 101
Ümit Kütüphanesi 551
Ümmü Gülsüm 404
Ümmü Sıbyan Duası 50
Üngör, Ethem Ruhi 239, 241, 248,
265
Üniversite Kütüphanesi 192
Üniversiteli Kitabevi 235
Unver, Süheyl 22, 163, 182, 287-
288, 365, 473, 524, 536
Ürdün 456
Üsküdar 86, 149, 171, 188, 213,
222, 230, 244, 335, 338,
365, 417-418, 437, 448,
517-518, 548
Üsküdar Mevlevîhanesi Türbesi
365

Üsküp 370

*Üstad Seyyid Muhammed Hüseyin Şeh-
riyar ve Mükâlemât-ı Rûzmerre:
Türkî-Fârsî* 395

Üst Bostancı Köprüsü 578

Üstüaçikköy 585

Üşük, Ali 40, 138, 159

V

Vadim O Kadar Yeşildi ki 257
Vakıflar Genel Müdürlüğü 488-489
Valide Han 503
Valide Sultan Camii 469
Valjean, Jean 196-197
Van 116
Vankulu Lügati 179, 286, 313

Varlı, Mustafa 156-157, 508

Var, Samim 216

Vasiyetname 132, 505, 507

Vatan Caddesi 446

Vatan Cephesi 257-258

Vatan gazetesi 56, 546

Veda Kardelenleri 480

Vedat 138

Vefa 44, 109, 258, 450

Vefa Lisesi 111, 176

Vefa Ortaokulu 96

Velibeyoğlu Takvimi 305

Velibeyoğlu, Veli Recai 305

Veliefendi 190, 193, 569

Veliefendi Hipodromu 345

Venedik 229

Verne, Jules 32

Veysel Karanî 37

Vezneciler 188, 425, 448

Vilayet İdare Heyeti 141

Volkswagen 322

Von der Goltz 252

W

Wilhelm, II 583

Wilyum 29

Y

Yağcıbedir 285

Yağız, Rahmi 138

Yağma Yok 439

Yahudi 78, 183, 582

Yahudi aksanı 43

Yahudilik 113-114

Yaka sigarası 192

Yako Amca 42

Yako Usta 43-44

Yakova 370

Yakup Ağa Mescidi 166

Yakut 247

Yalaz, Suat 30

Yalçın, Hüseyin Cahit 56

Yalçın, Soner 163

- Yalman, R. Salih 53
Yalova 79, 125, 408, 410, 587-588
Yalova Devlet Hastanesi 408
“Yangın Var!” 86
Yanya 240
Yapı Kredi Bankası 267, 410
Yapı Kredi Yayınları 416
Yardım, Mehmet Nuri 274, 498
Yarım Kalan Romanlar 361
Yarış Atları ve İdmanı 280
Yasemin ve Deniz Kitabevi 72
Yasin-i Şerif 129, 154
Yassıada 354
Yaşargil, Gazi 107
Yaşar Kemal 105
Yaşayan İnsan Hazinesi 448
Yavuz, Hilmi 323, 331
Yavuz Sultan Selim 208
Yayla Mezarlığı 266
Yazgan, Turan 480
Yazıksız, Necib Asım 545
Yazır, Elmalılı Hamdi 139
Yedi Âlimler 131
Yedigün 37
Yedi İklim 273
Yedikule 417, 561, 583
Yedi Meclis 142
Yeditepe 481
Yeditepe Yayınları 350
Yelkenci, Raif 73, 98, 139, 172,
181-187, 329, 472, 529-530,
591
Yemen 249, 447
Yenen Çikolata 256
Yener, Gani 126, 256-261
Yener, Hâdi 310-313
Yenibosna 324
Yeni Cami 419
Yenice 75
Yenice sigarası 78
Yenici, Belgin 223-224
Yenici, Metin 60, 219-225, 231,
362, 375, 435, 453, 460,
462-463, 482, 540, 546
Yeniçağ gazetesi 498, 500-501
Yeniçeriler 428-429
Yeni Çığır Kitabevi 353
Yeni Han 310
Yenikapı 211, 475, 506
Yenikapı İstasyonu 210
Yenikapı Tren İstasyonu 496
Yenimahalle 345
Yenimahalle Karakolu 345
Yeni Meram gazetesi 245
Yeni Sabah gazetesi 141
Yeni Şark Kitabevi 96
Yerebatan Sarayı 366
Yesari, Afif 348-349
Yesari, Mahmut 349
Yesukay, Şükrü 73-75
Yeşilay 148
Yeşilçam 286, 354
Yeşil Kitabevi 70
Yeşilköy 419
Yeşilköy Havaalanı 354
Yeşil, Mustafa 248
Yeşil, Şemseddin 51, 70, 87, 95-96,
138, 153
YHT 589
Yıldırım, Saadet 480
Yıldız Evrakı 253
Yıldız Giyim 114-115
Yıldızname 504-505
Yıldız Sarayı 253-254, 413, 490
Yıldız Teknik Üniversitesi 583
Yılmaztaş, Şahin 422
Yinanç, Mükrimin Halil 473
Yorgancılar Sokağı 512
Yozgat 369, 574
YÖK 567
Yugoslavya 128, 305
Yunan 501
Yunanistan 488-489, 550
Yunanlı 489
Yunanlılar 141
Yunus Emre 139, 181, 276

- Yunus Emre Enstitüsü 206
 Yurdakul, Mehmed Emin 524
 Yurttaş Kitabevi 73, 99-100, 106,
 134, 203, 207, 528, 553
 Yücebaş, Hilmi 355
 Yücebaşoğlu, Hilmi 355
 Yücel Bey 248
 Yücel, Hasan Âli 105
 Yüksek Ahlâk Derneği 96
 Yüksekaldırım 261
 Yüksek Ziraat Enstitüleri 279
 Yüksel, Ayşe 240
 Yüksel, Müfid 551
 Yümnî 37-38
 Yümnî İş Merkezi 188
 Yüzlüer, Bahri 150, 525-527

Z

- Zakir Hoca 263
 Zakir Şükrü Efendi 245
 Zakkumcu Ziya 324
 zamk-ı Arabî 48-49
 Zakeriya 107
 Zekî 38
 Zeyneb-i Kübra, Hz. 404
 Zeytinburnu 399, 408, 445
 Zeytinburnu Adliyesi 212
 Zeytinburnu Askerî İmalât-ı Harbi-
 ye Mektebi 31
 Zeytinburnu İstasyonu 211
 Zıfâf Gecesi 66
 Zincirlikuyu 167
 Zincirlikuyu Mezarlığı 545
 Ziraat Bankası 358
 Ziraat Fakülteleri 281
 Ziraat Leasing 274
 Ziraat Odası Reisliği 141
 Ziraat Vekâleti 142
 Ziya Bey 190
 Ziyad Ebüzziya 237-238
 Ziya Paşa 504
 Zonguldak 310, 437
 Zorlu, Cemil 34, 40, 107-110, 291-

292, 295

Zorlu, Emin 107-109, 111

Zorlu, Fatin Rüşti 90-91, 111

Zorlu, Ilgaz 110-113, 542

Zorlu, Turan 109

Zuhuratbaba 400